

Statens skolinspektion Årsredovisning 2022

Innehållsförteckning

Generaldirektörens förord	4
Statens skolinspektion	6
1. Resultatredovisning	8
1.1 Bedömning av verksamheten 2022	10
1.2 Kostnader per verksamhet	14
1.3 Tillsyn.....	16
1.3.1 Regelbunden tillsyn	19
1.3.2 Riktad tillsyn	21
1.3.3 Tillsyn utifrån individärenden.....	22
1.3.4 Tematisk tillsyn	29
1.3.5 Etableringskontroll	30
1.3.6 Ägar- och ledningsprövning samt prövning av ekonomiska förutsättningar	31
1.3.7 Anmälningar mot lärare och förskollärare för oskicklighet eller olämplighet.....	33
1.3.8 Erfarenheter utifrån myndighetens tillsyn enligt 26 kap. skollagen	34
1.4 Kvalitetsgranskning	37
1.4.1 Tematisk kvalitetsgranskning	40
1.4.2 Regelbunden kvalitetsgranskning.....	42
1.5 Övrig rapportering och övriga särskilda redovisningskrav i regleringsbrev avseende tillsyn och kvalitetsgranskning	45
1.5.1 Skolenkäten	45
1.5.2 Utökning av myndighetens tillsyn och kvalitetsgranskning.....	46
1.5.3 Risk- och väsentlighetsanalys som fångar skolor med låga kunskapsresultat.....	47
1.5.4 Grundskolor med liten andel behöriga till gymnasieskolans nationella program.....	49
1.5.5 Granskning av fristående skolor med konfessionell inriktning och andra skolor med konfessionella inslag	52
1.5.6 Vägledning inför utbildning och yrkesval	55
1.5.7 Behöriga lärare och förskollärare	55
1.5.8 Likvärdig bedömning och betygssättning	57
1.5.9 Övriga redovisade uppdrag under året	60
1.6 Tillståndsprövning	61
1.7 Myndighetens bidrag till skolors förbättringsarbete	70
1.8 Organisationsstyrning	75
1.8.1 Samverkan med Skolverket och andra skolmyndigheter	75
1.8.2 Kompetensförsörjning och andra personalrelaterade uppgifter	77
1.8.3 Informationssäkerhet	79
1.9 Övrig verksamhet och åiterrapportering.....	81
1.9.1 Skolväsendets överklagandenämnd	81
1.9.2 Agenda 2030.....	88
1.9.3 Uppföljning av funktionshinderspolitiken	90

2. Finansiell redovisning	91
2.1 Resultaträkning	91
2.2 Balansräkning	92
2.3 Anslagsredovisning.....	93
2.4 Tilläggsupplysningar och noter.....	94
2.4.1 Tilläggsupplysningar	94
2.4.2 Noter	96
2.5 Sammanställning över väsentliga uppgifter	100
3. Undertecknande av årsredovisningen 2022	101

Generaldirektörens förord

Skolan har en unik och viktig roll i samhället. Under 2022 förbättrades pandemiläget och skolan kunde åter, till många stora glädje, fungera mer normalt. Vikten av skolan som mötesplats är tydlig. Pandemin påverkade dock samhället också detta år, framför allt under årets början då smittspridningen fortfarande var stor. Även det förändrade omvärldsläget präglade det gångna året. Omständigheter som har påmint oss om skolans betydelse inte minst för demokrati, värdegrund och källkritik.

Trots utmaningar under året har vi på Skolinspektionen arbetat flexibelt för att uppfylla vårt uppdrag på bästa sätt. Inom alla inspektionsformer har myndigheten genomfört betydande insatser för att påverka och stärka kvaliteten i elevernas utbildning. Jag bedömer att vi under 2022 har ett gott resultat.

I likhet med föregående år har vi arbetat med hänsyn till smittspridningen och skolornas situation. Det betyder att myndigheten var återhållsam med platsbesök under årets första månader. Därefter kunde vi gradvis ställa om till ordinarie verksamhet med fler fysiska besök. Under året har vi genomfört ett betydande antal inspektioner där besök i skolor och klassrum har ingått.

Ett exempel på att vi arbetat flexibelt under året är att den riktade tillsynen har byggts ut. Här har vi under 2022 fattat ett stort antal beslut. Ofta startas en riktad tillsyn utifrån inkomna uppgifter från elever och vårdnadshavare. Denna inspektionsform har kunnat genomföras såväl digitalt som med fysiska besök.

Under året har vi också fortsatt att prioritera arbetet med ägar- och ledningsprövning. Även här har vi ökat våra insatser och beslut och vi har arbetat med flera svåra ärenden. Dessa rör bland annat ekonomiska oegentligheter och risker för antidemokratisk påverkan. Elever som går i en fristående skola ska garanteras att skolans ägar- och ledningskrets är lämpliga, har insikt i skolans uppdrag och en långsiktigt stabil ekonomi. Under

året återkallade myndigheten godkännandet för fem skolor tillhörande fyra olika huvudmän. I samtliga fall bidrog ägar- och ledningsprövningen till besluten.

Särskilda insatser i tillsynen har under året bland annat rört skolor med konfessionell inriktning. Vidare har vi granskat waldorfskolors utbildning och fristående skolors mottagande och urval av elever.

Inom kvalitetsgranskning har vi under året återupptagit regelbunden kvalitetsgranskning på skolnivå. Våra erfarenheter är fortsatt att den har givit många skolor en bred återkoppling om kvalitetsnivåer och att det leder till nya insatser från huvudmännens sida. I tematisk kvalitetsgranskning märks bland annat rapporter om hur skolor arbetar med kontroversiella frågor i undervisningen, läsfrämjande insatser och likvärdig betygssättning.

Positivt är också att Skolinspektionens tillståndsprövning har kunnat bedrivas på ett bra sätt och utan större påverkan av pandemin. Myndigheten har också genomfört en mängd etableringskontroller och tillsyn under fristående skolors första verksamhetsår. Detta är viktiga inspektionsformer för att i ett tidigt skede förhindra att elever möter en skola som inte fungerar.

Vi har sedan år 2021 tagit ett strategiskt beslut att arbeta med samlad signalhantering. Syftet är att de tillsynsinsatser som genomförs ska bidra till förbättringar för så många elever som möjligt. Som planerat innebär förändringen ett färre antal beslut inom individärenden och i stället ett ökat antal beslut inom annan tillsyn.

I årets årsredovisning skriver vi också om en förtroendemätning som pekar på ett generellt gott förtroende för myndighetens arbete bland huvudmän och rektorer. Ett särskilt positivt resultat är att nästan nio av tio av de svarande ansåg att vårt arbete kommer ha effekt för eleverna. Det är positivt och glädjande.

För mig är det viktigt att Skolinspektionen utöver att varje år granska ett urval av skolor alltid arbetar preventivt och med god kunskapsspridning. Vi har under året arrangerat ett flertal seminarier och andra kommunikationsinsatser. Flera av våra rapporter och beslut har fått stor spridning och det bidrar till lärande. En annan sak är vikten av det som händer efter inspektion. Vilken skillnad ser vi? Som tidigare år är det en hög andel huvudmän och skolor som rättar brister redan vid första uppföljningstillfället eller gör viktiga kvalitetsförstärkningar. Detta gagnar självfallet eleverna.

Under året har vi också fått ett resurstillskott och byggt ut myndigheten med två nya enheter som ska förstärka inspektionen och bidra till en ännu större närvaro i skolorna framöver. Det kommer som jag ser det att bli en än bättre grund för oss att göra nytta för fler elever och för hög kvalitet i skolan.

Jag vill rikta ett stort tack till alla medarbetare på Skolinspektionen för ert viktiga och engagerade arbete under året. Ni gör nytta för svensk skola varje arbetsdag.

Helén Ängmo
Generaldirektör

Statens skolinspektion

Skolinspektionens verksamhet

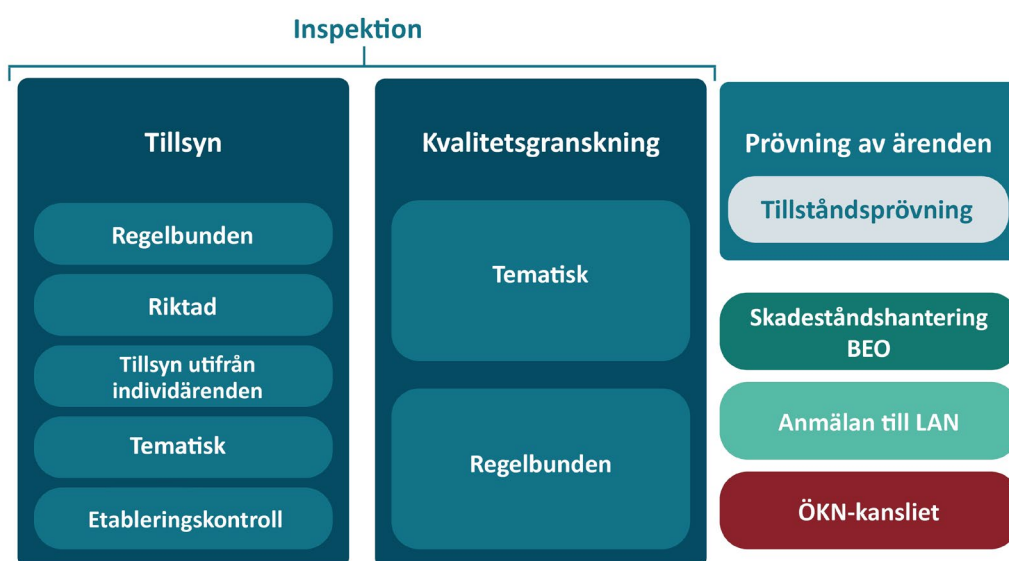
Skolinspektionen ska enligt myndighetens instruktion ”genom granskning av huvudmän och verksamheter verka för att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barnens utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för eleverna. Inom ramen för detta ska myndigheten främja en starkt likvärdighet mellan skolor och mellan förskolor”¹.

Skolinspektionen har utifrån sina uppdrag formulerat följande målbild:

En skola där alla barn och elever oavsett kön får en god kvalitet i sin utbildning, en likvärdig utbildning och kunskaper i en stimulerande och trygg miljö. Alla barn och elever ska ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

Skolinspektionens verksamhet delas in i nedanstående grenar, vilka beskrivs närmare i kommande avsnitt.

Figur 1: Skolinspektionens verksamhetsgrenar och övrig verksamhet

¹ Förordning (2011:556) med instruktion för Statens skolinspektion.

Organisation

Skolinspektionens kärnverksamhet är uppdelad på två regioner, norr respektive söder. Region norr finns i Stockholm och Umeå. Region söder finns i Göteborg, Linköping och Lund.

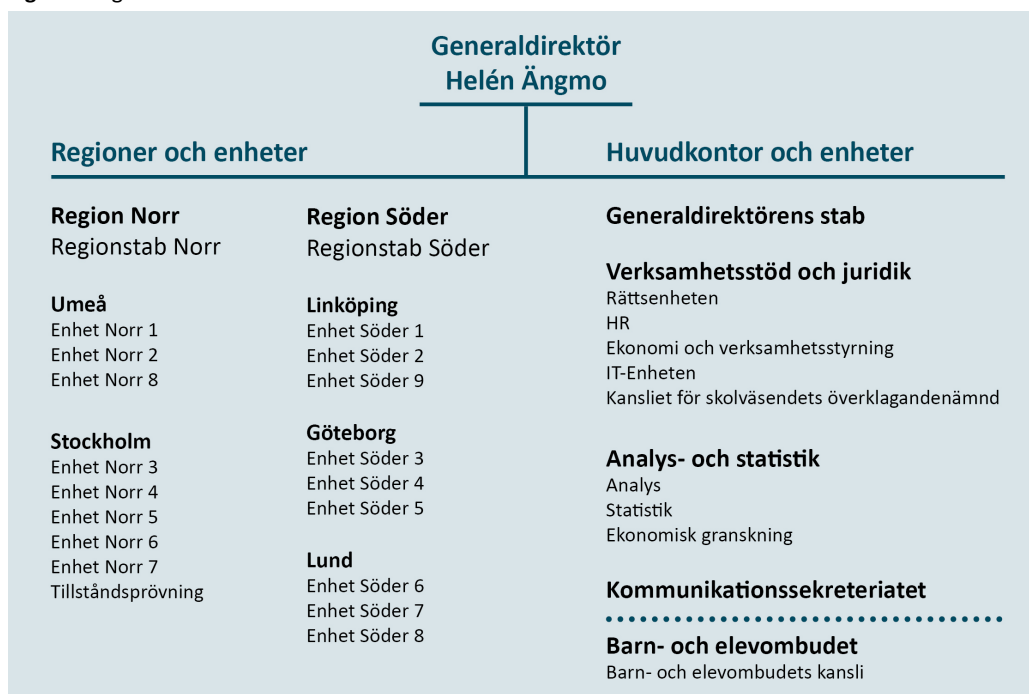
Skolinspektionens huvudkontor är beläget i Stockholm och består av en avdelning för verksamhetsstöd och juridik, en analys- och statistikavdelning, ett kommunikationssekreteriat samt generaldirektörens stab. Avdelningen för verksamhetsstöd och juridik innehåller enheter för juridik, HR, it, ekonomi och verksamhetsstyrning samt kansliet för Skolväsendets överklagandenämnd. Analys- och statistikavdelningen består av tre enheter: analys, ekonomisk granskning och statistik.

Inom varje region finns ett antal enheter som arbetar med tillsyn och kvalitetsgranskning. Dessa återfinns vid ovan beskrivna orter. Inom region norr finns i Stockholm även myndighetens enhet för tillståndsprövning och ansvaret för att skriva övergripande rapporter inom tematisk kvalitetsgranskning (enhet Norr 7).

Den 1 september 2022 utökade Skolinspektionen sin tillsyn och kvalitetsgranskning med två nya enheter, varav en i Umeå (enhet Norr 8) och en i Linköping (enhet Söder 9).

Barn- och elevombudet, BEO, är en del av Skolinspektionen, men samtidigt självständig i sitt beslutsfattande. Skolväsendets överklagandenämnd, ÖKN, är en egen myndighet som Skolinspektionen är värmyndighet för. ÖKN är en oberoende, domstolsliknande myndighet och leds av en nämnd. Skolinspektionen bistår med kansliresurser.

Figur 2: Organisation 2022

1. Resultatredovisning

Skolinspektionens verksamhet påverkas av flera faktorer. Som inledning till resultatredovisningen ges en kort summering av aktuella och påverkande faktorer under året.

Pandemin präglade årets början

Skolinspektionens arbete under åren 2020 och 2021 påverkades i hög grad av covid-19-pandemin. Myndigheten var återhållsam med platsbesök och gjorde främst intervjuer digitalt. Den regelbundna inspektionen minskade och i stället utvecklade myndigheten en tillfällig granskningsform vid namn *distansinspektion*. Inspektion pågick således hela tiden fast med större tonvikt på digitala granskningsformer.

År 2022 har inneburit en återgång till en mer ordinarie inspektionsverksamhet. Den tillfälliga inspektionsformen distansinspektion har upphört och myndigheten har kunnat göra fler fysiska skolbesök. Pandemin har dock påverkat verksamheten även detta år, framför allt under årets början då smittläget fortsatt innebar begränsningar för skolbesök, men också på andra sätt under hela året. Till exempel har det funnits utmaningar med avbrott av tidigare inspektioner som påverkat även år 2022. Samtidigt har myndigheten utvecklat sina arbetssätt och tagit tillvara erfarenheter från pandemin, exempelvis genomförande av digitala intervjuer. De digitala inspektioner som ersatte de fysiska besöken var också antalsmässigt betydande och följdes upp med goda resultat.

Ett förändrat omvärlds- och säkerhetsläge

Ett förändrat omvärlds- och säkerhetsläge har påverkat samhället i stort. Skolinspektionen har bevakat flyktingsituationen med anledning av kriget i Ukraina, bland annat genom kontinuerlig samverkan med Skolverket (se avsnitt 1.8.1). Skolinspektionen har inte sett behov av större förändringar i myndighetens arbete till följd av situationen, men fortsätter att följa hur läget utvecklas gällande nyanlända barn i svensk skola.

Ett försämrat säkerhetsläge har förstärkt vikten av att vara extra uppmärksam på den information som sprids. I avsnitt 1.8.3 *Informationssäkerhet* redogör Skolinspektionen för hur myndigheten arbetat för att stärka sin informationssäkerhet.

Den 1 oktober trädde en myndighetsreform för civilt försvar och krisberedskap i kraft och en ny förordning infördes.² Skolinspektionen har påbörjat en analys av myndighetens ansvar och uppgifter mot bakgrund av beredskapsförordningen.

---

² Förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap (beredskapsförordningen).

Fortsatt utvecklingsarbete efter HFD-dom

Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD) meddelade i maj 2020 en dom gällande ett av Skolinspektionens vitesförelägganden.³ I domen tydliggörs vilka krav som gäller för beslut om vitesförelägganden. Av domen framgår bland annat att åtgärderna i ett föreläggande måste vara tydliga och konkreta samt att åtgärderna måste följa den aktuella lagstiftningen. Om lagstiftningen är allmänt hållen och närmare föreskrifter saknas, kan en myndighet inte formulera sådana tydliga och konkreta krav på åtgärder. HFD ansåg att Skolinspektionens vitesföreläggande i det aktuella ärendet inte uppfyllde dessa krav.

Utifrån HFD-domen och ett allmänt utvecklingsbehov har Skolinspektionen arbetat vidare med att utveckla den regelbundna tillsynen och utformningen av myndighetens beslut. Inom ramen för två pilotstudier under året provades en ny metod inom den regelbundna tillsynen (se avsnitt 1.3). Skolinspektionens samlade bild är att lagstiftningen i stora delar är tillräckligt konkret för att utfärda förelägganden, men att nya metoder i granskningen behöver prövas.

Begränsad tillgång till skolinformation

Skolinspektionen arbetar med situations- och behovsanpassad inspektion, vilket innebär att skolor och huvudmän med högre risk blir utvalda för tillsyn. En förutsättning för Skolinspektionens riskbedömning är att myndigheten har tillgång till all statistik och uppgifter som myndigheten har behov av. I dagsläget gäller en tidsbegränsad lösning till 1 juli 2023 för att säkerställa tillgång till skolinformation (prop. 2020/21:141), vilken dock inte ger Skolinspektionen tillgång till alla uppgifter. Detta påverkar Skolinspektionens förutsättningar att klara sitt instruktionsenliga uppdrag och flera regeringsuppdrag. För att Skolinspektionen ska kunna fullgöra sitt uppdrag är det nödvändigt att frågan om sekretessbrytande regler får en varaktig lösning. Skolinspektionen har med anledning av detta lämnat in en framställan till Regeringskansliet.⁴

---

³ HFD 2020 ref. 28

⁴ Skolinspektionen 2022-12-12. Framställning om den sekretessbrytande bestämmelsen i 24 kap. 8 a § offentlighets- och sekretesslagen. Dnr 2022:10680

1.1 Bedömning av verksamheten 2022

Detta avsnitt innehåller analyser och bedömning av verksamhetens resultat och utveckling utifrån de huvudsakliga uppgifter som åligger Skolinspektionen.

Skolinspektionen gör bedömningar inom fyra områden: (1) helhetsbedömning, (2) tillsyn, (3) kvalitetsgranskning och (4) tillståndsprövning. De bedömningsnivåer som används i myndighetens bedömningar är:

Gott: Vid en sammanvägd bedömning är resultatet gott i förhållande till målformuleringarna.

Tillfredsställande: Vid en sammanvägd bedömning avviker resultatet inte väsentligt i förhållande till målformuleringarna.

Inte tillfredsställande: Vid en sammanvägd bedömning avviker resultatet väsentligt från den nivå som är önskvärd i förhållande till målformuleringarna.

Bedömningsgrunder

Skolinspektionens helhetsbedömning av verksamheten utgår från den övergripande målbild som myndigheten formulerat, vilken bygger på de uppgifter som finns i myndighetens instruktion, andra föreskrifter eller särskilda beslut (se s. 6, Skolinspektionens verksamhet).

Bedömningarna utgår även från de målformuleringar som myndigheten har formulerat för att konkretisera målbilden.

1. Vår inspektion påverkar och stärker kvaliteten i svensk skola.
2. Vi markerar tydligt vad som ska finnas i skolor och verksamheter och ställer krav på nödvändiga förbättringar.
3. Vi värnar flickors och pojkars samt kvinnors och mäns lika rättigheter när skolan och verksamheter brister.
4. Vi stimulerar skolor till att utvecklas och följer upp att förbättringar genomförs.

Viktiga utgångspunkter för att bedöma måluppfyllelsen är att inspektion sker där det är mest väsentligt och prioriterat, att myndigheten har en god närvaro i skolsystemet och att inspektion resulterar i beslut som driver på skolors förbättringsarbete. Vidare är viktiga grunder att preventiva effekter kan ses och att kunskapsspridning fungerar.

Bedömningarna utgår från både kvantitativa och kvalitativa aspekter:

Exempel på *kvantitativa* aspekter som beaktas i analysen är antalet beslut och besök inom respektive inspektionsform, andelen beslut med brist i förhållande till riskurval, andel huvudmän som åtgärdar brister efter kritik, resultat i förtroendemätningar, vissa handläggningstider och spridning av publikationer.

Exempel på *kvalitativa* aspekter som beaktas är att inspektionen har fokus på faktorer, som utifrån forskning och annan kunskap, är avgörande för kvalitet i skolan. När inspektionen är riskstyrd och ägarprövning tillkommit med flera svåra frågor så är även arbetskomplexitet viktigt att väga in i bedömningen. Andra kvalitativa aspekter är relevansen i Skolinspektionens utvecklingsarbete under året och myndighetens flexibilitet samt omställningsförmåga vid olika samhällshändelser.

Bidrag till att uppfylla målformuleringarna

Skolinspektionen arbetar med olika former av granskning beroende på skolors situation. Ibland ligger fokus på hur skolor som uppnår kvalitet i flera delar av de områden som granskats kan utvecklas ytterligare. I andra fall finns behov av inspektion som syftar till starkare kontroll och möjligheter att ingripa. En central utgångspunkt i Skolinspektionens granskning är att fokusera på faktorer som är avgörande för kvaliteten i skolan. Skolinspektionen utvecklar kontinuerligt sin verksamhet för att bidra till att stärka kvaliteten i svensk skola. I detta arbete följer Skolinspektionen aktuell kunskap om effektiv inspektion, bland annat från andra inspektionsmyndigheter och inom ramen för den europeiska samarbetsorganisationen för skolinspektioner, SICI (The Standing International Conference of Inspectorates).

Stegvis återgång till ordinarie verksamhet efter pandemin

År 2022 har präglats av en återgång till en mer ordinarie inspektionsverksamhet efter covid-19-pandemin. Inspektionsformen distansinspektion som användes under pandemin har upphört och myndigheten har gradvis kunnat gå tillbaka till ordinarie verksamhet. Pandemin har dock påverkat verksamheten även detta år, framför allt under årets första månader.

Skolinspektionen har fått ökade resurser under året och har kunnat bygga ut myndigheten med två nya enheter, en i Linköping och en i Umeå. Nyrekrytering av många medarbetare medför att det tar tid för myndigheten att nå full kapacitet i förhållande till tilldelade resurser. År 2022 har delvis inneburit en nystart för myndigheten som Skolinspektionen bedömer kommer att resultera i en utökad inspektion och närvaro i skolorna under kommande år. Bland annat har Skolinspektionen, utifrån ett breddat uppdrag, påbörjat inspektion av kommunal vuxenutbildning på skolnivå.

Totalt har 819 skolenhetsbesök, antingen fysiskt eller digitalt, genomförts under året⁵ jämfört med 953 besök under 2021. En väsentlig skillnad mot föregående år är att årets besök skett inom ordinarie inspektionsverksamhet, medan förra årets besök till en stor del var digitala besök inom den tillfälliga distansinspektionen under pandemin.

Inom verksamhetsgrenen **tillsyn** har Skolinspektionen ökat antalet riktade tillsyner jämfört med tidigare år. Detta är en viktig tillsynsform för att snabbt kunna reagera utifrån risksignaler. Skolinspektionen har också ökat antalet tillsynsinsatser inom ägar- och ledningsprövning samt prövning av ekonomiska förutsättningar, genomfört flera tematiska tillsyner och bedrivit etableringskontroll i nästan samma nivå som tidigare år.

Under 2022 har den regelbundna tillsynen, utöver tillsyn under första verksamhetsåret, varit begränsad till ett utvecklingsprojekt där en ny metod har prövats. Vidare har antalet beslut inom tillsyn utifrån individärenden minskat betydligt, vilket ligger i linje med myndighetens förändrade arbetssätt mot en samlad signalhantering och ny lagstiftning för klagomålshantering (se s. 16, *Utveckling av tillsynen*). Inkomna uppgifter om missförhållanden blir inte längre per automatik ett ärende, utan i stället gör myndigheten en samlad bedömning utifrån olika signaler om en tillsyn ska starta och

---

⁵ I antalet besök inom riktad tillsyn ingår ett fåtal besök hos enskilda huvudmän där endast faktorer på huvudmannanivå granskas, men som i statistiken registreras som skolenhetsbeslut. Det ingår även ett fåtal besök på förskolor.

granskar främst på systemnivå. Syftet är att bidra till förbättringar för så många elever som möjligt.

Under året återkallade myndigheten godkännandet för fem fristående skolenheter, tillhörande fyra olika huvudmän. I samtliga fall bidrog ägar- och ledningsprövningen till besluten. Dessa ärenden är ofta komplexa och resurskrävande.

Verksamhetsgrenen **kvalitetsgranskning** ska påverka och stärka kvaliteten i skolan. Under året har Skolinspektionen återgått till att genomföra skolenhetsbesök inom regelbunden kvalitetsgranskning. Inspektionsformen breddades också till att omfatta grund- och gymnasiesärskolan. Skolinspektionen har även publicerat flera tematiska rapporter som uppmärksammat aktuella frågor inom skolområdet. Flera granskningar har uppmärksamats av media. Vidare har myndigheten fortsatt att arbeta med att förnya frågeställningar, ämnen och metoder. Antalet besök och publicerade rapporter inom denna verksamhetsgren påverkades dock av pandemin.

Skolinspektionens verksamhetsgren **tillståndsprövning** är central för att pröva att nya fristående skolor lever upp till de krav som ställs i lagar och förordningar. Tillståndsprövningen har kunnat bedrivas på ett effektivt sätt och utan större påverkan av pandemin.

Det är viktigt att Skolinspektionens arbete leder till förbättring i skolan. Skolinspektionens erfarenhet är att huvudmän och skolor efter inspektion i hög grad åtgärdar brister och sätter igång insatser för högre kvalitet. Vidare pekar en förtroendemätning på ett generellt högt förtroende för myndighetens arbete bland huvudmän och rektorer. Bland annat ansåg 88 procent av de svarande att myndighetens arbete kommer ha effekt för eleverna (se avsnitt 1.7). Skolinspektionen har under året arbetat för att sprida myndighetens resultat inom de olika verksamhetsgrenarna, bland annat genom medverkan i ett flertal externa arrangemang och egna seminarier.

Skolinspektionen redogör närmare för resultat och utvecklingsarbete inom respektive verksamhetsgren under bedömningarna i senare avsnitt, där både kvantitativa och kvalitativa aspekter i bedömningarna utvecklas ytterligare.

Sammanfattad bedömning

Att pandemin innebar begränsningar för vissa delar av Skolinspektionens arbete även under 2022 var självfallet problematiskt för uppdraget och för skolan. En utgångspunkt för Skolinspektionens helhetsbedömning är dock att myndigheten värderar det egna arbete som gjorts givet omständigheterna år 2022. Har myndigheten i den situation som rådde gjort goda insatser, avvägningar och resultat?

Skolinspektionens helhetsbedömning av det samlade resultatet är att arbetet har bidragit till målbilden och målformuleringarna samt att resultatet varit **gott** under 2022.

Skolinspektionens helhetsbedömning grundar sig bland annat på att myndigheten under året genomfört ett stort antal riktade tillsyner och ökat antalet prövningar inom ägar- och ledningsprövningen. Skolinspektionen har kunnat återuppta inspektion med fler fysiska besök och ett betydande antal inspektioner inom tillsyn och regelbunden kvalitetsgranskning har kunnat göras. Skolinspektionen har arbetat med flera komplexa ärenden, inte minst inom ägar- och ledningsprövningen. Flera uppmärksammade tematiska granskningar har genomförts och kunskapsspridningen kring dessa har fungerat väl. De uppföljningar vi gör efter inspektion visar också på förbättringar.

Myndigheten har vidare bedrivit flera interna utvecklingsarbeten, bland annat mot bakgrund av ny lagstiftning.

Skolinspektionen har också, som en följd av ökade resurser, genomfört ett intensivt rekryteringsarbete och har nu en bättre grund för utökad inspektion. Den samlade bilden är att Skolinspektionen har arbetat flexibelt och med bästa möjliga avvägningar. Skolinspektionen bedömer att myndighetens verksamhet sammantaget har bidragit till att påverka och stärka kvaliteten i svensk skola.

Tabell 1: Skolinspektionens bedömningar av verksamheten år 2022, 2021 och 2020

	2022	2021	2020
Helhetsbedömning	Gott	Gott	Gott
Tillsyn	Gott	Tillfredsställande	Tillfredsställande
Kvalitetsgranskning	Tillfredsställande	Gott	Gott
Tillståndsprovning	Gott	Gott	Gott

1.2 Kostnader per verksamhet

Återrapportering

11§ Myndigheten ska i årsredovisningen lämna verksamhetsberättelse och en ekonomisk redovisning när det gäller verksamheten vid nämnden [...].
Se avsnitt 1.9.1 Skolväsendets överklagandenämnd.

12§ [...] Myndigheten ska i årsredovisningen när det gäller Barn- och elevombudet redovisa [...] 7. kostnader för ombudets verksamhet uppdelat på kostnader för anmälningar, kostnader för informationsinsatser och indirekta kostnader. Förordning (2017:1301).
Se avsnitt 1.3.3 Tillsyn utifrån individärenden, rubriken Barn- och elevombudet.

(Skolinspektionens instruktion)

Tabell 2: Intäkter och kostnader per verksamhet, tusentals kronor och procent⁶

Tillsyn	2022	%	2021	%	2020	%
Intäkt av anslag	300 449		269 925		222 049	
Övriga intäkter	808		325		515	
Summa intäkter	301 257		270 250		222 564	
Kostnader	301 257	58	270 250	59	222 564	52
Resultat	0		0		0	
Kvalitetsgranskning	2022	%	2021	%	2020	%
Intäkt av anslag	195 976		164 182		184 573	
Övriga intäkter	527		198		428	
Summa intäkter	196 503		164 380		185 001	
Kostnader	196 503	38	164 380	36	185 001	43
Resultat	0		0		0	
Tillståndsprövning	2022	%	2021	%	2020	%
Intäkt av anslag	20 900		20 725		20 692	
Övriga intäkter	56		25		48	
Summa intäkter	20 956		20 750		20 740	
Kostnader	20 956	4	20 750	5	20 740	5
Resultat	0		0		0	
Summa totalt	2022	%	2021	%	2020	%
Intäkt av anslag	517 326		454 831		427 314	
Övriga intäkter	1 390		548		990	
Summa intäkter	518 716		455 379		428 304	
Kostnader	518 716	100	455 379	100	428 304	100
Resultat	0		0		0	

⁶ Kostnader för Barn- och elevombudet samt Skolväsendets överklagandenämnd redovisas inom verksamheten tillsyn.

Tabell 3: Verksamhetskostnader 2022 per skol- och verksamhetsform, tusentals kronor och procent⁷

Skol- resp. verksamhetsform	Tillsyn		Kvalitetsgranskning		Tillståndsprovning		Totalt	
	Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
Förskola	8 715	2,9	0	0,0	0	0,0	8 715	2
Förskoleklass	0	0,0	0	0,0	742	3,5	742	0
Grundskola	229 317	76,1	123 240	62,7	4 451	21,2	357 009	67
Grundskola	4 955	1,6	18 742	9,5	185	0,9	23 883	3
Fritidshem	1 196	0,4	0	0,0	865	4,1	2 062	1
Gymnasieskola	29 049	9,6	22 717	11,6	10 571	50,4	62 337	16
Gymnasieskola	3 588	1,2	6 815	3,5	124	0,6	10 527	1
Kommunal vuxenutbildning	2 392	0,8	7 951	4,0	3 647	17,4	13 991	4
SFI	0	0,0	0	0,0	185	0,9	185	0
Övrigt ⁸	22 043	7,3	17 038	8,7	185	0,9	39 266	7
Totalt	301 257	100,0	196 503	100,0	20 956	100,0	518 716	100

Tabell 4: Verksamhetskostnader per verksamhet, fördelade efter om uppgiften avsett enskild eller offentlig huvudman, tusentals kronor och procent⁹

Verksamhet	Offentlig huvudman		Enskild huvudman		Totalt	
	Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
Tillsyn	202 319	67,2	98 938	32,8	301 257	100
Kvalitetsgranskning	151 115	76,9	45 388	23,1	196 503	100
Tillståndsprovning	2 596	12,4	18 360	87,6	20 956	100
Totalt	356 030	61,1	162 686	38,9	518 716	100

⁷ Se fotnot 6.⁸ Exempelvis kommunövergripande ärenden, sameskolor, specialskolor, utlandsskolor samt den särskilda tillsynsinsatsen inom ägar- och ledningsprovning/prövning av ekonomiska förutsättningar.⁹ Se fotnot 6.

1.3 Tillsyn

Verksamheten

Ett av Skolinspektionens uppdrag är att genomföra tillsyn. Skolinspektionens tillsyn består av olika former och myndigheten väljer att genomföra den form av tillsyn som bäst motiveras utifrån vilka risker vi ser i huvudmäns och skolors verksamhet, samt vilka uppgifter om missförhållanden myndigheten tar emot.

Utveckling av tillsynen

Skolinspektionens utveckling av tillsynen som påbörjades 2021 har fortsatt under detta år och en ny metod för tillsyn har testats under året. Under vårterminen genomfördes en pilotomgång där 18 grundskolenheter ingick. Utredningsmetoden och formerna för genomförandet utvärderades under sommaren. Utifrån utvärderingen samt läroplans- och lagändringar som trädde i kraft vid läsårsskiftet, genomförs ytterligare en pilotomgång som startade under höstterminen och kommer att avslutas i början av 2023. I denna omgång ingår 22 skolenheter. Läroplans- och lagändringarna har även medfört att justeringar gjorts i de bedömningsgrunder som används inom tillsynen i övrigt.

Under året har också en översyn av myndighetens arbete med etableringskontroll inletts. Översynen omfattar bland annat frågor som rör organisation, arbetssätt och ansvarsfördelning mellan olika enheter.

Skolinspektionen införde i september 2021 en samlad signalhantering. Syftet är att den tillsyn som genomförs ska bidra till förbättringar för så många elever som möjligt. Skolinspektionen utreder inte alla inkomna uppgifter, utan avgör utifrån myndighetens tillsynsuppdrag om en utredning ska inledas och i så fall på vilket sätt. Eftersom arbetssättet är nytt har myndigheten under 2022 lagt kraft på att vidareutveckla metoden. I samband med det har myndigheten förberett en sammanslagning av tillsynsformerna riktad tillsyn och tillsyn utifrån individärenden. Därutöver har myndigheten behövt göra vissa justeringar med anledning av ny lagstiftning gällande huvudmannens klagomåls- hantering. Sedan augusti 2022 får Skolinspektionen vid inkomna uppgifter från en enskild uppgiftslämnare som huvudregel enbart inleda tillsyn som rör ett enskilt barn eller en enskild elev om uppgiftslämnaren har anmält klagomål till huvudmannen och denne först har fått möjlighet att agera.¹⁰

Bedömning av verksamhetsgrenen tillsyn

I bedömningen av tillsyn beaktas bland annat verksamhetsgrenens utformning i förhållande till målformuleringarna, antal beslut inom respektive tillsynsform, andelen beslut med brist i förhållande till riskurval och ärendenas komplexitet.

---

¹⁰ 26 kap. 3 a §, skollagen (2010:800)

Bidrag till att uppfylla de övergripande målformuleringarna

Skolinspektionen har en bred tillsynsverksamhet som på olika sätt bidrar till målformuleringarna (se avsnitt 1.1). Genom Skolinspektionens närvaro bidrar myndigheten till att kvaliteten i skolors arbete lever upp till skolförfattningarnas krav.

- Inom **regelbunden tillsyn** inspekteras skolor med en högre risk, vilka väljs ut med hjälp av en risk- och väsentlighetsanalys. Här redovisas även tillsyn under första verksamhetsåret som genomförs på nyligen startade fristående skolor.
- Genom **riktad tillsyn** kan myndigheten granska valda delar av skolors och huvudmäns arbete, ofta utifrån inkomna uppgifter om missförhållanden.
- Inom **tillsyn utifrån individärenden (TUI)** utreds skolsituationen för en enskild elev. Skolinspektionen redovisar här även Barn- och elevombudets (BEO) arbete med ärenden om kränkande behandling.
- Genom **tematisk tillsyn** kan myndigheten granska flera skolor och huvudmän inom ett specifikt område där det finns en riskbild.
- En **etableringskontroll** genomförs innan en fristående skola eller utbildning är planerad att starta. Detta görs för att se till att den planering som huvudmannen presenterat i sin ansökan är genomförbar.

De olika inspektionsformerna redogörs för mer utförligt längre fram i avsnittet.

Under 2022 har Skolinspektionen åter börjat genomföra regelbunden tillsyn baserad på risk, vilken pausades under pandemin. Den regelbundna tillsynen har dock varit begränsad och, utöver tillsyn under första verksamhetsåret, enbart skett inom ramen för två piloter där en ny metod för denna tillsynsform har prövats.¹¹

Inom riktad tillsyn har Skolinspektionen ökat antalet beslut jämfört med föregående år. De riktade tillsynerna har främst baserats på inkomna uppgifter om missförhållanden. I de riktade tillsyner där Skolinspektionen genomfört besök¹² har i 71 procent (60¹³) av besluten konstaterats brister, vilket är högre än år 2021 .

Antalet beslut inom tillsyn utifrån individärenden har fortsatt att minska kraftigt, vilket ligger i linje med Skolinspektionens förändrade arbetssätt mot en samlad signalhantering och ny lagstiftning. Ett ökat fokus på bedömning av inkomna uppgifter och en större andel resurskrävande ärenden har bidragit till att handläggningstiderna inom TUI och BEO har ökat. Samtidigt är andelen konstaterade brister i TUI-beslut efter fullständig utredning högre än tidigare år, 76 procent (69).

Att en hög andel av myndighetens beslut visar att skolorna har brister i sin verksamhet understryker vikten av att Skolinspektionen genomför tillsyn och ställer krav på förbättringar. Många brister kan också indikera att myndighetens riskurval leder till att inspektion sker där det är mest väsentligt.

---

¹¹ Eftersom regelbunden tillsyn under 2021 endast innefattade tillsyn under första verksamhetsåret är inte jämförelser med statistik för regelbunden tillsyn under tidigare år ändamålsenligt.

¹² Besök kan ha skett digitalt.

¹³ Motsvarande siffra för 2021 anges i parentes. Hela årsredovisningen följer denna princip.

Under 2022 har Skolinspektionen även arbetet med flera tematiska tillsyner samt genomfört etableringskontroll i nästan samma nivå som tidigare år. Skolinspektionen har också ökat antalet tillsynsärenden som innefattar prövning av skolors ägare och ledning samt huvudmannens ekonomiska förutsättningar.

En viktig del i inspektionen är att återkoppla resultatet till granskade skolor och huvudmän. Skolinspektionen har fortsatt att utveckla uppföljningen av tillsynsärenden. Myndigheten arbetar situationsanpassat vid uppföljning, bland annat genom muntlig återkoppling och besök, för att kunna lägga mer resurser på skolor där det finns allvarliga brister. Av uppföljningsbesluten framgår att de flesta huvudmän vanligtvis vidtar åtgärder som leder till att de kommer till rätta med de brister som konstaterats. Under året kunde 86 procent av uppföljningsärendena inom riktad tillsyn avslutas vid första uppföljningstillfället.

I vissa fall kan dock bristerna vara så allvarliga att Skolinspektionen återkallar godkännandet. Under 2022 har myndigheten återkallat flera tillstånd att bedriva skola. Dessa ärenden är ofta komplexa och tar mycket tid och resurser i anspråk.

Under 2022 har ett flertal lagändringar inom skolområdet trätt i kraft som innebär behov av utbildning och verksamhetsutveckling inom tillsyner. Skolinspektionen har också fått ett utökat uppdrag i sin instruktion som innebär att tillsyn inom vuxenutbildning ska ske på skolnivå, vilken påbörjades under året. Därutöver har myndigheten fått flera regeringsuppdrag som påverkar myndighetens prioriteringar.

Produktion

Myndigheten har under 2022 fattat 66 beslut (33) inom ramen för regelbunden tillsyn och 473 beslut (325) inom riktad tillsyn.¹⁴ Inom tillsyn utifrån individärenden fattades 936 beslut (2 646). Av dessa ärenden beslutades 71 procent (82) inom fyra månader.

Under året har Skolinspektionen avslutat 3 tematiska tillsyner (1). Totalt har 83 beslut (35) fattats inom avslutade tematiska tillsyner. Vid årsskiftet 2022/2023 hade ytterligare en tematisk tillsyn påbörjats.

Myndigheten genomförde under året 83 etableringskontroller (91). I 167 tillsynsärenden (82) har ägar- och ledningsprövning ingått och i 186 tillsynsärenden (117) har prövning av ekonomiska förutsättningar ingått. Under året återkallade myndigheten godkännandet avseende 5 fristående skolenheter (9), tillhörande 4 huvudmän (4). I samtliga fall bidrog ägar- och ledningsprövningen till besluten.

Sammanfattad bedömning av verksamhetsgrenen tillsyn

Skolinspektionen bedömer sammantaget att arbetet med tillsyn bidragit till myndighetens målformuleringar och att resultatet varit **gott** under 2022. Trots de begränsningar som pandemin medförde i början av året har Skolinspektionen arbetat för att agera ändamålsenligt och vidtagit åtgärder där allvarliga problem konstaterats. Bland annat har antalet riktade tillsyner fortsatt att öka i jämförelse med tidigare år.

---

¹⁴ Uppföljningsbeslut och begäran om ändring av beslut inkluderas inte i redovisningen av beslut i detta avsnitt.

Skolinspektionen bedömer även att myndigheten haft en fortsatt god förmåga att tillämpa ägar- och ledningsprövning samt prövning av ekonomiska förutsättningar. Omfattningen av detta arbete inom tillsynen har ökat. Dessutom har viktiga utvecklingsarbeten genomförts, bland annat vad gäller en ny metod för regelbunden tillsyn, fortsatt utveckling av en samlad signalhantering och arbete utifrån lagändringar.

Ekonomi – tillsyn totalt

Total kostnad för tillsyn

Den totala kostnaden för tillsyn uppgick till 301 257 tkr år 2022 (motsvarande kostnad var 270 250 tkr år 2021 och 222 564 tkr år 2020).

Delkostnader för större undergrenar och deras prestationskostnader presenteras i slutet av respektive berört avsnitt nedan.¹⁵

Skolinspektionen har under året återgått till att göra fler fysiska besök på skolorna, arbetat med att utveckla en ny metod för regelbunden tillsyn och implementerat samlad signalhantering. Detta sammantaget har lett till ökade kostnader för verksamhetsgrenen. Viktigt att notera är även att BEO och ÖKN redovisas inom kostnader för tillsyn.

1.3.1 Regelbunden tillsyn

De skolor och huvudmän som blir utvalda för regelbunden tillsyn bedöms ha högre risk att inte leva upp till de lagar och förordningar som styr skolan. Urvalet av vilka skolenheter som ska granskas görs utifrån en riskbedömning av bland annat kunskapsresultat, resultat på Skolinspektionens enkäter och myndighetens tidigare erfarenheter. Före besök genomförs alltid en analys av verksamhetens resultat och inkomna handlingar i kombination med det som Skolinspektionen sedan tidigare vet om huvudmannen och skolenheten. Utifrån denna analys bestäms upplägget för tillsynen såsom omfattning och vilka som ska intervjuas. Från och med år 2020 görs tillsyn under första verksamhetsåret, tidigare benämnd förstagångstillsyn, för skolenheter med enskild huvudman inom ramen för regelbunden tillsyn.

Under 2021 och 2022 har det pågått ett arbete med att utveckla en ny metod inom regelbunden tillsyn. Den nya metoden har tillämpats i två pilotomgångar och inkluderas i statistiken nedan. Denna tillsyn bör inte jämföras med tidigare års regelbundna tillsyn eftersom den till viss del har en annan utformning och är under utveckling. Läs mer under rubriken *Utveckling av tillsynen* (s. 16).

Om Skolinspektionen konstaterar brister i verksamheten ska huvudmannen åtgärda dessa. Skolinspektionen har möjlighet att använda olika verktyg eller sanktioner. Läs mer om detta under avsnitt 1.3.8 *Erfarenheter utifrån myndighetens tillsyn enligt 26 kap. skollagen*.

---

¹⁵ Från och med år 2021 redovisas här kostnader för total tillsyn, regelbunden tillsyn, riktad tillsyn, TUI samt BEO. I tidigare årsredovisningar har Skolinspektionen redovisat kostnader för total tillsyn, tillsyn exkl. TUI samt BEO.

Tabell 5: Regelbunden tillsyn, antal beslut på huvudmannanivå och skolenhetsnivå år 2022, 2021 och 2020

Huvudman	Antal beslut på huvudmannanivå			Antal beslut på skolenhetsnivå		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Offentlig	0	0	99	16	0	54
Enskild	5	8	21	45	25	37
Totalt	5	8	120	61	25	91

Sammanlagt har Skolinspektionen fattat 66 beslut inom ramen för regelbunden tillsyn under 2022. Besluten rörde 61 skolenheter, varav 43 grundskolenheter och 18 gymnasieskolenheter. Totalt hade 75 procent av de bedömda skolenheterna minst en brist.

Inom ramen för pilotomgångarna fattades 26 beslut. Resterande 40 beslut avser tillsyn under första verksamhetsåret enligt den sedan tidigare befintliga tillsynsmetoden. Av skolenheterna som ingick i pilotomgångarna¹⁶ bedömdes 88 procent ha minst en brist. Av skolenheterna som fick tillsyn under första verksamhetsåret enligt den befintliga metoden bedömdes 66 procent av skolenheterna ha minst en brist.

Bland de skolor som ingick i pilotomgångarna för ny metod inom regelbunden tillsyn var det vanligast med brist inom området *Undervisning och stöd*. För skolenheter som fick tillsyn under första verksamhetsåret enligt den sedan tidigare befintliga metoden för regelbunden tillsyn var det vanligast med brist i området *Undervisning och lärande* – och mer specifikt, att eleverna ges undervisning av *Behöriga och legitimerade lärare*.

Innan en regelbunden tillsyn avslutas måste myndigheten i normalfallet konstatera att huvudmannen har avhjälpt alla eventuella brister.¹⁷ Det vanligaste är att huvudmannen har avhjälpt bristerna vid den första uppföljningen. Totalt under 2022 fattades 42 uppföljningsbeslut (150) inom regelbunden tillsyn. Att få regelbundna tillsyner genomförts under 2020 och 2021 gör att det inte funnits lika många uppföljningar att genomföra under året.

Under 2022 hade bristerna i 63 procent av de avslutade ärendena med brist i tidigare beslut åtgärdats vid första uppföljningstillfället. Under 2021 var motsvarande andel 58 procent. Andelen ärenden som avslutats vid första uppföljningen bör inte jämföras med tidigare år eftersom antalet beslut inom regelbunden tillsyn de senaste två åren varit relativt få.

---

¹⁶ Av de beslut som fattades inom pilotomgångarna under 2022 ingick 24 skolor som valts ut utifrån risk och 2 skolor utifrån tillsyn under första verksamhetsåret.

¹⁷ Huvudregeln är att Skolinspektionen inte avslutar ett ärende innan samtliga brister är åtgärdade. Vid vissa särskilda omständigheter kan dock myndigheten avstå från ett ingripande i enlighet med 26 kap. 12 § skollagen. Skolinspektionen får avstå från att ingripa om 1.) överträdelsen är ringa, 2.) den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse, eller 3.) det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande.

Ekonomisk redovisning

Verksamhetens kostnad och kostnad per prestation

Den totala kostnaden för verksamheten regelbunden tillsyn var 22 124 tkr år 2022 (motsvarande kostnad var 21 800 tkr år 2021 och 49 500 tkr år 2020).

Kostnaden per regelbunden tillsyn för vilken beslut fattats uppgick år 2022 till 335 tkr (motsvarande kostnad var 661 tkr år 2021 och 235 tkr år 2020).

Den totala kostnaden har ökat något för regelbunden tillsyn, bland annat beroende på att en ny metod för regelbunden tillsyn har prövats under året. Kostnaden per beslut har minskat jämfört med år 2021 då fler beslut har kunnat fattas under 2022.

1.3.2 Riktad tillsyn

Riktad tillsyn kan initieras utifrån en inkommen uppgift om missförhållanden, och genomförs vanligtvis inom ett eller ett par områden på en specifik skola eller hos en huvudman. Inom den riktade tillsynen sker inte granskning utifrån några på förhand bestämda bedömningsområden utan dessa avgörs från fall till fall. Varje tillsyn blir på det sättet unik. Uppgifter om missförhållanden på skolövergripande nivå kan exempelvis vara problem med trygghet och studiero, arbetet med särskilt stöd, bristande värdegrundsarbete eller avsaknad av fungerande undervisning.

Riktad tillsyn genomförs med olika utredningsmetoder där det ibland ingår besök och ibland inte. Under pandemin genomfördes besök inom riktad tillsyn i många fall digitalt, men även fysiskt när det bedömdes vara nödvändigt och möjligt.

Riktad tillsyn kan också initieras utifrån Skolinspektionens risk- och väsentlighetsanalys. Även dessa tillsyner utformas utifrån skolenheternas behov.

Tabell 6: Riktad tillsyn år 2022, 2021 och 2020

	Offentlig huvudman			Enskild huvudman			Totalt		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Antal beslut där besök har ingått ¹⁸	211	190	48	62	62	27	273	252	75
Varav med brister	149 (71 %)	122 (64 %)	31 (65 %)	44 (71 %)	29 (47 %)	19 (70 %)	193 (71 %)	151 (60 %)	50 (67 %)
Antal beslut utan besök	151	52	39	49	21	33	200	73	72
Totalt	362	242	87	111	83	60	473	325	147

Under 2022 har Skolinspektionen fattat 473 beslut inom ramen för riktad tillsyn, vilket är en ökning mot föregående år.¹⁹ Under 2022 har 335 beslut (157) fattats i ärenden

¹⁸ Besöken kan ske fysiskt eller digitalt. Ett besök kan ligga till grund för flera beslut.

¹⁹ Innan införandet av samlad signalhantering överlämnade Skolinspektionen en del ärenden till huvudmannens klagomålshantering. Denna typ av beslut ingår inte statistiken över riktad tillsyn.

som har initierats utifrån inkomna uppgifter om missförhållanden medan resterande 138 beslut (168) har fattats i ärenden som har initierats genom Skolinspektionens risk- och väsentlighetsanalys. Precis som tidigare år så har de flesta besluten avsett skolformen grundskola.

I 71 procent (60) av de beslut där någon form av besök har ingått konstaterades brister²⁰. Det är för tidigt att avgöra om införandet av samlad signalhantering har bidragit till en ökad andel beslut med brist. Myndigheten kommer att analysera detta framöver. Av samtliga beslut²¹ som har haft brist på skolenhetsnivå under 2022 så har flest handlat om *Extra anpassningar och särskilt stöd* samt *Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling*, då 124 respektive 107 beslut har haft konstaterad brist inom dessa områden²².

Under 2022 har Skolinspektionen fattat totalt 197 uppföljningsbeslut inom riktad tillsyn. Det är mycket vanligt att eventuella brister har avhjälpats vid den första uppföljningen. Under året kunde 153 ärenden avslutas efter att de brister som tidigare konstaterats hade åtgärdats och av dessa ärenden avslutades 86 procent vid första uppföljningstillfället.

Ekonomisk redovisning

Verksamhetens kostnad och kostnad per prestation

Den totala kostnaden för verksamheten riktad tillsyn var 116 637 tkr år 2022 (motsvarande kostnad var 98 287 tkr år 2021 och 41 194 tkr år 2020).

Kostnaden per riktad tillsyn för vilken beslut fattats uppgick år 2022 till 247 tkr (motsvarande kostnad var 302 tkr år 2021 och 280 tkr år 2020).

Genom att samlad signalhantering har kommit igång under året har betydligt fler riktade tillsyner genomförts jämfört med tidigare år. Skolinspektionen har effektiviserat arbetet och styckkostnaderna har minskat.

1.3.3 Tillsyn utifrån individärenden

Inom tillsyn utifrån individärenden utreder Skolinspektionen skolsituationen för ett enskilt barn/elev. Det kan till exempel gälla att en elev inte får det stöd eleven har rätt till eller utsätts för kränkande behandling. Sedan den 1 september 2021 initieras dessa ärenden endast i sådana situationer där myndigheten finner detta befogat, utifrån uppgifter om missförhållanden som har inkommit till myndigheten. Detta skiljer sig från tidigare år där alla inkomna uppgifter per automatik blev ärenden (tidigare anmälningar). Det nya arbetssättet innebär att antalet individärenden har minskat betydligt, både sett

---

²⁰ I andelen beslut som inte har resulterat i brist ingår även ärenden som har avskrivits efter en första sondering.

²¹ Dvs. både beslut med och utan besök.

²² Observera att alla arbetsområden inte är relevanta för alla verksamhetsformer. I besluten med brist på skolenhetsnivå ingår även en förskola.

till inflöde och beslut. Även ny lagstiftning gällande huvudmannens klagomålshantering påverkar tillsyn utifrån individärenden (se s. 16, *Utveckling av tillsynen*). Skillnader mellan årets siffror och tidigare år bör därför tolkas med försiktighet. I dagsläget gör Barn- och elevombudet (BEO) en självständig bedömning om uppgifter om kränkande behandling på individnivå ska utredas eller inte.

Under 2022 initierades 821 individärenden (exklusive begäran om ändring av beslut, uppföljningar)²³. Av dessa rörde 37 procent (33) flickor²⁴, 62 procent (65) pojkar och 1 procent (3) övriga²⁵.

Den vanligaste utredningsgrunden i initierade individärenden var kränkande behandling. Det totala antalet initierade ärenden som rörde kränkande behandling var 554²⁶. Samtliga av dessa hanterades av BEO. Andra vanliga utredningsgrunder var upplevda brister i särskilt stöd och elevens rätt till utbildning. Dessa ärenden utreddes av Skolinspektionen.

Under 2022 registrerades även 308 uppföljningar och 22 begäran om ändring av beslut. Vid slutet av året hade myndigheten 284 öppna ärenden (432).

Beslutade ärenden

Tabell 7a: Tillsyn utifrån individärenden, beslutade ärenden efter typ och kön år 2022, 2021 och 2020^{27 28}

	Skolinspektionen			BEO			Totalt		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Beslut	341	1 920	3 300	595	726	962	936	2 646	4 262
Flickor	38 %	31 %	30 %	37 %	37 %	40 %	37 %	33 %	32 %
Pojkar	61 %	50 %	52 %	63 %	60 %	58 %	62 %	53 %	53 %
Övriga*	1 %	19 %	18 %	1 %	3 %	2 %	1 %	14 %	14 %
Därav efter fullständig utredning²⁹	191	484	1 006	246	507	674	437	991	1 680
<i>Varav med brister</i>	82 %	71 %	63 %	72 %	66 %	66 %	76 %	69 %	64 %
Flickor	73	178	317	74	180	265	147	358	582
<i>Varav med brister</i>	82 %	69 %	62 %	78 %	68 %	67 %	80 %	68 %	64 %
Pojkar	115	288	650	171	321	396	286	609	1 046
<i>Varav med brister</i>	82 %	73 %	65 %	70 %	65 %	66 %	74 %	69 %	65 %
Övriga*	3	18	39	1	6	13	4	24	52

²³ Ingen jämförelse görs med tidigare år då processen att initiera ärenden inleddes 1 september 2021. Det finns därför ingen helårssiffra från 2021 att jämföra med.

²⁴ Jämförelseandelarna gällande individärenden utifrån kön avser ärenden som initierades fr.o.m. 1 september–31 december 2021.

²⁵ Ärenden som berör flera elever eller där kön inte är specificerat.

²⁶ Ingen jämförelse görs med tidigare år då processen att initiera ärenden inleddes 1 september 2021. Det finns därför ingen helårssiffra från 2021 att jämföra med.

²⁷ Beslut gällande anmälningar mot lärare och förskollärare för oskicklighet eller olämplighet redovisas i avsnitt 1.3.7.

²⁸ Inklusive beslut gällande förutsättningar för att begära skadestånd i ärenden som rör kränkande behandling där Skolinspektionens regionala avdelningar tidigare har fattat beslut med konstaterad brist.

²⁹ Fullständig utredning innebär att ärendet har sakprövats.

	Skolinspektionen			BEO			Totalt		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
<i>Varav med brister</i>	67 %	67 %	46 %	100 %	50 %	69 %	75 %	63 %	52 %
Därav skadestånds- prövningar	–	–	–	4	33	71	4	33	71
Flickor	–	–	–	25 %	15 %	27 %	25 %	15 %	27 %
Pojkar	–	–	–	75 %	82 %	72 %	75 %	82 %	72 %
Övriga*	–	–	–	0 %	3 %	1 %	0 %	3 %	1 %
Begäran om ändring av beslut	9	46	63	14	25	26	23	71	89
Flickor	22 %	28 %	32 %	29 %	28 %	38 %	26 %	28 %	34 %
Pojkar	78 %	52 %	52 %	71 %	68 %	62 %	74 %	58 %	55 %
Övriga*	0 %	20 %	16 %	0 %	4 %	0 %	0 %	14 %	11 %
Uppföljningar	199	1 240	1 711	131	253	264	330	1 493	1 975
Flickor	29 %	31 %	30 %	37 %	39 %	40 %	32 %	32 %	31 %
Pojkar	67 %	58 %	58 %	63 %	60 %	60 %	65 %	58 %	58 %
Övriga*	4 %	11 %	12 %	1 %	2 %	0 %	2 %	10 %	11 %
Totalt	549	3 206	5 074	740	1 004	1 252	1 289	4 210	6 326

* Ärenden som berör flera elever eller där kön inte är specificerat.

Under 2022 fattade Skolinspektionen totalt 1 289 beslut (4 210) inom ramen för tillsyn utifrån individärenden³⁰. I tillsyn utifrån individärenden konstaterades under 2022 brist i 76 procent³¹ (69) av besluten efter fullständig utredning.

Skolinspektionen följer upp beslut där brister konstaterats och också ärenden som överlämnas till huvudmännens klagomålshandling för att kontrollera att huvudmannen vidtagit åtgärder för den berörda eleven. Under 2022 genomfördes totalt 330 uppföljningar (1 493). I och med att färre individärenden hanteras är det även förväntat att det genomförs färre uppföljningar. Detta gäller även beslut gällande begäran om ändring av beslut, där det görs en ny prövning av ett redan beslutat ärende. Under 2022 fattade Skolinspektionen 23 sådana beslut (71).

Under 2022 ökade den genomsnittliga handläggningstiden för tillsyn utifrån individärenden (exklusive uppföljningar, skadeståndsprövningar och begäran om ändring av beslut) med 56 dagar, från 52 till 108³², jämfört med 2021. Införandet av samlad signalhantering innebär att myndigheten startar en utredning på individnivå endast i de fall som bedöms som allvarliga för en enskild elev. De utredningar som genomförs är ofta tidskrävande. Myndigheten hanterade färre individärenden under 2022, men sakprövade en större andel av dessa – 56 procent (25).

³⁰ För ett ärende som rörde kränkande behandling fattades två beslut, det ena gällde själva utredningsgrunden och det andra gällde prövning av förutsättningar för skadestånd.

³¹ Exkluderar uppföljningar eller begäran om ändring av beslut.

³² Gäller endast Skolinspektionens ärenden. Barn- och elevombudets handläggningstid redovisas i ett annat kapitel.

Tabell 7b: Tillsyn utifrån individärenden, beslutade ärenden efter verksamhetsform år 2022, 2021 och 2020³³

Verksamhetsform	Totalt Skolinspektionen						Totalt		
	Skolinspektionen			BEO					
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Förskola	4	228	407	32	62	71	36	290	478
Grundskola ³⁴	503	2 635	4 068	681	907	1 134	1 184	3 542	5 202
Gymnasieskola	16	186	368	15	19	34	31	205	402
Grundsärskola och gymnasiesärskola	25	87	110	9	14	5	34	101	115
Vuxenutbildning	0	36	89	0	1	5	0	37	94
Övrigt	1	34	32	3	1	3	4	35	35
Totalt	549	3 206	5 074	740	1 004	1 252	1 289	4 210	6 326

Det var vanligast att ärenden gällde elever i grundskola. Under 2022 handlade 92 procent (84) av de beslut som fattades om grundskola.

Ekonomisk redovisning

Verksamhetens kostnad och kostnad per prestation³⁵

Den totala kostnaden för verksamheten tillsyn utifrån individärenden var 37 728 tkr år 2022 (motsvarande kostnad var 64 438 tkr år 2021 och 84 956 tkr år 2020).

Kostnaden per beslutat ärende var 28 100 kr år 2022 (motsvarande kostnad var 13 900 kr år 2021 och 13 500 kr år 2020).

Det nya arbetssättet med samlad signalhantering medför att antalet ärenden är betydligt färre än tidigare år. De ärenden som utreds är dock mer arbetskrävande än tidigare. Det förklarar att totalkostnaden har minskat medan styckkostnaden ökat.

³³ Inkluderar alla ärendetyper inklusive skadeståndsärenden.

³⁴ I kategorin Grundskola ingår även ärenden rörande förskoleklass samt fritidshem.

³⁵ Barn- och elevombudet ingår i den totala kostnaden, men exkluderas vid beräkning av prestationskostnaden.

1.3.3.1 Barn- och elevombudet

Återrapportering

12§ [...] Myndigheten ska i årsredovisningen när det gäller Barn- och elevombudet redovisa

1. hur myndigheten arbetar för att handläggningstiderna för de ärenden som ombudet fattar beslut i ska hållas så korta som möjligt och för att i övrigt säkerställa en rättssäker och effektiv verksamhet,
2. ärendenas antal och innehåll,
3. vilken skol- eller verksamhetsform ärendena hänför sig till,
4. de beslut som ombudet har fattat,
5. resultatet av de domstolsprocesser som ombudet har drivit,
6. en redogörelse för ombudets verksamhet utöver ärendehantering, och
7. kostnader för ombudets verksamhet ska särredovisas och redovisningen ska vara uppdelad på kostnader för anmälningar, kostnader för informationsinsatser och indirekta kostnader. Förordning (2017:1301).

Initierade och beslutade ärenden

Under 2022 initierades 554³⁶ individärenden om kränkande behandling av Barn- och elevombudet (BEO). Av dessa rörde 36 procent (35)³⁷ flickor, drygt 63 procent (64) pojkar och 1 procent (1) övriga³⁸. 90 procent (87) av ärendena avsåg en utsatt elev som gick i grundskolan³⁹. Av det totala antalet individärenden uppgavs att eleven varit kränkt av andra elever i 56 procent (65) av ärendena och att eleven kränkts av skolans personal i 47 procent (41) av ärendena⁴⁰.

Under 2022 fattade BEO sammanlagt 740 beslut (1 004). Av det totala antalet beslut avsåg 595 individärenden (726), 14 begäran om ändring av beslut av individärenden (25) och 131 uppföljningar av individärenden (253).

Under 2022 fattades 246 beslut (507) efter fullständig utredning⁴¹, vilket motsvarar 42 procent (73) av alla beslut gällande individärenden⁴² som fattades under året. I 178 av

---

³⁶ Ingen jämförelse görs med tidigare år då processen att initiera ärenden inleddes 1 september 2021. Det finns därför ingen helårssiffra från 2021 att jämföra med.

³⁷ Jämförelseandelarna avser de ärenden som initierades efter 1 september 2021.

³⁸ Innefattar flera elever eller ärenden där kön ej har specificerats.

³⁹ Se fotnot 34.

⁴⁰ Summan av dessa andelar blir ej 100 då ett fåtal ärenden har handlat både om att en elev har blivit kränkt av en annan elev och att en elev har blivit kränkt av personal.

⁴¹ Övriga beslut är exempelvis sådana som avskrivits eller överlämnats till Diskrimineringsombudsmannen (DO).

⁴² Inkluderar ej beslut om skadestånd, uppföljningar eller begäran om ändring av beslut.

besluten (335) konstaterade BEO att det förelåg brister i huvudmannens arbete mot kränkande behandling, vilket motsvarar en andel på 72 procent (66) av de ärenden som beslutades efter fullständig utredning. Se även tabell 7a.

Handläggningstider

Tabell 8: Barn- och elevombudets beslut och handläggningstider för tillsyn utifrån individärenden år 2022, 2021 och 2020

	2022	2021	2020
Beslut totalt ⁴³	740	1 004	1 252
Andel ärenden med en handläggningstid på fyra månader eller kortare	78 %	86 %	90 %
Genomsnittlig handläggningstid (dagar)	104	92	88

Den genomsnittliga handläggningstiden för samtliga ärendetyper, inklusive skadeståndsprövningar, under 2022 var 104 kalenderdagar. Den genomsnittliga handläggningstiden i dagar per ärende ökade under 2022 från 92 dagar år 2021. Under 2022 avgjordes 78 procent (86) av ärendena inom fyra månader.

Under året har de äldsta ärendena prioriterats i syfte att föryngra ärendebalansen. Konsekvensen av detta har blivit att antalet ärenden som är äldre än fyra månader har ökat något. På totalen har dock de äldsta ärendena blivit färre. BEO har fortsatt arbetat med förenklade yttranden till huvudmän. Det effektiviserar hanteringen av ärenden och beslut kan fattas snabbare. Sedan den 1 augusti 2021 har myndigheten även lagstöd för att överlämna uppgifter till huvudmännens klagomålshantering i de fall där BEO bedömer att det är lämpligt. Ett effektivt arbete i BEO:s beredningsteam, utifrån fastställda prioriteringar och intern praxis, med de inkommande uppgifterna om missförhållanden, gör att ärenden startas där uppgifter om omfattande kränkningar förekommer. Konsekvensen av det blir att handläggarna i högre grad än förut hanterar komplexa och omfattande utredningar, vilket medför att varje enskilt ärende som BEO utreder tar mer tid och därmed mer resurser i anspråk.

Skadeståndsprocesser med mera

BEO fattade 4 beslut (33) under 2022 gällande förutsättningar för att begära skadestånd i ärenden som rör kränkande behandling. I dessa ärenden har Skolinspektionens regionala avdelningar tidigare fattat beslut med konstaterad brist och överlämnat ärenden till BEO för bedömning om det finns förutsättningar att framställa ett skadeståndskrav mot huvudman. Dessa ärenden tillhör den tidigare processen där både BEO och Skolinspektionen kunde utreda ärenden som rörde kränkande behandling.⁴⁴ Numera utreder endast BEO ärenden som rör kränkande behandling och ärenden överlämnas därför inte längre på detta sätt. I ett av de fyra ärendena konstaterades att förutsättningar för skadestånd föreligger.

---

⁴³ Inklusive beslut gällande förutsättningar för att begära skadestånd i ärenden som rör kränkande behandling där Skolinspektionens regioner tidigare har fattat beslut med konstaterad brist.

⁴⁴ Skolinspektionen utredde ärenden om kränkande behandling i de fall ett ärende även innehöll andra utredningsgrunder.

Under 2022 fattades sammanlagt 16 beslut (18) om att framställa krav på skadestånd. Av dessa härrörde 15 stycken från utredningar genomförda av BEO. Det sista ärendet om beslut om krav på skadestånd har sitt ursprung i den utredning genomförd av Skolinspektionen som nämns ovan. Samtliga av de 16 besluten om krav på skadestånd gällde ärenden där elever utsatts för kränkande behandling av personal.

Vid årsskiftet 2022/2023 hade huvudmannen i 15 ärenden betalat eller medgivit att betala det framställda kravet på skadestånd i sin helhet. I ett ärende var huvudmannens inställning till kravet fortfarande okänt.

Övrig verksamhet

BEO:s informations- och samverkansinsatser under 2022 som deltagande i konferenser, föreläsningar och utbildningar har ökat från 2021 till 37 aktiviteter (23), som en konsekvens av att pandemin planat ut och möjligheten för externa insatser ökat.

Under året har ett samverkansavtal mellan Skolinspektionen/Barn- och elevombudet och Diskrimineringsombudsmannen tagits fram. Det har till syfte att främja informationsflödet mellan myndigheterna och kunskaperna om varandras arbetssätt. Därigenom minimerar myndigheterna riskerna att uppgifter om missförhållanden inte omhändertas. Interna utvecklingsinsatser har fortsatt under året – bland annat med att säkerställa det interna arbetet med att skapa praxis runt vilka ärenden som utreds och att utveckla beslutsmallarna.

BEO har via telefon och e-post bedrivit rådgivning om den del av skollagen som handlar om kränkande behandling. Telefontiden har även under 2022 uppgått till 15 timmar i veckan. Inom ramen för denna verksamhet har BEO således besvarat en stor mängd telefonsamtal och förfrågningar från skolpersonal, vårdnadshavare och elever. Under året har antalet e-post och telefonsamtal ökat med 24 procent respektive 53 procent jämfört med föregående år.

Ekonomisk redovisning

Verksamhetens kostnad och kostnad per prestation

Den totala kostnaden för Barn- och elevombudets verksamhet var 22 310 tkr år 2022 (motsvarande kostnad var 19 971 tkr år 2021 och 16 319 tkr år 2020). Se även tabell 9.

Kostnaden per beslutat ärende var 30 100 kr år 2022 (motsvarande kostnad var 19 900 kr år 2021 och 13 000 kr år 2020).

BEO har anställt fler medarbetare för att hantera alla uppgifter som rör kränkande behandling och även ändrat sitt arbetssätt, vilket leder till att färre men mer komplexa ärenden påbörjas och utreds. Detta återspeglas i ökade total- och styckkostnader.

Tabell 9: Kostnader avseende Barn- och elevombudet år 2022, 2021 och 2020

	Verksamhetens kostnader, tkr		
	2022	2021	2020
Hantering av ärenden	12 242	10 554	8 896
Informationsinsatser	508	356	389
Indirekta kostnader ⁴⁵	9 559	9 061	7 033
Summa	22 310	19 971	16 319

1.3.4 Tematisk tillsyn

En tematisk tillsyn innebär ofta att Skolinspektionen har sammanställt en riskbild av ett utvalt område som blir föremål för tillsyn. Riskbilden utgår från Skolinspektionens samlade erfarenheter av tillsyn och kvalitetsgranskningar, forskning samt andra utredningar. Tematisk tillsyn genomförs i projektform och resulterar i verksamhetsbeslut samt i regel i en övergripande rapport.

År 2022 har Skolinspektionen genomfört tre tematiska tillsyner. Två av dem har resulterat i övergripande rapporter som publicerades under året:

- Tematisk tillsyn av waldorfskolor – rapport efter tillsyn av 35 grundskolor med waldorfinriktning
- Fristående skolors mottagande och urval av elever till förskoleklass och grundskola – en tematisk tillsyn

Tematisk tillsyn utan övergripande rapport:

- Tematisk tillsyn av skolor med konfessionell inriktning samt tillsyn av undervisning på vetenskaplig grund⁴⁶

Vid årsskiftet 2022/2023 hade ytterligare en tematisk tillsyn, inom ramen för Skolinspektionen utökade uppdrag inom vuxenutbildning, påbörjats:

- Tematisk tillsyn av yrkesförarutbildning för tung lastbil och släp inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

Tabell 10: Antal beslut på huvudmannanivå och skolenhetsnivå i slutförda tematiska tillsyner år 2022, 2021 och 2020

Huvudman	Antal beslut på huvudmannanivå			Antal beslut på skolenhetsnivå		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Offentlig	–	–	35	–	30	–
Enskild	–	–	6	83	5	–
Totalt	–	–	41	83	35	–

⁴⁵ Avser BEO:s gemensamma kostnader samt andel av Skolinspektionens gemensamma kostnader.

⁴⁶ Resultatet av denna tillsyn presenteras i avsnitt 1.5.5. samt i Skolinspektionens kommande årsrapport för 2022.

1.3.5 Etableringskontroll

Etableringskontroll sker innan en huvudman startar en fristående skolenhet eller utökar befintlig verksamhet. Syftet är att kontrollera att huvudmannen från start har förutsättningar att bedriva en utbildning som uppfyller kraven i skolförfattningarna.

Etableringskontroll sker inom ramen för Skolinspektionens tillsynsuppdrag. Inför skolstarten höstterminen 2022 genomförde Skolinspektionen 83 etableringskontroller för 50 olika huvudmän. Av dessa avsåg 46 kontroller nyetableringar, vilket är en högre andel av etableringskontrollerna jämfört med 2021 och 2020.

Under 2022 genomfördes något färre etableringskontroller jämfört med 2021 men fler än 2020. En förklaring till att antalet etableringskontroller har ökat sedan 2020 kan vara att tillstånden sedan 2018 har en giltighetstid på två år, vilket innebär att tillståndet förfaller två år efter att beslutet fattats. Inför etableringskontrollerna 2021 och 2022 upplyste Skolinspektionen huvudmännen om regelverket och om tillståndens giltighetstid, vilket kan ha bidragit till att fler huvudmän med tillstånd från perioden 2010–2018 har valt att starta skolverksamhet jämfört med tidigare år.

En skolenhet kan få flera etableringskontroller under samma år, det kan exempelvis bero på att huvudmannen har flera tillstånd för skolenheten och väljer att starta verksamheten för mer än ett tillstånd. Skolinspektionen utför en etableringskontroll per tillstånd. I årets omgång har mer än en etableringskontroll utförts på fyra skolenheter. De totalt 83 etableringskontrollerna avser därför 78 skolenheter.

I etableringskontrollen 2022 konstaterades brister i 30 etableringskontroller vid 30 skolenheter. Det motsvarar brist i totalt 36 procent av de totalt 83 utförda etableringskontrollerna. I 2021 års etableringskontroll var motsvarande andel 13 procent och i 2020 års etableringskontroll var andelen 22 procent. I etableringskontrollen 2022 konstaterades att skolenheter inte hade ordnat ändamålsenliga lokaler i 18 fall. I 17 fall konstaterades brister i elevers tillgång till elevhälsa. Majoriteten av ärenden med brister avsåg nyetablerade skolenheter, i 23 av de 30 ärendena med brister utfördes etableringskontroll på en nyetablerad skola. Skolinspektionen ser kontinuerligt över och utvecklar verksamheten allt efter som behov identifieras. När det gäller bedömning av lokaler, som att dessa ska vara iordningsställda inför skolstarten, har myndighetens tidigare samlade erfarenheter lett till en viss justering av arbetssätt.

Nästintill alla skolenheter hade åtgärdat bristerna vid skolstart, men vid fem skolenheter pågick fortfarande uppföljning. Två av ärendena har uppföljningsdatum under 2023. Under 2022 har Skolinspektionen inte återkallat något godkännande om tillstånd genom etableringskontrollen.

Tabell 11: Etableringskontroller år 2022, 2021 och 2020

	2022		2021		2020	
	Nyetableringar	Utökningar	Nyetableringar	Utökningar	Nyetableringar	Utökningar
Antal genomförda etableringskontroller	46	37	40	51	24	27

1.3.6 Ägar- och ledningsprövning samt prövning av ekonomiska förutsättningar

Sedan den 1 januari 2019 ska Skolinspektionen kontrollera att kraven gällande ägar- och ledningskretsens insikt och lämplighet är uppfyllda hos de enskilda huvudmän som godkänts av Skolinspektionen. Huvudmännen behöver också löpande säkerställa att det finns ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten. Skolinspektionen ska inom ramen för sitt tillsynsuppdrag pröva om huvudmannen uppfyller dessa krav.

Sedan 2021 har en särskild tillsynsinsats inom ägar- och ledningsprövning samt prövning av ekonomiska förutsättningar påbörjats och fortgått under året. Syftet är att genomföra tillsyn av befintliga enskilda huvudmäns ägar- och ledningskrets samt deras ekonomiska förhållanden hos huvudmän som inte genomgått sådan granskning tidigare.

Tabell 12: Samlad bild över ägar- och ledningsprövning samt prövning av ekonomiska förutsättningar inom tillsyn och tillståndsprövning år 2022, 2021 och 2020

	Antal huvudmän /sökande			Antal huvudmän /sökande med brist/avslag			Antal beslut			Antal beslut med brist/avslag		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Ägar- och ledning	244	157	142	9	14	12	371	277	255	9	14	14
Ekonomiska förutsättningar	256	169	145	24	27	42	402	312	272	55	42	53

Utöver tillsyn inom detta område görs ägar- och ledningsprövning och prövning av ekonomiska förutsättningar inom Skolinspektionens tillståndsprövning (se avsnitt 1.6). Ägar- och ledningsprövning har under 2022 genomförts hos 244 huvudmän/sökande och berör totalt 371 beslut inom tillsynsverksamhet och tillståndsprövning. Myndigheten har avslagit ansökan om tillstånd eller konstaterat brister i tillsynen hos nio huvudmän/sökande. Myndigheten har även genomfört prövning av ekonomiska förutsättningar hos 256 huvudmän/sökande, som berör totalt 402 beslut. Myndigheten har avslagit ansökan om tillstånd eller konstaterat brister i tillsynen hos 24 huvudmän/sökande. I likhet med föregående år är det vanligare med avslag/brister rörande ekonomiska förutsättningar än avslag/brister rörande ägar- och ledningskretsens insikt och lämplighet.

Ägar- och ledningsprövning inom tillsyn

Skolinspektionen gör vid tillsyn en utredning och bedömning av vilka som ingår i ägar- och ledningskretsen och även en analys av ägar- och ledningskretsens insikt i de olika författningarna. Krav på erfarenhet eller insikt innebär att det ska finnas samlad kompetens gällande de föreskrifter som krävs för att bedriva skolverksamhet, till exempel skollagstiftning, arbetsrätt, arbetsmiljö samt ekonomi. Personer som ingår i ägar- och ledningskretsen ska även i övrigt bedömas lämpliga. En bedömning av lämplighet görs med hjälp av underlag från andra myndigheter. Lämplighetsprövningen tar sikte på personliga förhållanden hos var och en i ägar- och ledningskretsen. Vid lämplighetsprövningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas. Ägar- och ledningsprövning kan genomföras inom regelbunden tillsyn, riktad tillsyn och etableringskontroll. Sedan 2021 har även tillsyn av enskilda huvudmäns ägar- och ledningskrets genomförts inom den särskilda tillsynsinsatsen.

Tabell 13: Ägar- och ledningsprövning inom tillsyn år 2022, 2021 och 2020

	Antal huvudmän			Antal huvudmän med brist			Antal beslut ⁴⁷			Antal beslut med brist		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Ägar- och ledning	167	76	54	6	4	5	170	82	70	6	4	6

Ägar- och ledningsprövning inom tillsyn har under 2022 genomförts hos 167 huvudmän och omfattar totalt 170 beslut, varav 121 av besluten är fattade inom den särskilda tillsynsinsatsen. Brister konstaterades hos fem huvudmän inom ägar- och ledningskretsens lämplighet att bedriva skolverksamhet och för en av dessa konstaterades även brist vad gäller ägar- och ledningskretsens insikt i de olika författningarna. Besluten inom ägar- och ledningsprövning ledde till att Skolinspektionen återkallade tillstånd för fyra av dessa huvudmän. För en ytterligare huvudman konstaterades enbart brist (anmärkning) vad gäller insikt i de olika författningarna.

Det har fattats fler beslut inom ägar- och ledningsprövning inom tillsyn 2022 jämfört med tidigare år. Det har att göra med den särskilda tillsynsinsatsen där Skolinspektionen genomfört tillsyn av ett stort antal huvudmäns ägar- och ledningskrets under året. Andelen med brist var 4 procent, att jämföra med 5 procent år 2021.

Skolinspektionen granskar också att offentliga huvudmän inom fritidshem och förskola säkerställer att enskilda huvudmän som godkänts av kommunen uppfyller kraven inom ägar- och ledningsprövning samt ekonomiska förutsättningar. Myndigheten har under året granskat två huvudmäns ansvar för detta inom både förskola och fritidshem. Huvudmännen granskades genom riktad tillsyn och inga brister konstaterades.

Läs mer om Skolinspektionens ägar- och ledningsprövning under avsnitt 1.6 *Tillståndsprövning*.

Prövning av ekonomiska förutsättningar inom tillsyn

Enskilda huvudmän ska ha ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet enligt de föreskrifter som gäller för verksamheten, både vid tillståndsprövningen och fortlöpande därefter. Om huvudmannen ingår i en koncern beaktas även koncernens ekonomi. Prövning av en enskild huvudmans ekonomiska förutsättningar kan inom tillsyn göras i samband med riktad eller regelbunden tillsyn och etableringskontroll. Sedan 2021 har även prövning av enskilda huvudmäns ekonomiska förutsättningar genomförts inom den särskilda tillsynsinsatsen.

Myndigheten har en löpande ekonomisk bevakning av samtliga enskilda huvudmän. En analys av en enskild huvudmans ekonomiska situation till följd av en risksignal kan leda till att en planerad tillsyn tidigareläggs eller att en ny tillsyn inleds.

---

⁴⁷ Antal beslut i tillsynen där ägar- och ledningsprövning ingått.

Tabell 14: Prövning av ekonomiska förutsättningar inom tillsyn år 2022, 2021 och 2020

	Antal huvudmän			Antal huvudmän med brist			Antal beslut ⁴⁸			Antal beslut med brist		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Ekonomiska förutsättningar	186	99	62	6	6	12	201	117	87	6	6	14

Prövning av ekonomiska förutsättningar har inom tillsyn genomförts hos 186 huvudmän och berör totalt 201 beslut. 122 av besluten är fattade inom den särskilda tillsynsinsatsen. Hos sex huvudmän har myndigheten konstaterat brister i ekonomiska förutsättningar för att bedriva skolverksamhet enligt författningarnas krav. Beslut från prövning av ekonomiska förutsättningar bidrog till att Skolinspektionen återkallade tillstånd för en huvudman.

Ökningen av antalet tillsynsbeslut avseende ekonomiska förutsättningar förklaras av att ett stort antal huvudmäns ekonomiska förutsättningar har granskats inom den särskilda tillsynsinsatsen. Under året var det en lägre andel beslut med brist inom ekonomiska förutsättningar jämfört med tidigare år. En förklaring kan vara att en stor del av de granskade huvudmännen ingår i den särskilda tillsynsinsatsen och därmed inte är utvalda på grund av risk.

Läs mer om Skolinspektionens ekonomiska granskning under avsnitt 1.6 *Tillståndsprövning*.

1.3.7 Anmälningar mot lärare och förskollärare för oskicklighet eller olämplighet

Skolverket utfärdar legitimationer för lärare och Lärarnas ansvarsnämnd (LAN) har till uppgift att pröva ärenden om varningar och återkallande av legitimationer. Skolinspektionen är den enda instansen som kan göra anmälningar till Lärarnas ansvarsnämnd och yrka att en legitimerad lärare ska meddelas en varning eller att legitimationen ska återkallas.

Tabell 15: Anmälningar och brottmålsdomar mot lärare och förskollärare – registrerade och beslutade ärenden⁴⁹ år 2022, 2021 och 2020

	2022	2021	2020
Registrerade ärenden	102	103	136
Beslutade ärenden	87	117	139
Avskrivningar – Lärare ej legitimerad	13	30	40
Avskrivningar – Andra skäl	2	5	14
Avslutat utan anmälan till LAN	49	60	74
Anmälan till LAN	23	22	11

⁴⁸ Antal beslut i tillsynen där tillsyn av ekonomiska förutsättningar ingått.

⁴⁹ Efter respektive årsslut har ett fåtal ärenden justerats i myndighetens LAN-register, exempelvis ärenden som makulerats. Justeringarna påverkar antalen i tabellen men förändringarna är dock marginella och antalet ärenden korrigeras därför inte i tabellen.

Under 2022 har Skolinspektionen registrerat totalt 102 ärenden gällande lärares och förskollärares lämplighet och skicklighet. Beslut har fattats i 87 ärenden. Av de 87 beslutade ärendena har 15 avskrivits därför att utredningen visat att läraren eller förskolläraren saknar legitimation eller att ärendet gällt annan personal i verksamheten. Av de 87 ärendena har 49 utretts och avslutats utan att någon anmälan har gjorts till LAN, eftersom utredningen visat att grund för anmälan saknats. I 23 ärenden har Skolinspektionen beslutat att göra en anmälan till LAN.

En möjlig förklaring till att antalet anmälningar är fler i år än tidigare skulle kunna vara att myndigheten fått ta del av fler brottmål rörande lärare, vilket lett till att antalet anmälningar till LAN gällande lärare som dömts för brott ökat de senaste två åren.

1.3.8 Erfarenheter utifrån myndighetens tillsyn enligt 26 kap. skollagen

Återrapportering

Skolinspektionen ska redovisa erfarenheter från myndighetens tillsyn, där det av redovisningen ska framgå hur möjligheterna till ingripanden enligt 26 kap. skollagen (2010:800) har använts.

(Skolinspektionens regleringsbrev 2022)

Verktyg och sanktioner

När Skolinspektionen genomför tillsyn av skolenheter och deras huvudmän bedöms om verksamheten uppfyller författningarnas krav. Om brister upptäcks i verksamheten ska huvudmannen rätta till dessa. Skolinspektionen ska då ta ställning till vilket av verktygen eller sanktionerna i 26 kap. skollagen som ska användas. Vid valet av verktyg beaktas bland annat hur omfattande och allvarliga bristerna är, om huvudmannen kan rätta till bristerna och i sådana fall vad som krävs för att få huvudmannen att göra detta. Vissa av Skolinspektionens beslut kan överklagas av huvudmannen hos förvaltningsdomstol. Detta gäller exempelvis beslut om återkallelse, tillfälligt verksamhetsförbud och föreläggande förenat med vite.

Föreläggande, anmärkning och avstående från ingripande

Jämfört med tidigare år har Skolinspektionen använt föreläggande i mindre omfattning när brister har konstaterats på skolenhetsnivå inom regelbunden och riktad tillsyn. I stället har myndigheten oftare använt anmärkning och till viss del även avstått från att ingripa. Detta är i linje med en översyn som skett kring hur proportionalitetsprincipen tillämpas vid val av ingripande på myndigheten, en översyn som startade efter HFD-domen (se s. 9, *Fortsatt utvecklingsarbete efter HFD-dom*). I översynen konstaterades att myndigheten i större utsträckning borde använda hela den sanktionstrappa som finns reglerad i skollagen. Att anmärkning och till viss del avstående från ingripande har blivit vanligare är en effekt av detta. Skolinspektionen har även konstaterat att det i de allra flesta fall räcker med ett mildare ingripande eftersom huvudmännen oftast rättar

till bristerna. Viktigt att lägga till är dock att ifall så inte sker agerar myndigheten med skarpare åtgärder.

När Skolinspektionen har konstaterat brister på skolenhetsnivå inom regelbunden tillsyn⁵⁰ under 2022 har föreläggande använts i 51 procent (68)⁵¹ av fallen och anmärkning i 34 procent (24) av fallen⁵². Inom riktad tillsyn har föreläggande använts i 60 procent (71) av fallen. I ytterligare 3 procent (2) har föreläggande förenat med vite använts. Anmärkning har använts i 31 procent (23) av fallen. Avstående från ingripande har varit vanligare inom regelbunden tillsyn än inom riktad tillsyn.

Inom tillsyn utifrån individärenden⁵³ har fördelningen mellan olika verktyg mer liknat föregående år. Sett till alla utredningsgrunder där brister har konstaterats så har föreläggande använts i 73 procent (73) av fallen. I 26 procent (21) av fallen har Skolinspektionen/BEO avstått från att ingripa, och i 2 procent (6) har anmärkning använts.

Vitesföreläggande

Sedan 2010 års skollag började tillämpas den 1 juli 2011 har totalt 620 av Skolinspektionens förelägganden mot huvudmän att fullgöra sina skyldigheter förenats med vite. Av dessa har 10 (5) fattats under år 2022. Sedan 2020 har Skolinspektionen beslutat om färre vitesförelägganden per år jämfört med åren dessförinnan, vilket delvis hänger samman med att myndigheten har använt föreläggande i mindre omfattning.⁵⁴

Skolinspektionen har fattat sju beslut om föreläggande med vite inom riktad tillsyn och ett beslut inom regelbunden tillsyn. Det har även fattats två beslut om föreläggande med vite inom ramen för etableringskontrollen. De beslutade vitesbeloppen har under år 2022 varit mellan 300 000 och 1 500 000 kronor och har uppgått till totalt 6,4 miljoner kronor (2,65). Det arbetsområde som oftast förelagts med vite inom riktad och regelbunden tillsyn under 2022, har varit *Undervisning och lärande*. Etableringskontrollens vitesförelägganden handlade om brister rörande tillgång till lokaler respektive lärare.

Av de förelägganden som förenats med vite år 2022 har inget överklagats under året. Hittills har en tillsyn med vitesföreläggande som beslutats under år 2022 kunnat avslutas på grund av att huvudmannen har åtgärdat bristerna. För vissa beslut har dock redovisningstiden ännu inte gått ut eller så pågår uppföljning fortfarande.

Återkallande av godkännanden och tillfälliga verksamhetsförbud

Om en enskild huvudman inte har följt ett föreläggande om att avhjälpa brister och om missförhållandet är allvarligt, får Skolinspektionen återkalla godkännandet att bedriva skolverksamheten. Om det är fråga om kommunal verksamhet kan det i stället bli fråga

---

⁵⁰ Exklusive uppföljningsbeslut.

⁵¹ Skillnader mellan 2021 och 2022 inom regelbunden tillsyn bör tolkas med försiktighet då det dels fattades väldigt få beslut under 2021, samtidigt som en del tillsyner under 2022 har använt en ny metod.

⁵² Exklusive uppföljningsbeslut. Inom riktad tillsyn ingår även ett beslut gällande en förskola i uträkningen.

⁵³ Exklusive uppföljningsbeslut. Beräkningen för tillsyn utifrån individärenden har justerats något och 2021 års siffror har därför räknats om för att bli jämförbara.

⁵⁴ Se Föreläggande, anmärkning och avstående från ingripande, s. 34.

om statliga åtgärder för rättelse, det vill säga att Skolinspektionen kan besluta att staten, på kommunens eller regionens bekostnad, ska vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. Skolinspektionen kan också återkalla ett godkännande direkt om myndigheten bedömer att en huvudman inte har förutsättningar att rättsligt eller faktiskt kunna följa ett föreläggande. Sedan den 1 juli 2022 kan Skolinspektionen även förbjuda en kommun att driva en verksamhet vidare om ett föreläggande om brister inte har åtgärdats och missförhållandena är allvarliga.

I det fall det är sannolikt att ett beslut om återkallelse eller beslut om statliga åtgärder för rättelse kommer att fattas, kan Skolinspektionen utfärda ett så kallat tillfälligt verksamhetsförbud om beslutet inte kan avvaktas. Ett tillfälligt verksamhetsförbud utfärdas ifall Skolinspektionen bedömer att det är allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa eller säkerhet, eller av någon annan särskild anledning. Skolinspektionen får då förbjuda huvudmannen att tills vidare driva verksamheten vidare. Detta beslut får gälla i högst sex månader.

Skolinspektionen har inte fattat något beslut om tillfälligt verksamhetsförbud 2022. Däremot har Skolinspektionen återkallat godkännandet avseende fem fristående skolenheter, tillhörande fyra olika huvudmän. I alla de fem fallen bidrog ägar- och ledningsprövningen till att Skolinspektionen återkallade tillstånden för huvudmännen.

Tabell 16: Antal beslut om återkallanden av godkännande år 2022, 2021 och 2020

	2022	2021	2020
Beslut om återkallanden av godkännande ⁵⁵	4	4 ⁵⁶	3
Antal skolenheter som beslutet avsett	5	9	3

Processer i förvaltningsdomstol

Vid utgången av år 2022 har Skolinspektionen tre pågående processer i förvaltningsdomstol som handlar om att huvudmän överklagat Skolinspektionens beslut att återkalla godkännande att bedriva skolverksamhet. Alla tre processer inleddes under 2022. Utöver dessa har ytterligare en process avseende återkallelse av godkännande inletts och avslutats under året.

Skolinspektionen kan ansöka om utdömning av vite hos förvaltningsrätten om en huvudman inte följt Skolinspektionens föreläggande som förenats med vite. År 2022 har inga sådana ansökningar gjorts.

---

⁵⁵ Endast skolor återkallade efter brister i verksamheten. Återkallanden på grund av att huvudmannen gått i konkurs/verksamheten upphört och huvudmannen begärt att Skolinspektionen ska återkalla godkännandet ingår ej.

⁵⁶ Två beslut rör två skolenheter, ett beslut rör en skolenhet och ett beslut rör fyra skolenheter.

1.4 Kvalitetsgranskning

Verksamheten

Kvalitetsgranskning genomförs med syfte att bidra till att höja kvaliteten inom utbildningen. Kvalitetsgranskning utgår från de lagar och regler som gäller för den granskade verksamheten, men till skillnad från tillsyn gäller att det utöver lagens krav finns tydliga kvalitetskriterier framtagna av Skolinspektionen. Dessa är en uttolkning av författning med stöd av bland annat allmänna råd, forskning och myndighetens beprövade erfarenhet. Målet är en bättre utbildning med fokus på elevernas kunskapsresultat.

Utveckling av kvalitetsgranskning

Under våren har myndigheten färdigställt införandet av regelbunden kvalitetsgranskning av grundskola och gymnasieskola. Inspektionsformen är nu en ordinarie del av regelbunden kvalitetsgranskning.

Skolinspektionen har även under året haft fokus på likvärdighet inom inspektionsformen tematisk kvalitetsgranskning. Detta med syftet att stärka arbetet med hur en tematisk kvalitetsgranskning genomförs och hur en rapport tas fram.

Vidare har myndighetens användning av digitala intervjuer, som ett komplement till de intervjuer som genomförs vid verksamhetsbesök, fortsatt att utvecklas.

Bedömning av verksamhetsgrenen kvalitetsgranskning

I bedömningen av kvalitetsgranskning beaktas bland annat verksamhetsgrenens utformning i förhållande till målformuleringarna, antal beslut och besök inom respektive inspektionsform, antal publicerade rapporter, rapporternas mottagande samt att granskningen leder till ett förbättringsarbete.

Bidrag till att uppfylla målformuleringarna

Skolinspektionens kvalitetsgranskning bidrar till myndighetens övergripande målformuleringar (se avsnitt 1.1) genom att fokusera på kvaliteten i svensk skola och stimulera skolor och huvudmän att utveckla sin verksamhet.

- Inom **tematisk kvalitetsgranskning** genomförs en djupgående granskning inom avgränsade områden, vilka identifieras utifrån en behovsanalys.
- Inom **regelbunden kvalitetsgranskning** görs en bredare granskning utifrån förutbestämda områden som är avgörande för kvalitet i skolan.

Tematisk kvalitetsgranskning

Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskningar utförs i syfte att granska utbildningens eller verksamhetens kvalitet inom ett avgränsat område som väljs utifrån en behovsanalys. Granskningen leder till verksamhetsbeslut och i regel till en övergripande rapport (se vidare under avsnitt 1.4.1).

Under 2022 har Skolinspektionen avslutat sex tematiska kvalitetsgranskningar. Det är färre än tidigare år. Huvudförklaringen till detta är att färre projekt kunde startas under

pandemin 2020-2021, men också att flera projekt krävde anpassningar utifrån pandemi-situationen.

Skolinspektionens bild är att flera av de publicerade rapporterna under 2022 har mötts av intresse från bland annat media och beslutsfattare. Ett exempel är rapporten *Läsfrämjande arbete i grundskolan*.⁵⁷ Under 2022 har också flera nya granskningar initierats som kommer att resultatet i rapporter under kommande år.

Skolinspektionens erfarenhet är att skolor och huvudmän efter tematiska kvalitetsgranskningar vidtar relevanta åtgärder och påvisar förbättringar. Ett exempel är den tematiska kvalitetsgranskning om skolor med långvarigt låga kunskapsresultat som publicerades 2021. Vid uppföljningen 2022 uppgav samtliga huvudmän som fått utvecklingsområden med uppföljning att de hade vidtagit åtgärder för att höja kvaliteten.⁵⁸

Skolinspektionens ambition är att uppmärksamma relevanta jämställdhetsaspekter i tematiska kvalitetsgranskningar. Ett exempel på en sådan granskning under 2022 är *Skolans hantering av kontroversiella frågor i undervisningen*, vilken bland annat uppmärksammar hur lärare arbetar aktivt för att främja ett öppet klassrumsklimat där både flickor och pojkar vill och vågar yttra sig.⁵⁹

Att utarbeta en tematisk kvalitetsgranskning är en omfattande process. Nya kvalitetskriterier ska till exempel tas fram för varje ämne som granskas. Det skiljer sig från regelbunden kvalitetsgranskning där kriterierna är standardiserade. Skolinspektionen har bedömt det som viktigt att i den tematiska kvalitetsgranskningen sträva efter nya frågeställningar, granskningsområden och metoder för att hålla relevans och aktualitet. Samhället och skolan förändras och nya utmaningar tillkommer.

Produktion

Sammanlagt har 6 tematiska kvalitetsgranskningar (11) publicerats under 2022. Antalet verksamheter som besökts i slutförda kvalitetsgranskningar under år 2022 var 176 (319). Vid årsskiftet 2022/2023 hade 10 nya tematiska kvalitetsgranskningar påbörjats.

Regelbunden kvalitetsgranskning

Regelbunden kvalitetsgranskning utgår från ett antal förutbestämda områden. Inom varje område bedömer myndigheten hur skolan och huvudmannen uppnår Skolinspektionens kvalitetskriterier i förhållande till tre nivåer. Ett syfte med regelbunden kvalitetsgranskning är att kunna ge en nyanserad återkoppling till skolor och huvudmän, så att de kan utveckla kvaliteten ytterligare (se vidare under avsnitt 1.4.2).

---

⁵⁷ Skolinspektionen (2022). *Läsfrämjande arbete i grundskolan med särskilt fokus på undervisningen i svenska i årskurs 4-6*. Dnr 2020:8002

⁵⁸ Skolinspektionen (2022). *Vad händer efter Skolinspektionens granskning av kvaliteten i arbetet med skolor med långvarigt låga kunskapsresultat?* Dnr 2020:2189

⁵⁹ Skolinspektionen (2022). *Skolans hantering av kontroversiella frågor i undervisningen – Inriktning samhällskunskap och biologi årskurs 8 och 9*. Dnr 2020:8334

Under 2022 har Skolinspektionen stegvis återupptagit den regelbundna kvalitetsgranskningen på skolenhetsnivå, vilken pausades under pandemin. Myndigheten har också breddat granskningen till att även omfatta grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Under året har Skolinspektionen fattat betydligt fler beslut inom inspektionsformen jämfört med år 2021. Det totala beslutsantalet ligger inte på samma nivå som under året innan pandemin, men efter våren 2022 har granskningen åter börjat genomföras i mer normal omfattning.

Skolinspektionens uppföljning visar att 86 procent av skolorna och 75 procent av huvudmännen som fått minst ett utvecklingsområde vid regelbunden kvalitetsgranskning vidtagit eller planerar att vidta tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten i de granskade områdena (se avsnitt 1.7).⁶⁰

Även den regelbundna kvalitetsgranskningen bidrar till att uppfylla Skolinspektionens målformulering om att värna flickors och pojkers lika rättigheter i skolan. Bland annat granskas i vilken utsträckning rektor leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Produktion

Sammanlagt har 192 beslut fattats inom regelbunden kvalitetsgranskning under 2022 jämfört med 77 stycken år 2021.

Sammanfattande bedömning av verksamhetsgrenen kvalitetsgranskning

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att kvalitetsgranskningen bidragit till att uppfylla myndighetens målformuleringar och att resultatet varit **tillfredsställande** under 2022. Insatserna ligger dock enligt myndigheten nära omdömet ett gott resultat.

Verksamhetsgrenen kvalitetsgranskning har tagit flera steg i positiv riktning under året. Skolinspektionen har åter kunnat genomföra fysiska skolbesök inom den regelbundna kvalitetsgranskningen. Den regelbundna granskningen har också breddats till att även omfatta grundsärskolan och gymnasiesärskolan. Därtill har myndighetens tematiska rapporter uppmärksammat angelägna frågor inom skolområdet och flera av dessa rapporter har mötts av stort intresse.

Färre publicerade rapporter och ökade kostnader inom tematisk kvalitetsgranskning bidrar till att bedömningen hamnar på en tillfredsställande nivå detta år. Då pandemin till stor del påverkat tidsplaneringen så ligger bedömningen dock nära ett gott resultat. Vid årsskiftet 2022/2023 pågick också flera tematiska kvalitetsgranskningar som kommer att resultera i beslut och rapporter under kommande år.

---

⁶⁰ Statistiken avser uppföljningsbeslut under år 2022 gällande 22 skolor och 51 huvudmän.

Ekonomi – kvalitetsgranskning totalt

Total kostnad för kvalitetsgranskning

Den totala kostnaden för kvalitetsgranskning uppgick år 2022 till 196 503 tkr (motsvarande kostnad var 164 380 tkr år 2021 och 185 001 tkr år 2020).

Delkostnader för undergrenar inom kvalitetsgranskning och deras prestationskostnader presenteras i slutet av respektive avsnitt nedan.

Skolinspektionen har under året återupptagit regelbunden kvalitetsgranskning med fysiska skolbesök. Myndigheten har även genomfört en pilot avseende grundsär- och gymnasiesärskola inom verksamhetsgrenen. Detta har bidragit till ökade kostnader.

1.4.1 Tematisk kvalitetsgranskning

Tematiska kvalitetsgranskningar utförs i syfte att granska utbildningens kvalitet inom ett avgränsat område. Granskningarna utgår från skolans författningar samt från forskning och beprövad erfarenhet och inriktas mot i vilken utsträckning olika kvalitetskriterier uppfylls. Granskningarnas inriktning väljs utifrån en behovsanalys och kan till exempel handla om undervisningens innehåll, skolans hantering av vissa frågor eller styrning och ledning. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i arbetet hos ett urval av verksamheter, ofta ett 30-tal, och visar på styrkor och svagheter. Om Skolinspektionen identifierat utvecklingsområden följer myndigheten upp om verksamheterna vidtagit åtgärder.

De tematiska kvalitetsgranskningarna bedrivs i projektform, där även forskare och andra sakkunniga ofta ingår i en referensgrupp. Granskningarna leder till verksamhetsbeslut och i regel till en övergripande rapport. Ett syfte med rapporten är att bidra till utveckling även vid de verksamheter som inte omfattats av granskningen. Rapporterna används också i nationella sammanhang, till exempel i statliga utredningar.

Skolinspektionens resultat presenteras utöver i rapporter också vid exempelvis konferenser och digitala seminarier. Läs mer om detta i avsnitt 1.7 under rubriken *Hur Skolinspektionen kommunicerar sina resultat*.

År 2022 har Skolinspektionen publicerat sex tematiska kvalitetsgranskningsrapporter. Fem av granskningarna har genomförts på skolenhetsnivå, där även anordnare inom komvux ingår, och en på huvudmannanivå. Följande rapporter har publicerats:

- Lärares kompetensutveckling – skolor och huvudmäns strategiska arbete med kompetensutveckling inom gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning
- Huvudmäns arbete för att främja rättvisande och likvärdiga betyg i grundskolan
- Skolans arbete för kvalitet i undervisningen i moderna språk – undervisning för kommunikativ förmåga
- Läsfremjande arbete i grundskolan – med särskilt fokus på undervisningen i svenska i årskurs 4–6
- Skolans hantering av kontroversiella frågor i undervisningen – inriktning samhällskunskap och biologi i årskurs 8 och 9

- Stimulerande undervisning för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling – med fokus på undervisningen i årskurs 4

Utöver ovanstående publicerade tematiska kvalitetsgranskningar, hade vid årsskiftet 2022/2023 ytterligare tio tematiska kvalitetsgranskningar påbörjats. Dessa är:

- Skolors arbete med lärande för hållbar utveckling
- Skolor i kommuner med låg utbildningsnivå
- Skolors arbete för en trygg miljö på nätet, fri från kränkningar
- Huvudmäns och rektorers arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga lärare
- Det specialpedagogiska arbetet för att stödja lärare inom garantin för tidiga stödinsatser
- Skolors arbete för en inkluderande utbildning
- Huvudmäns och rektorers arbete för kvalitet i undervisning på förskolor i socioekonomiskt svagare områden
- Undervisning i svenska för invandrare (sfi)
- Rektorns arbete för rättvisande och likvärdiga betyg i gymnasieskolan
- Övergripande uppföljning av pandemins konsekvenser⁶¹

Besök i slutförda kvalitetsgranskningar

Tabell 17: Antal skolor/verksamheter som besökts i slutförda tematiska kvalitetsgranskningar under år 2022, 2021 och 2020

Verksamhetsform	Huvudman	2022	2021	2020
Antal projekt totalt		6	11	11
Förskoleklass	Kommunal	–	–	24
	Fristående	–	–	6
Grundskola	Kommunal	84	65	134
	Fristående	34	21	31
Gymnasieskola	Kommunal	10	66	–
	Fristående	4	26	–
Grundsärskola	Kommunal	–	–	28
	Fristående	–	–	2
Särskilda utbildningsformer	Kommunal	–	22	–
	Fristående	–	–	–
Kommunal vuxenutbildning		14	30	33
Huvudman	Offentlig	23	57	27
	Enskild	7	32	–
Totalt antal verksamheter		176	319	285

⁶¹ Denna granskning är av kartläggande karaktär och genomförs utan enskilda verksamhetsbeslut.

Under 2022 har antalet besök inom slutförda tematiska kvalitetsgranskningar minskat jämfört med tidigare år. Detta är en konsekvens av att färre rapporter har publicerats under året.

Ekonomisk redovisning

Verksamhetens kostnad och kostnad per prestation⁶²

Den totala kostnaden för verksamheten tematisk kvalitetsgranskning år 2022 var 101 902 tkr (kostnad var 78 498 tkr år 2021 och 93 143 tkr år 2020).

Den genomsnittliga kostnaden för de sex kvalitetsgranskningar som avslutades år 2022 var 9 174 tkr (motsvarande kostnad var 7 165 tkr år 2021 och 5 050 tkr år 2020).

Kostnad per skola/verksamhet för vilka granskningsbeslut fattats⁶³ var 315 tkr år 2022 (motsvarande kostnad var 251 tkr år 2021 och 195 tkr år 2020).

Kostnaden för tematiska kvalitetsgranskningar ökade för detta år beroende på att flera av granskningarna har fått starta om på grund av pandemin. Flera av granskningarna har krävt mer resurser än planerat. Denna utveckling följs noggrant.

1.4.2 Regelbunden kvalitetsgranskning

Utgångspunkten för regelbunden kvalitetsgranskning är att myndigheten via inspektion ska ha en god närvaro på skolor och hos huvudmän, men att typen av inspektion ska vara anpassad efter verksamhetens behov. De skolor och huvudmän som inte uppvisar stora risksignaler kan ändå ha behov av att utveckla kvaliteten i sin verksamhet. Genom att granska kvaliteten på dessa skolors och huvudmäns utbildning kan myndigheten bidra till att identifiera utvecklingsbehov.

Vid granskning av grund- och gymnasieskola görs bedömningar inom fyra områden. Vid grundsär- och gymnasiesärskola omfattas fem områden och vid granskning av huvudmän i regel två.⁶⁴ Inom varje område bedömer myndigheten hur skolan och huvudmannen uppnår Skolinspektionens kvalitetskriterier i förhållande till tre nivåer: *I hög ut-*

---

⁶² Vid beräkning av kostnad per prestation har aktuella gransknings totala kostnader, oavsett vilket år de fallit ut, summerats och lagts till grund för uträkningen.

⁶³ Kostnad per skola/verksamhet för vilka beslut fattats är ett oviktat medel av genomsnittskostnaden per granskning.

⁶⁴ Skolinspektionen bedömer kvaliteten på grund- och gymnasieskolors arbete inom bedömningsområdena: *rektors ledarskap, undervisning, trygghet och studiero samt bedömning och betygssättning*. För grundsär- och gymnasiesärskolor bedöms området *rektors ledarskap, undervisning, social gemenskap, aktivt deltagande samt bedömning och betygssättning*. Därtill görs alltid en bedömning inom bedömningsområdet *huvudmannens styrning och stöd*. Bedömningen görs med avseende på huvudmannens arbete kopplat till den specifika skolenheten som är föremål för granskning. Huvudmän för grund- och gymnasieskolor bedöms i regel för sitt arbete inom *huvudmannens uppföljning och analys* samt *huvudmannens kompensatoriska åtgärder*. Mindre huvudmän med enbart en skolenhet inom grund- eller gymnasieskola bedöms endast inom bedömningsområdet *huvudmannens styrning och stöd*.

sträckning, I flera delar, men utvecklingsområden finns och I låg utsträckning. Om bedömningen landar i någon av de två sistnämnda nivåerna får verksamheten i besluten även ett eller flera utvecklingsområden med rekommendationer som syftar till att höja kvaliteten inom området. När Skolinspektionen besöker skolor och huvudmän uppmärksammar inspektörerna därför både det som är välfungerande och de delar där kvaliteten är låg och behöver utvecklas.

I samband med ett granskningsbeslut erbjuder Skolinspektionen skolan/huvudmannen att få en muntlig återföring av beslutet. Vid en viss angiven tidpunkt efter beslutet ska skola/huvudmannen i ett svar till myndigheten beskriva på vilket sätt man tagit sig an utvecklingsområdena och, i de fall där det går, även beskriva effekterna av arbetet.

Tabell 18: Regelbunden kvalitetsgranskning, beslut på huvudmann- och skolenhetsnivå, efter typ av huvudman år 2022, 2021 och 2020

	Antal beslut på huvudmannnivå			Antal beslut på skolenhetsnivå		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Offentlig	20	69	46	132	0	116
Enskild	2	8	12	38	0	18 ⁶⁵
Totalt	22	77	58	170⁶⁶	0	134

Med anledning av covid-19 och de restriktioner som följde, genomfördes ingen regelbunden kvalitetsgranskning på skolenhetsnivå under pandemin.⁶⁷ Skolinspektionen fokuserade i stället på att genomföra huvudmannagranskningar genom digitala intervjuer. Det medförde att myndigheten under i stort sett hela pandemin kunde genomföra regelbunden kvalitetsgranskning på huvudmannnivå enligt myndighetens planering. Mot bakgrund av detta har myndigheten prioriterat att åter genomföra skolbesök inom ramen för regelbunden kvalitetsgranskning sedan våren 2022 då restriktionerna släppte.

Under 2022 har Skolinspektionen fattat totalt 192 beslut inom ramen för regelbunden kvalitetsgranskning. Av besluten avsåg 22 huvudmannnivån och 170 skolenhetsnivån. Totalt gjordes 1 171 lektionsobservationer vid de 170 skolenheterna.

Totalt under 2022 fattades 60 skolenhetsbeslut som inkluderade en bedömning av skolenhetens huvudman. Av de 60 skolenheter vars skolenhetsbeslut även inkluderade en bedömning av huvudmannens styrning och stöd avsåg 45 beslut sarskolenheter.⁶⁸

Av de 22 huvudmän som fått huvudmannabeslut under 2022 bedömdes ingen ha hög kvalitet inom båda bedömningsområdena. Samtliga huvudmän bedömdes därmed ha behov av att förbättra sitt arbete inom ett eller flera områden. 12 huvudmän bedömdes möta kvalitetskriterierna i låg utsträckning på båda områdena.

⁶⁵ 2 av besluten inkluderade huvudmannabedömningar.

⁶⁶ 60 av besluten inkluderade huvudmannabedömningar.

⁶⁷ Från våren 2020 till och med våren 2022.

⁶⁸ För grundsär- och gymnasiesarskolor görs alltid en bedömning av huvudmannens styrning och stöd kopplat till den specifika skolenheten inom ramen för skolenhetsbeslutet. Området huvudmannens styrning och stöd bedöms alltid inom ramen för ett grundsär- eller gymnasiesarskolebeslut, oberoende av hur många grundsär- eller gymnasiesarskolor huvudmannen har. Detta innebär att samma huvudman kan få flera och olika bedömningar i olika skolenhetsbeslut.

Av de 170 skolenheter som fått ett skolenhetsbeslut under 2022 bedömdes 19 av dem ha hög kvalitet inom samtliga fyra bedömningsområden. Övriga 151 skolenheter bedömdes ha behov av att förbättra sitt arbete inom ett eller flera områden. Två skolenheter bedömdes möta kvalitetskriterierna i låg utsträckning på samtliga områden.

Om en skola eller huvudman bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar inom minst ett bedömningsområde, anger Skolinspektionen i beslutet att ett utvecklingsarbete behöver inledas. I beslutet ger myndigheten rekommendationer på hur ett sådant arbete skulle kunna påbörjas. Utifrån identifierade utvecklingsbehov begär Skolinspektionen en skriftlig redovisning av åtgärder från huvudmannen. Utifrån huvudmannens redovisning fattar myndigheten sedan ett uppföljningsbeslut. Under 2022 har Skolinspektionen fattat 73 uppföljningsbeslut, varav 51 rörde huvudman och 22 avsåg skolenhet. I avsnitt 1.7 finns mer att läsa kring myndighetens uppföljning och effekter av regelbunden kvalitetsgranskning.

Det vanligaste bedömningsområdet som skolenheter får utvecklingsområde inom är *Rektors ledarskap*, 75 procent av skolorna hade utvecklingsområde inom bedömningsområdet. Det vanligaste utvecklingsområdet för huvudmän gäller *Huvudmannens analys av studieresultat och trygghet*. Samtliga 22 huvudmän som granskats hade utvecklingsområden inom bedömningsområdet.

Ekonomisk redovisning

Verksamhetens kostnad och kostnad per prestation

Den totala kostnaden för verksamheten regelbunden kvalitetsgranskning var 94 601 tkr år 2022 (motsvarande kostnad var 46 541 tkr år 2021 och 52 331 tkr år 2020).

Kostnad per skola/verksamhet för vilka beslut fattats var 493 tkr år 2022 (motsvarande kostnad var 604 tkr år 2021 och 273 tkr år 2020).

Under året har Skolinspektionen återupptagit regelbunden kvalitetsgranskning på skolenhetsnivå, vilken varit pausad under pandemin, genomfört en pilot och påbörjat granskning av grundskolor och gymnasieskolor. Det har föranlett att den totala kostnaden har ökat. Kostnaden per beslut har minskat jämfört med år 2021 då fler beslut har kunnat fattas under 2022.

1.5 Övrig rapportering och övriga särskilda redovisningskrav i regleringsbrev avseende tillsyn och kvalitetsgranskning

1.5.1 Skolenkäten

Skolenkäten är en återkommande webbundersökning som Skolinspektionen riktar till elever i årskurs 5, 8 och gymnasiet år 2, vårdnadshavare till barn i förskoleklass, grund- och grundsärskola samt pedagogisk personal i grund- och gymnasieskolor. Skolenkäten är en totalundersökning i de utvalda målgrupperna och riktar till rikets samtliga grund-, grundsär- och gymnasieskolor under en tvåårsperiod. Varje år deltar hälften av landets skolor i Skolenkäten. Urvalet görs på huvudmannanivå. Det år som en huvudman deltar, ingår dess samtliga skolenheter i enkätomgången.

Resultaten från Skolenkäten utgör ett viktigt underlag vid både tillsyn och kvalitetsgranskning och är en del av myndighetens risk- och väsentlighetsanalys. Enkätens frågor utgår från de områden som Skolinspektionen granskar med särskilt fokus på sådant som kan vara svårt att få grepp om via andra källor, till exempel om eleverna känner sig trygga i sin skola.

År 2022 deltog 3 117 skolenheter (3 206) från 539 huvudmän (498). Totalt omfattade Skolenkäten under 2022 drygt 360 000 enkätsvar (400 000).

Resultatet från Skolenkäten publiceras på Skolinspektionens webbplats. I totalrapporten för 2022 års enkätomgång framgår vilka offentliga och enskilda huvudmän som ingick i undersökningen.⁶⁹ Rapporter på skolenhets- och huvudmannanivå finns även publicerade på Skolverkets webbplats.⁷⁰

Resultaten från Skolenkäten utgör även underlag till Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) rapporter Öppna jämförelser samt databasen Kolada avseende grund- och gymnasieskolan.⁷¹

Under 2022 implementerade Skolinspektionen en reviderad version av Skolenkäten. Myndigheten gick också från att rikta enkäter till elever i årskurs 9 till att rikta dem till årskurs 8. Båda åtgärderna genomfördes av kvalitetsförbättrande skäl.

---

⁶⁹ Skolinspektionens webbplats: <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/statistik/statistik-fran-skolenkaten/resultat-skolenkaten-2022/> (hämtad 2023-01-20)

⁷⁰ Skolverkets webbplats: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-rapporter-och-beslut-fran-skolinspektionen?sok=SokSE&termin=VT2022> (hämtad 2023-01-20)

⁷¹ Sveriges Kommuner och Regioners webbplats: <https://skr.se/skr/tjanster/oppnajokforelser.51986.html> (hämtad 2023-01-20)

1.5.2 Utökning av myndighetens tillsyn och kvalitetsgranskning

Återrapportering

Skolinspektionen ska redogöra för hur myndigheten har utökat sin tillsyn och kvalitetsgranskning.

(Skolinspektionens regleringsbrev 2022)

Skolinspektionen har under året fått utökat anslag för att öka insatserna inom tillsyn och kvalitetsgranskning. Myndigheten har valt att använda en stor del av resursökningen till att bygga ut myndigheten med två nya enheter, en i Linköping och en i Umeå. Detta syftar till att satsa på utökad inspektion. Under året har tid lagts på rekrytering och utbildning av många nya medarbetare. Skolinspektionen bedömer att de satsningar på inspektionsverksamheten som gjorts under året kommer att resultera i ökning av dess omfattning under kommande år.

År 2022 har inneburit både en återgång till ordinarie verksamhet och en nystart för myndigheten efter pandemin. Myndigheten har återgått till tillsyn och kvalitetsgranskning med platsbesök, vilket innebär att exempelvis den regelbundna kvalitetsgranskningen åter genomförts på skolnivå. Pandemin har dock påverkat verksamheten även detta år, framför allt under årets första kvartal.

Skolinspektionen har även använt en del av de utökade resurserna till att påbörja arbetet med tillsyn inom vuxenutbildning på skolnivå, vilket sedan januari 2022 ingår i myndighetens instruktion. En första plan har tagits fram, som omfattar flera planerade granskningar inom området under kommande år.⁷² En tematisk tillsyn inom vuxenutbildning har påbörjats med inriktning förarutbildning.⁷³

Myndigheten har även genomfört piloter inom både regelbunden kvalitetsgranskning och inom regelbunden tillsyn. Ett arbete som tagit tid, men som Skolinspektionen bedömer kommer att resultera i mer inspektion framöver. Regelbunden kvalitetsgranskning har under året utökats till att omfatta grundsärskolor och gymnasiesärskolor.

Skolinspektionen har under 2022 också ökat antalet riktade tillsyner och genomfört ett stort antal tillsynsinsatser inom ägar- och ledningsprövning samt prövning av ekonomiska förutsättningar, vilka omfattar flera komplexa ärenden.

Myndigheten har även infört ett ändrat arbetssätt för hanteringen av uppgifter om missförhållanden som inkommer till myndigheten. Det innebär att inkomna uppgifter inte längre per automatik blir ett ärende, utan att myndigheten bedömer hur dessa uppgifter bäst ska hanteras. Det nya arbetssättet syftar till att göra mer nytta med befintliga resurser genom att utreda ärenden som kan bidra till förbättringar för så många elever som möjligt. Även en förändrad lagstiftning om huvudmäns klagomålshantering

⁷² Skolinspektionen (2022). Uppdragsplan tematisk tillsyn inom vuxenutbildning. Dnr 2022:572

⁷³ Skolinspektionen (2022). Beslut om att inleda tematisk tillsyn av yrkesförarutbildning för tung lastbil och släp inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Dnr 2022:7154

påverkar tillsyn utifrån individärenden (se s. 16, *Utveckling av tillsynen*). I samband med detta har antalet ärenden inom tillsyn utifrån individärenden minskat till förmån för den mer generella riktade tillsynen. Ett stort antal riktade tillsyner genomfördes under 2022. Parallellt har antalet tillsyner utifrån individärenden minskat.

Till följd av att Skolinspektionen fick besked om ett större resurstillskott i december 2021 kunde myndigheten inte inledningsvis 2022 fullt ut nyttja alla tilldelade resurser. Detta bidrog till att Skolinspektionen vid årets slut hade ett utgående överföringsbelopp på närmare 28 miljoner kronor (se avsnitt 2.3 *Anslagsredovisning*).

1.5.3 Risk- och väsentlighetsanalys som fångar skolor med låga kunskapsresultat

Återrapportering

Skolinspektionen ska redogöra för hur myndighetens risk- och väsentlighetsanalys fångar upp grundskolor som har stora brister sett till i vilken mån eleverna når kunskapsmålen och då särskilt avseende behörighet till nationella program i gymnasieskolan.

(Skolinspektionens regleringsbrev 2022)

I detta avsnitt redovisas hur Skolinspektionen fångar grundskolor med låg behörighet till gymnasieskolans nationella program⁷⁴ i urval till inspektion.

Den svenska skolan rymmer allt från utmärkt kvalitet till allvarliga brister och huvudmän har olika förutsättningar vad gäller bland annat kompetens vilket påverkar hur de driver sina skolor. För att på effektivast sätt bidra till förbättringar för så många elever som möjligt använder Skolinspektionen en situationsanpassad inspektion. En situationsanpassad inspektion innebär att myndigheten gör löpande analyser och bedömningar för att avgöra vilken inspektionsform som bäst bidrar till förbättringar i skolorna.

Grundskolor med låg gymnasiebehörighet har varit väl representerade i urvalen till inspektion

Varje år genomför Skolinspektionen en risk- och väsentlighetsanalys bland hälften av landets grund- och gymnasieskolor. Kunskapsresultat väger tungt i modellen men andra aspekter som studiemiljö och skolledning är också viktiga.⁷⁵

---

⁷⁴ Med låg andel behörighet till gymnasieskolans nationella program avses de 10 procent grundskolor med årskurs 9 som haft lägst behörighet 2016–2021. Femårsperioden valdes eftersom risk- och väsentlighetsanalysen också avser ett snitt över flera år. Grundskolor som inte ingått i Skolinspektionens risk- och väsentlighetsanalys 2020 och framåt har exkluderats. Bland de 10 procent med lägst behörighet återstår 136 av 140 grundskolor.

För ett mer robust mått på den genomsnittliga andelen elever med behörighet till gymnasieskolans nationella program exkluderades skolenheter som saknar data två av de fem senaste åren. Det vill säga de 10 procent med lägst behörighet är framräknat på skolor som har data tre av de fem senaste åren.

⁷⁵ Kunskapsresultat analyseras utifrån nationella prov i årskurs 3 samt betygsresultat i årskurs 6, 9 och i gymnasieskolans årskurs 3. Studiemiljö och skolledning analyseras utifrån resultat i Skolenkäten. Dessutom ingår

När skolor uppvisar en allvarlig riskbild genomför Skolinspektionen tillsyn. Att tydligt kräva rättelse när verksamheter inte uppnår lagstiftningens krav och återföra beslut är en viktig del i att bidra till skolors och huvudmäns eget förbättringsarbete. Sedan läsåret 2019/2020 har fyra urval för tillsyn genomförts. Sammanlagt har 40 procent⁷⁶ av grundskolorna med låg gymnasiebehörighet blivit utvalda till tillsyn. Det är en betydligt större andel än genomsnittet bland grundskolor med årskurs 9 som är 12 procent⁷⁷. Skillnaden visar att gymnasiebehörighet haft stort genomslag i Skolinspektionens risk- och väsentlighetsanalys. Utöver detta har urval för tillsyn även omfattat gymnasieskolor och grundskolor med låga kunskapsresultat i lägre årskurser.

Skolinspektionens erfarenhet är att grundskolor med låga kunskapsresultat kan ha olika förutsättningar och problembild. En stor andel av skolorna har uppvisat brister enligt skolförfattningarnas krav, samtidigt som vissa redan befinner sig på en nivå där de har kapacitet att förbättra kvaliteten ännu mer. Under 2018 införde Skolinspektionen regelbunden kvalitetsgranskning med fokus på områden som enligt forskning har stor betydelse för elevers resultat. Även skolor med låga kunskapsresultat kan utifrån en sammantagen bedömning av skolans situation vara aktuella för urval, eftersom den mer nyanserade återkopplingen kan vara till nytta för utvecklingsarbetet och bidra till att fler elever klarar utbildningsmålen. Hittills har en femtedel⁷⁸ av grundskolorna med låg gymnasiebehörighet blivit utvalda för regelbunden kvalitetsgranskning.

I flera av grundskolorna som inte valts ut inom den regelbundna inspektionsverksamheten hade tillsyn redan genomförts de närmast föregående åren. Dessutom kan skolor ha besökts inom andra inspektionsformer under senare år. I avsnitt 1.5.4 framgår att 81 procent av grundskolor med låg gymnasiebehörighet besökts sedan 2016 inom någon inspektionsform.

Flera urvalsförfaranden fångar skolor med låg gymnasiebehörighet

Skolinspektionen införde under hösten 2021 samlad signalhantering för att i ökad utsträckning ha möjlighet att situationsanpassa inspektionen. Urval av skolor för den riktade tillsynen görs utifrån en sammantagen bedömning av inkomna uppgifter om missförhållanden och annan information om skolorna, bland annat andelen behöriga elever till gymnasieskolan. En riktad tillsyn inleds när den samlade bilden pekar på att det kan finnas brister inom ett avgränsat område som påverkar ett flertal elever. Skolinspektionen uppmärksammar kontinuerligt behovet av att genomföra riktad tillsyn i skolor med låga kunskapsresultat, bland annat gällande att alla elever ges det stöd de har rätt till.

Ytterligare ett urvalsförfarande är den återkommande behovsanalys där Skolinspektionen identifierar områden som behöver granskas närmare i den svenska skolan. Med

---

kontroller för andra riskfaktorer som lärarbehörighet, ekonomisk risk, betygsglidning, anmälningar och tidigare vitesbeslut.

⁷⁶ 55 av 136 skolor

⁷⁷ 211 av 1695 skolor

⁷⁸ 31 av 136 skolor

utgångspunkt i aktuella frågeställningar görs ett urval av skolor som är lämpliga att besöka inom ramen för tematisk kvalitetsgranskning. De rapporter som sedan publiceras syftar till att bidra till kvalitetsutveckling även i skolor som inte ingått i granskningen. En sammanställning från den senaste femårsperioden visar att flera grundskolor med låg gymnasiebehörighet har blivit utvalda att ingå i olika tematiska kvalitetsgranskningar.⁷⁹ Granskningar där skolor med låg behörighet har ingått har bland annat handlat om kunskapsresultat, undervisning och skolkvalitet utanför undervisningen.

Sammanfattningsvis använder Skolinspektionen en bredd av urvalsförfaranden för att fånga grundskolor där en låg andel elever klarar utbildningsmålen. Genom att anpassa inspektionen efter skolornas behov kan Skolinspektionen på bästa sätt bidra till att stärka skolornas kvalitet.

Skolinspektionens utmaning med tillgänglig data

För att besvara återrapporteringskravet om Skolinspektionens risk- och väsentlighetsanalys studeras tio procent av grundskolorna i årskurs 9 som haft lägst behörighet under åren 2016–2021. Skolinspektionen har använt statistik som Skolverket publicerar. I dagsläget har Skolinspektionen endast tillgång till den statistik som Skolverket publicerar då den tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen inte omfattar Skolinspektionen. Detta innebär exempelvis att Skolinspektionen saknar uppgifter om genomsnittliga kunskapsresultat över tid. Den begränsade tillgången till skolinformation gör att Skolinspektionens urval och analyser blir mindre träffsäkra och av sämre kvalitet. I förlängningen kan detta drabba eleverna. I denna analys har 21 procent av skolorna fallit bort, troligtvis på grund av för få elever i statistikunderlaget. Skolinspektionen vet inte hur detta bortfall påverkar analysen då myndigheten har begränsad information om dessa skolor. En förutsättning för Skolinspektionens fortsatta arbete på området är att myndigheten får tillgång till all skolinformation (se s. 9, *Begränsad tillgång till skolinformation*).

1.5.4 Grundskolor med liten andel behöriga till gymnasieskolans nationella program

Uppdrag

Skolinspektionen ska redovisa hur och med vilket resultat grundskolor med liten andel behöriga till gymnasieskolans nationella program över tid har granskats av myndigheten samt vilka åtgärder som vidtagits av huvudmännen.

(Skolinspektionens regleringsbrev 2022)

I avsnitt 1.5.3 redovisades i vilken utsträckning grundskolor med låg gymnasiebehörighet blivit utvalda till inspektion. Under framför allt 2020, 2021 och 2022 finns på grund av covid-19-pandemin en skillnad mellan urval och genomförda besök. I detta avsnitt

---

⁷⁹ Se tabell 19.

framgår i vilken utsträckning grundskolor med låg gymnasiebehörighet har blivit inspekterade över tid, vad Skolinspektionen sett i skolorna och vilka åtgärder huvudmän vidtagit med anledning av inspektionen.

Flertalet grundskolor med låg gymnasiebehörighet har inspekterats sedan 2016

Under Skolinspektionens fem första år besöktes alla befintliga grund- och gymnasieskolor. En omfattande tillsyn genomfördes i skolor där risken bedömdes vara hög att elever inte fick den utbildning de har rätt till. Samtliga resterande skolor gavs en mindre omfattande tillsyn. Från 2015 infördes en tydligare struktur för prioriteringen av vilka skolor som ges en omfattande tillsyn. För att säkerställa allmänhetens insyn i fristående skolor genomfördes fortsatt någon form av tillsyn i alla fristående skolor. Vid sidan av den regelbundna tillsynen har andra inspektionsformer genomförts. En sammanställning visar att 80 procent av grundskolor med låg behörighet till gymnasieskolans nationella program omfattats av inspektion sedan 2016, se tabell 19⁸⁰. Skolorna kan ha besökts mer än en gång. Nästan 70 procent av grundskolorna med låg gymnasiebehörighet har getts tillsyn antingen som en regelbunden eller en riktad tillsyn. Tillsyn i form av det mer omfattande besöket *Regelbunden tillsyn* har varit den vanligaste inspektionsformen.

Tabell 19: Andel grundskolor med låg gymnasiebehörighet som getts respektive inspektionsform från 2016 till 2022⁸¹

Inspektionsform	Andel grundskolor (n = 140)
Tillsyn	67 %
<i>regelbunden tillsyn</i>	49 %
<i>riktad tillsyn utifrån samlad riskbild</i>	13 %
Riktad tillsyn utifrån signal	11 %
Regelbunden kvalitetsgranskning	15 %
Tematisk kvalitetsgranskning	44 %
Totalt, minst en inspektionsform	81 %

Av grundskolor med låg gymnasiebehörighet i vårt urval har 27 hittills inte besökts sedan 2016. Det kan bero på att de i Skolinspektionens analyser uppvisat en sammantaget lägre riskbild eller att de inte ingått i något av de teman som granskats sedan 2016. Av de 27 grundskolorna har cirka en femtedel valts ut till inspektion inför läsåret 2020/2021 men på grund av pandemin valde Skolinspektionen att inte genomföra en inspektion. Något fler än en fjärdedel av skolorna har också lagts ner eller bytt skolenhetskod⁸² under 2022. Av de kvarvarande 20 skolenheterna är 40 procent utvalda för

⁸⁰ Dessutom har Skolinspektionen löpande genomfört tillsyn på individnivå av inkomna uppgifter om missförhållanden och granskat huvudmännens övergripande ansvarstagande för utbildningen inom samtliga skolformer.

⁸¹ Tabellen omfattar följande perioder till och med vårtermin 2022: regelbunden tillsyn (från 2016), riktad tillsyn (från 2019), regelbunden kvalitetsgranskning (från 2018), tematisk kvalitetsgranskning (från 2016)

⁸² Alla skolenheter har en unik skolenhetskod som används i statistiksammanställningen. När skolenheten får en ny skolenhetskod försvinner den historiska statistiken.

inspektion inför läsåret 2022/2023.⁸³ Skolinspektionen kommer fortsätta att följa upp kunskapsresultat och annan information, och inspektion kommer genomföras utifrån en samlad bedömning av skolornas situation.

Flera olika åtgärder för att rätta brister

I åtta av tio skolor har Skolinspektionen identifierat brister inom ett eller flera bedömningsområden inom tillsynen.⁸⁴ Vanligast har varit brister inom *särskilt stöd*, *elevhälsa* samt *trygghet och studiero*, men flera andra brister har förekommit.⁸⁵ Skolinspektionen har följt upp hur brister har åtgärdats, både genom intervjuer och lektionsobservationer samt utifrån skolornas egen dokumentation.⁸⁶

Resultatet ligger i linje med analysen för grundskolor med låg andel behöriga elever under åren 2019–2021⁸⁷. Kortfattat kan Skolinspektionen se att huvudmännen:

- Ofta infört **personalförstärkningar** för att åtgärda brister inom *extra anpassningar och särskilt stöd*, *trygghet och studiero* samt *elevhälsa*.
- Genomfört **kompetensutveckling** för att åtgärda brister inom områdena *extra anpassningar och särskilt stöd* samt *undervisning*. I syfte att stärka lärarnas ledarskap har de handletts av lärarcoacher och elevhälsan. Kompetensutveckling och stöd har också satts in för att åtgärda brister inom *trygghet*, *studiero* och *åtgärder mot kränkande behandling*. Det kan till exempel vara utbildning inom metoder för att skapa studiero samt kring frågor om våld, bemötande samt norm- och värdesystem.
- Inlett ett arbete med **aktivt lärarstöd**. Åtgärder har rört områden som lärarstöd, stimulans, språkutvecklande arbetssätt, formativ bedömning och att möta elever i affekt.
- Infört en **gemensam lektionsstruktur** i flera skolor i syfte att åtgärda brister inom *studiero* eller *undervisning*. Genom en gemensam lektionsstruktur blir lektionens syfte, start och avslut tydligt vilket skapar större trygghet och förutsägbarhet för eleverna.
- Utökat det **kollegiala samarbetet** på flera skolor, till exempel vad gäller lektionsplanering. Tvåläraresystem har införts på vissa håll, vilket uppges ha gett större möjligheter att individanpassa undervisningen.
- Infört nya och förtydligat **rutiner och riktlinjer** på skolorna för att åtgärda brister inom områden som *trygghet*, *studiero* och *åtgärder mot kränkande behandling*. Det kan till exempel handla om nya eller uppdaterade rutiner kring bland annat kränkande språkbruk, ordningsregler, mobiltelefoner, störningar och konflikthantering.

---

⁸³ Åtta av 20 skolenheter har valts ut för inspektion inför läsåret 2022/2023 (regelbunden kvalitetsgranskning 6 st. och riktad tillsyn 2 st.).

⁸⁴ 69 av 85 skolor inom regelbunden tillsyn och riktad tillsyn.

⁸⁵ Andelen skolor med brister inom respektive område är: extra anpassningar och särskilt stöd (61 %), grundläggande förutsättningar för skolenheten (47 %) där elevhälsan ingår, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling (56 %), styrning och utveckling av verksamheten (13 %) som omfattar det systematiska kvalitetsarbetet samt undervisning och lärande (24 %).

⁸⁶ Analysen utgår från 82 uppföljningsbeslut med åtgärdade brister och beskrivningar av genomförda åtgärder.

⁸⁷ Se Skolinspektionens årsredovisning 2021

Rutiner har också utvecklats för att komma till rätta med brister inom *extra anpassningar och särskilt stöd*. Det kan då handla om att lärarnas och elevhälsans ansvar för att identifiera och utreda elever i behov av stöd förtydligats.

- Stärkt det **systematiska kvalitetsarbetet** i flera skolor. Framför allt har rektorer förbättrat uppföljningen av elevers omdömen och betyg samt utvecklat analysen av vad som påverkat elevers resultat. Det är också vanligt att rektorer i uppföljningen av studiero och trygghet har använt elevenkäter och lektionsobservationer. Skolinspektionens uppföljningar visar att skolor dokumenterat genomförandet av utvecklingsåtgärder.

Utvecklingsarbete efter regelbunden kvalitetsgranskning

Skolinspektionen har identifierat utvecklingsområden i samtliga 21 grundskolor med låg gymnasiebehörighet som hittills genomgått regelbunden kvalitetsgranskning.⁸⁸ Uppföljningarna visar att de flesta skolor antingen har påbörjat ett utvecklingsarbete i linje med Skolinspektionens rekommendationer eller har genomfört åtgärder. Uppföljningarna tyder bland annat på att skolorna har ett ökat fokus på kollegialt samarbete, gemensamma lektionsstrukturer och elevinflytande i planering samt uppföljning av undervisningen. Dessutom har lärare involverats mer i det systematiska kvalitetsarbetet, exempelvis vad gäller att analysera hur undervisningen påverkat elevernas resultat.

1.5.5 Granskning av fristående skolor med konfessionell inriktning och andra skolor med konfessionella inslag

Uppdrag

Skolinspektionen ska redovisa erfarenheter och slutsatser från myndighetens granskning av fristående skolor med konfessionell inriktning och andra skolor där det förekommer konfessionella inslag

(Skolinspektionens regleringsbrev 2022)

Enligt Skolverkets skolenhetsregister har cirka 60 skolor konfessionell inriktning. Majoriteten har uppgett kristen inriktning. De flesta av dessa skolor är små, med ett elevantal upp till 200 elever.

Under året har 47 skolor med konfessionell inriktning, eller skolor där det förekommer konfessionella inslag, berörts av inspektion. För tre av dessa skolor har Skolinspektionens beslut inneburit att skolan måste stängas när myndigheten återkallat tillståndet för tre huvudmän att driva skola.⁸⁹ I de tre fall Skolinspektionen ingripit med det skarpaste verktyget och återkallat tillståndet, gör myndigheten bedömningen att huvudmannen

⁸⁸ Antalet skolor med utvecklingsområden var följande: rektors ledarskap (19 skolor), undervisning (16 skolor), trygghet och studiero (10 skolor) och bedömning och betygssättning (14 skolor).

⁸⁹ Skolorna var vid årets slut fortsatt i drift under huvudmannens pågående överklagan av Skolinspektionens beslut i högre instans.

på olika grunder inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande som huvudman för skolverksamhet. I två av dessa utredningar har bland annat framkommit att eleverna vistas i en miljö där Säkerhetspolisen gör bedömningen att barn riskerar att utsättas för radikaliserings genom att vistas i en miljö som förespråkar enklavisering av samhället i stället för respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar.

Varierande brister på skolor med konfessionell inriktning

Skolinspektionen konstaterar en eller flera brister på 17 skolor med konfessionell inriktning, eller skolor där sådana inslag kan förekomma som berörts av inspektion under året. Bristerna gäller exempelvis tillgång till elevhälsans samtliga kompetenser, skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd, eller arbetet för trygghet och mot kränkande behandling. Skolinspektionens slutsats är att bristerna som konstateras på dessa skolor är vanligt förekommande även på andra skolor som omfattats av tillsyn, men kan samtidigt konstatera att det i några fall förekommer brister på dessa skolor som till största del kan förklaras av skolans konfessionella inriktning. I de fall bristerna kan förklaras av skolans konfessionella inriktning handlar det om att konfessionella inslag, såsom bön eller lovsång, förekommer på undervisningstid. Ett exempel handlar om att skolan har andakt, bibelläsning och filmvisning om evangeliet på undervisningstid. Ett annat exempel handlar om att elever på den aktuella skolan till stor del sjunger psalmer och lovsånger i ämnet musik.

Det finns även exempel på att skolans val eller skolans så kallade profilämne, till största del består av konfessionella inslag. I det aktuella fallet handlar det om att elever tillsammans med lärarna läser och reciterar suror innantill. Det finns även andra exempel där skolans profilämne, skolans val eller elevens val saknar tydlig anknytning till ett ämne med tillhörande kursplan.

Skolinspektionen har även i enstaka fall riktat kritik där det i undervisningen förekommer inslag som tar utgångspunkt i en religiös värdegrund snarare än skolans värdegrund. Det har också, i enstaka fall, konstaterats brister som visar att undervisningens innehåll begränsats med hänvisning till skolans inriktning.

Skolinspektionen kan också konstatera att tre av fyra ärenden under året där myndigheten återkallat huvudmannens tillstånd, har berört huvudmän som drivit skola med konfessionell inriktning.

Låg lärarbehörighet medför vissa specifika risker på skolor med konfessionell inriktning

Vid en jämförelse mellan samtliga grundskolor med konfessionell inriktning⁹⁰ och övriga grundskolor visar statistiken att lärarbehörigheten är lägre på skolor med konfessionell inriktning (genomsnitt 51 procent) än på övriga skolor (skolor med offentlig huvudman i genomsnitt 71 procent och skolor med enskild huvudman 62 procent).

Denna förhållandevis låga lärarbehörighet medför vissa specifika risker på skolor med konfessionell inriktning. Skolinspektionen erfarenhet från granskning av skolor med

---

⁹⁰ Gäller samtliga grundskolor som enligt Skolverkets skolenhetsregister har konfessionell inriktning.

konfessionell inriktning visar exempel på att undervisningen i vissa fall bedrivs av personer med nära koppling till församlingen. Vi har också sett att det förekommer att församlingsaktiviteter bedrivs i skolans lokaler eller tvärt om. I de fall det finns en nära sammanflätning, mellan församlingsverksamhet och skolverksamhet, finns risk att innehållet i de olika verksamheterna färgar varandra. Risken kan förstärkas när undervisning planeras och genomförs av personal utan legitimation och behörighet eller i vissa fall bedrivs av personer med stark ställning inom församlingen. Det kan som exempel vara svårt för elever att skilja på de budskap som personer för fram inom ramen för församlingens verksamhet respektive skolverksamheten, vilket kan utmana elevernas rätt till en undervisning fri från konfessionella inslag och en utbildning på vetenskaplig grund.

I några av de skolor Skolinspektionen granskat har det också framkommit att vårdnadshavare har haft förväntningar på eller invändningar mot vad som tas upp i utbildningen. Det har till exempel handlat om det finns vissa områden eller aspekter av ämnen som vårdnadshavarna inte vill att undervisningen ska behandla. Det finns även exempel på att vårdnadshavare har haft synpunkter på vilken skönlitteratur som används och vilken musik som har förekommit i musikundervisningen. Även om vissa skolor uppger att de har strategier för att bemöta föräldrars påtryckning vill Skolinspektionen lyfta denna risk då den för att mötas och motverkas förutsätter en stark och tydlig styrning och ledning från skolan samt behöriga lärare med kunskap om de nationella styrdokumenterna.

Flera granskade skolor uppfyller kraven inom de områden som granskats

Även om vissa av de brister Skolinspektionen konstaterat på skolor med konfessionell inriktning under året är allvarliga vill vi också lyfta att flera granskade skolor uppfyller kraven i de bestämmelser som är utgångspunkt för vår utredning och bedömning. På 18 av skolorna konstaterar Skolinspektionen att verksamheten lever upp till lagens krav (inom de områden som granskats). I vår tillsyn av skolor med konfessionell inriktning möter vi elever som berättar att de trivs på sin skola, en bild som bekräftas i en analys av svaren från Skolenkäten där elevsvaren i flera frågor är mer positiva än elevsvaren på andra skolor.

I vår tillsyn, vid inledande frågor om hur eleverna upplever sin skola, beskriver flera av eleverna att de särskilt uppskattar att skolans konfessionella inriktning ger dem möjlighet att öppet uttrycka och utöva sin trosuppfattning utan rädsla att framstå som annorlunda eller avvikande från normen. Det finns elever som uttrycker att de på tidigare skolor känt sig tvungna att dölja sin religionsutövning av rädsla för andra elevers reaktioner och att de på nuvarande skola upplever en större trygghet än tidigare.

För en mer detaljerad redovisning av Skolinspektionens erfarenheter relaterat skolor med konfessionell inriktning hänvisas till Skolinspektionens årsrapport 2022.

1.5.6 Vägledning inför utbildning och yrkesval

Återrapportering

Skolinspektionen ska redovisa erfarenheter av tillgången till personal som har kompetens att dels tillgodose behovet av vägledning inför utbildnings- och yrkesval och dels motverka könsbundna val i grundskolan och grundsärskolan samt i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen.

(Skolinspektionens regleringsbrev 2022)

Under året har Skolinspektionen genom sin tillsyn funnit brister vad gäller studie- och yrkesvägledning på tio grundskoleenheter, en gymnasieskoleenhet samt dennes huvudman. Skolinspektionen har också i ett fall konstaterat brist på huvudmannanivån inom vuxenutbildningen. Bristerna handlar företrädesvis om att det inte funnits tillgång till en studie- och yrkesvägledare och att rektor inte heller utsett någon personal att fullgöra motsvarande uppgifter. Skolinspektionen har också fattat ett uppföljningsbeslut för en grundskoleenhet, där tidigare konstaterad brist gällande studie- och yrkesvägledning kvarstod.

Myndigheten har under året initierat två tematiska kvalitetsgranskningar som delvis berör studie- och yrkesvägledning. I den ena tematiska kvalitetsgranskningen granskar Skolinspektionen hur väl undervisningen stimulerar eleverna att nå längre i kommuner där utbildningsnivån är låg och vilka perspektiv på framtida möjligheter eleverna möter genom skolans studie- och yrkesvägledning.⁹¹ I den andra tematiska kvalitetsgranskningen planerar Skolinspektionen att granska skolors arbete för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas framtida utbildnings- och yrkesval, med fokus på grundskolans årskurser 4–6.⁹²

1.5.7 Behöriga lärare och förskollärare

Återrapportering

Skolinspektionen ska redovisa hur huvudmän och rektorer arbetar med att säkerställa att barns och elevers undervisning bedrivs av behöriga förskollärare och lärare, hur huvudmän och rektorer arbetar för att säkerställa att behöriga förskollärares och lärares arbetsuppgifter i så stor utsträckning som möjligt är undervisning och uppgifter som hör till undervisningen samt hur huvudmän och rektorer säkerställer att personal får nödvändig kompetensutveckling.

(Skolinspektionens regleringsbrev 2022)

---

⁹¹ Skolinspektionen (2022) Beslut om att inleda tematisk kvalitetsgranskning av skolor i kommuner med låg utbildningsnivå. Dnr 2022:583

⁹² Preliminär titel: Tematisk kvalitetsgranskning av skolors arbete för att minska könsskillnader i val av studier och arbete. Dnr 2022:8801

Undervisning av behöriga lärare och förskollärare

Skolinspektionen genomför för närvarande en tematisk kvalitetsgranskning av hur huvudmän och rektorer arbetar för att säkerställa kompetensförsörjningen av behöriga lärare.⁹³ Resultaten från de 20 beslut som hittills har fattats i granskningen visar att 15 huvudmän har bedömts behöva utveckla någon aspekt av detta arbete.

Utifrån de 20 beslut som hittills har fattats har vi sett att huvudmännens och rektorernas arbete med kartläggning är en viktig faktor för hur behörigheten ser ut, såväl som för hur arbetet för att öka andelen behöriga lärare med hjälp av rekrytering och behörighetsgrundande förutbildning fungerar. Flera skolenheter har bedömts behöva utveckla arbetet med rekrytering, bland annat för att de inte utannonserar alla tjänster som innehas av obehöriga lärare eller att de inte omprövar sina strategier i arbetet med att rekrytera. Skolinspektionen har också sett att det arbete som huvudmän och rektorer gör för att uppmuntra och stödja lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning bidrar till att öka andelen behöriga lärare – samtidigt finns exempel på huvudmän och rektorer som inte gör detta, trots att det funnits flera obehöriga lärare inom organisationen under lång tid.

Skolinspektionen har också sett exempel på hur verksamheter arbetar med att behålla behöriga lärare inom organisationen. Bland annat genom insatser för att se till att det finns tydliga strukturer i det dagliga arbetet, exempelvis fungerande elevhälsa och tydliga rutiner. Ytterligare exempel är gemensamma kompetensutvecklingsinsatser för alla lärare och nätverk för lärare. De slutliga resultaten från granskningen kommer att sammanställas i en övergripande rapport 2023.

Skolinspektionen har fattat beslut om att inleda en tematisk kvalitetsgranskning av förskolan som berör frågan om hur huvudmän och rektorer arbetar med att säkerställa att barns undervisning bedrivs av behöriga förskollärare.⁹⁴ Resultaten kommer att sammanställas under 2023.

Lärares arbetsuppgifter kopplade till undervisning

Skolinspektionen har kartlagt hur huvudmän och rektorer arbetar för att säkerställa att behöriga lärares arbetsuppgifter i så stor utsträckning som möjligt är undervisning och uppgifter som tillhör undervisningen. Kartläggningen ingår i nämnda granskning av hur huvudmän och rektorer arbetar för att säkerställa kompetensförsörjningen av behöriga lärare för undervisning och är inte komplett ännu. Utifrån hittills insamlat underlag har vi sett exempel på att rektorer har vidtagit olika åtgärder för att värna om lärares undervisningstid genom att begränsa mötestider, tydliggjort olika personalgruppers ansvarsområden, tagit bort arbetsuppgifter eller begränsat lärares tid som rastvärd. Samtidigt finns flera exempel där rektorer inte har kunnat fokusera lärares arbetstid till undervisning. Skäl till det uppges vara att skolenheten är liten med få lärare eller saknar ekonomiska förutsättningar för att rektorn ska kunna anställa resurspersonal för att utföra

---

⁹³ Skolinspektionen (2022). Beslut om att inleda tematisk kvalitetsgranskning av huvudmäns och rektorers arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga lärare. Dnr 2022:578.

⁹⁴ Skolinspektionen (2022). Beslut om att inleda en tematisk kvalitetsgranskning av huvudmäns och rektorers arbete för kvalitet i undervisning på förskolor som ligger i socioekonomiskt svagare områden. Dnr 2022:4347

kringuppgifter. Trots att huvudmännen tycker att det är viktigt att renodla lärares arbete till undervisning och lyfter det i avstämningar med rektorer, så genomför huvudmännen få konkreta åtgärder. Några exempel finns på åtgärder som visar att huvudmän har sett till att andra kompetenser inom skolenheterna har tillkommit, exempelvis utomhuspedagoger eller socialpedagoger som har tagit över vissa av lärarnas arbetsuppgifter.

I den kommande tematiska kvalitetsgranskningen av förskolan som nämnts ovan, ingår granskning av hur rektorn skapar förutsättningar för att förskolläraroll och ansvar i så stor utsträckning som möjligt är undervisning och uppgifter som tillhör undervisning.

Huvudmäns och rektorers arbete med att erbjuda personal nödvändig kompetensutveckling

Skolinspektionen har under 2022 slutfört en kvalitetsgranskning av huvudmäns och rektorers arbete med strategisk kompetensutveckling för behöriga lärare inom gymnasieskolan och inom den kommunala vuxenutbildningen.⁹⁵ Resultaten visar att 19 av de 28 verksamheter som ingick i granskningen bedömdes behöva utveckla det strategiska arbetet med lärares kompetensutveckling. De vanligaste utvecklingsområdena handlar om att skolorna inte sätter tydliga mål för kompetensutvecklingen och inte heller utvärderar de insatser som genomförs. Positivt är att en majoritet av skolorna i granskningen baserar valet av kompetensutveckling på de behov som finns bland lärarna, snarare än att valet styrs av andra faktorer såsom utbud eller intresse. Ett annat positivt resultat är att många av rektorerna arbetar för att lärdomar från kompetensutvecklingen ska spridas inom lärarkollegiet.

När det gäller huvudmännens arbete med kompetensutveckling visar granskningen att 11 av de granskade huvudmännen behöver utveckla sitt arbete. Framför allt handlar det om att ge stöd till rektorerna, så att de kan arbeta strategiskt med lärarnas kompetensutveckling på skolan. Dessa huvudmän saknar ofta kunskap om skolans arbete och vad det leder till, vilket gör det svårt att ge ett aktivt och anpassat stöd. Däremot framkom att de flesta lärare och rektorer i granskningen upplever att det finns stöd i form av ekonomiska och tidsmässiga förutsättningar för att delta i kompetensutveckling. I granskningen framkom det även att lärarna får stöd från rektorn inför och under deltagandet i kompetensutvecklingsinsatser.

1.5.8 Likvärdig bedömning och betygssättning

Uppdrag

Skolinspektionen ska redovisa vilka insatser myndigheten vidtagit och avser att vidta inom området likvärdig bedömning och betygssättning.

(Skolinspektionens regleringsbrev 2022)

⁹⁵ Skolinspektionen (2022). *Lärares kompetensutveckling. Skolor och huvudmäns strategiska arbete med kompetensutveckling inom gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning*. Dnr 2020:5655

Skolinspektionen genomför kontinuerligt och på olika sätt inspektionsinsatser inom området likvärdig bedömning och betygssättning. Under 2022 har området bedömning och betygssättning främst hanterats inom den tematiska och regelbundna kvalitetsgranskningen.

I den **regelbundna kvalitetsgranskningen** av grund- och gymnasieskolan granskas i vilken utsträckning rektor ger lärare förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och i betygssättning, liksom i vilken utsträckning huvudmannen gör relevanta analyser gällande studieresultat. Grund- och gymnasieskolor som Skolinspektionen inte anser uppfyller kriterierna för kvalitet i hög utsträckning inom området bedömning och betygssättning, behöver inleda ett utvecklingsarbete. Under 2022 bedömdes 44 procent ha kvalitet i hög utsträckning, 44 procent ha kvalitet i flera delar och 13 procent ha kvalitet i låg utsträckning.⁹⁶

I skolor som bedöms ha kvalitet i flera delar men där det finns utvecklingsområden rekommenderas ofta rektor att ta ett större ansvar för likvärdigheten inom bedömning och betygssättning. Rektor behöver ge lärarna förutsättningar för att kvalitetssäkra bedömningarna och att arbeta tillsammans för en likvärdig bedömning. Sambedömningen mellan lärarna på skolan så väl som mellan lärarna på huvudmannens andra skolor lyfts ofta fram som en väg mot likvärdighet.

I skolor som bedöms ha kvalitet i låg utsträckning inom området bedömning och betygssättning rekommenderas rektor att systematiskt följa upp och analysera betyg och betygssättning och på så sätt främja likvärdigheten bland betygssättande lärare. Rektor rekommenderas ofta att intensifiera samverkan och sambedömning mellan lärarna och också närvara vid bedömningsmöten för att säkerställa likvärdigheten. Ofta är det viktigt att rektor säkerställer att det finns tillräcklig bedömarkompetens bland lärarna och att de nationella proven används i kvalitetssäkringen.

Gemensamt för rektorer och huvudmän vars skolor inte uppnår hög kvalitet är rekommendationen att skapa förutsättningar för lärare att kvalitetssäkra bedömningarna och arbeta tillsammans för att uppnå likvärdighet i bedömningsprocessen.

Under 2021 initierades en **tematisk kvalitetsgranskning** med syftet att granska kvaliteten i huvudmannens styrning och ledning för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning. I granskningen ingick frågor om hur huvudmannen genomfört uppföljning och analys, samt initierat åtgärder med syfte att ge förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.⁹⁷ Det kan vara helt i sin ordning att nationella provbetyg och slutbetyg avviker från varandra, men att avvikelserna är stora under flera år kan ge anledning att reagera på dem och analysera vad det beror på.

Den övergripande rapporten från granskningen publicerades under våren 2022.⁹⁸ Några av granskningens viktigaste iakttagelser är att många av huvudmännen bör ta ett större

---

⁹⁶ Bedömning och betygssättningen har granskats på 170 grund- och gymnasieskolor. Analysen av föreslagna förbättringsåtgärder är baserad på ett slumpmässigt urval av 27 beslut fattade under 2022, jämnt fördelat mellan skolor som bedömts ha kvalitet i hög utsträckning, kvalitet i flera delar samt kvalitet i låg utsträckning.

⁹⁷ Skolinspektionen (2021). Beslut om att inleda tematisk kvalitetsgranskning av förutsättningar för rättvisande och likvärdiga betyg – Fokus på huvudmannens styrning och ledning avseende grundskolor med bestående skillnader över tid mellan betyg och resultat på nationella prov. Dnr. 2021:2323

⁹⁸ Skolinspektionen (2022). *Huvudmäns arbete för att främja rättvisande och likvärdiga betyg i grundskolan*. Dnr 2021:2323

ansvar för att betygssättningen sker rättvisande och likvärdigt. Över hälften av de granskade huvudmännen gör inte en tillräcklig analys av skolornas betygssättning. Det är vanligt att endast några få ämnen analyseras eller att huvudmännen endast tittar på resultat på en övergripande nivå. Flera av de granskade huvudmännen beskriver att avvikelserna som finns mellan nationella provbetyg och slutbetyg till stor del är motiverade och att betygssättningen därför varit rättvisande och likvärdig, men många beskriver också att deras analys visat på att betygssättningen inte alltid skett enligt regelverket.

Under 2022 initierades ytterligare en tematisk kvalitetsgranskning med fokus på rättvisande och likvärdig betygssättning, denna gång med fokus på rektorns arbete i gymnasieskolan.⁹⁹ Syftet med den är att bedöma kvaliteten i rektorns styrning och ledning för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning i ämnen med och utan nationella prov. Granskningen inriktas mot ett urval gymnasieskolor som statistiskt visat återkommande avvikelser i betygssättningen i förhållande till resultaten på de nationella proven under en femårsperiod. Vid sidan av enskilda beslut till de granskade skolverksamheterna ska även en övergripande rapport preliminärt publiceras i juni 2023.

I andra delar av Skolinspektionens verksamhet samlas data in om bedömning och betygssättning. Underlagen kan sedan ligga till grund för inspektion. Skolinspektionen tar till exempel varje år emot **uppgifter om missförhållanden** i skolan som kan handla om bedömning och betygssättning. Skolinspektionens **skolenkät** har under de senaste tio åren återkommande omfattat frågor till pedagogisk personal på grundskolor och gymnasieskolor kring bedömning och betygssättning. Frågor riktade till pedagoger i skolenkäten som berör frågor om samverkan i bedömningen och betygssättningen samt om det bedrivs ett aktivt arbete för att säkerställa likvärdigheten i bedömningen och betygssättningen används som en parameter i urval till inspektion.

Inom en mindre andel av årets **riktade tillsyn** förekommer bedömningar kring bedömning och betygssättning. Det har bland annat handlat om huruvida betyg beslutas i enlighet med författningarnas krav.

---

⁹⁹ Skolinspektionen (2022). Beslut om att inleda tematisk kvalitetsgranskning av rektorns arbete för rättvisande och likvärdiga betyg i gymnasieskolan. Dnr 2022:581

1.5.9 Övriga redovisade uppdrag under året

Utöver den rapportering som redovisas i avsnitt 1.5 har Skolinspektionen under år 2022 redovisat följande regeringsuppdrag avseende tillsyn och kvalitetsgranskning:

- *Uppföljning av ärenden*
Skolinspektionen ska prioritera och utveckla arbetet med att följa upp tillsynsärenden så att myndigheten säkerställer att brister har åtgärdats. Skolinspektionen lämnade i oktober 2022 en delredovisning om hur arbetet genomförts och vilka resultat som nåtts.¹⁰⁰
- *Arbetet mot segregationens negativa konsekvenser*
Skolinspektionen lämnade i november 2022 en redovisning av myndighetens samlade erfarenheter av huvudmännens arbete med att minska och motverka segregationens negativa konsekvenser.¹⁰¹
- *Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser*
Skolinspektionen ska, inom ramen för sitt kvalitetsgranskningsuppdrag, följa upp och utvärdera den garanti för tidiga stödinsatser som riksdagen har beslutat om. Uppdraget delredovisades i december 2022.¹⁰²

---

¹⁰⁰ Skolinspektionen (2022). *Redovisning av regeringsuppdrag: Uppföljning av tillsynsärenden*. Dnr 2022:414

¹⁰¹ Skolinspektionen (2022). *Huvudmännens arbete med att minska och motverka segregationens negativa konsekvenser – Skolinspektionens samlade erfarenheter*. Dnr 2022:4573

¹⁰² Skolinspektionen (2022). *Delredovisning II av regeringsuppdrag att följa upp och utvärdera Läsa, skriva, räkna - en garanti för tidiga stödinsatser*. Dnr 2018:8016

1.6 Tillståndsprövning

Verksamheten

Skolinspektionen prövar ansökningar om att starta nya fristående skolor eller utöka befintliga fristående skolor utifrån skollagen och andra tillämpliga förordningar samt föreskrifter. Myndigheten prövar även ansökningar utanför den ordinarie ansökningstiden, om det finns särskilda skäl med hänsyn till elevers möjlighet att fullfölja sin utbildning. Därutöver prövas andra typer av ansökningar, till exempel ansökningar om distansundervisning och betygsrätt.

Utveckling av tillståndsprövning

Skolinspektionen har under 2022 arbetat med att vidareutveckla det interna bedömningsstödet samt de rutiner och metoder som finns inom tillståndsprövning för att öka rättssäkerhet och likvärdighet i bedömningar. Arbetet har delvis utgått från Riksrevisionens rapport *Skolpengen – effektivitet och konsekvenser* (RiR 2022:17) efter granskning av Skolinspektionens arbete.

För att förtydliga vad som efterfrågas i en ansökan och därmed stärka både effektiviteten och rättssäkerheten, arbetar Skolinspektionen ständigt med att uppdatera och förtydliga ansökningshandlingarna för tillståndsprövning och informationen på webbplatsen. År 2022 har riksdagen beslutat om många nya lagändringar, varav flera träder ikraft under 2023. Skolinspektionen har genomfört ett stort arbete med att uppdatera myndighetens ansökningshandlingar utifrån den nya lagstiftningen.

Skolinspektionen har vidare arbetat med digitalisering och utvecklat metoder för att tillgängliggöra tillståndsbesluten internt. Arbetet har resulterat i implementering av en tillståndsdatabas som ska effektivisera handläggning av ärenden och administration av utlämnanden externt.

Bedömning av verksamhetsgrenen tillståndsprövning

I Skolinspektionens målbild anges fyra målformuleringar som konkretiserar myndighetens bidrag till myndighetens övergripande mål (se avsnitt 1.1). Nedan anges den andra målformulering som främst är relevant för verksamhetsgrenen tillståndsprövning:

2. Vi markerar tydligt vad som ska finnas i skolor och verksamheter och ställer krav på nödvändiga förbättringar.

I bedömningen av tillståndsprövning beaktas bland annat verksamhetsgrenens utformning i förhållande till målformuleringarna och myndighetens effektivitet i förhållande till antalet inkomna ansökningar. Ett mått som beaktas är att samtliga beslut om fristående skola inom en ansökningssomgång ska om möjligt vara fattade den 1 oktober.

Bidrag till att uppfylla målformuleringarna

Skolinspektionens tillståndsprövning bidrar till myndighetens målformulering genom att sträva efter att ärenden prövas effektivt, likvärdigt och på ett transparent sätt.

Skolinspektionen bedömer ansökningar utifrån kraven i skollagen samt övriga lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för den aktuella skolformen. Under handläggningen kontrolleras och bedöms bland annat innehållet i ansökan, kommuners yttranden, antagningsstatistik, ekonomiska förutsättningar hos sökanden samt eventuella anmälningsärenden och tillsynsbeslut. För att en sökande ska beviljas tillstånd måste de sedan 2019 genomgå en ägar- och ledningsprövning. Prövningen omfattar krav på erfarenhet av eller på annat sätt förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för skolverksamheten, samt lämplighet att bedriva denna. Även i Skolinspektionens övriga tillståndsprövning ställer myndigheten krav för att markera vad som ska finnas i skolor. Inom ramen för ansökningar om utförare av distansundervisning prövas bland annat om sökanden har förutsättningar att genomföra en utbildning av god kvalitet.

Skolinspektionens tillståndsprövning har kunnat bedrivas på ett bra sätt under året och utan större påverkan av pandemin. Under 2022 fattades beslut för 89 procent av ansökningarna senast den 1 oktober, vilket är något lägre jämfört med 2021. Minskningen handlar dock om omständigheter som var svåra att påverka, bland annat att ärenden varit avhängiga beslut från Skolinspektionens tillsyn och avgöranden från domstol.

Skolinspektionen brukar årligen följa upp ansökningsomgången genom att skicka ut enkäter till sökanden. En uppföljningsenkät som genomfördes under våren 2022 visar bland annat att 75 procent av de svarande upplevde att informationen om ansökningsprocessen på myndighetens webbplats var helt eller till stor del tillräcklig.

Produktion

Under 2022 har sammanlagt 339 tillståndsärenden (404) beslutats. Under 2022 fattades beslut för 89 procent av ansökningarna senast den 1 oktober, att jämföra med 91 procent 2021.

Sammanfattad bedömning av verksamhetsgrenen tillståndsprövning

Skolinspektionen bedömer sammantaget att arbetet med tillståndsprövning bidragit till myndighetens målformuleringar och att resultatet varit **gott** år 2022. Bedömningen grundar sig till stor del på att ett stort antal tillståndsärenden har hanterats under 2022, samt att andelen beslut som fattats inom fastställt beslutsdatum ligger på en god nivå i förhållande till vad som varit möjligt att klara av. Utöver de tillståndsbeslut som fattats under året har myndigheten även hanterat en stor mängd anmälningar och fortsatt med viktigt utvecklingsarbete inom tillståndsprövning.

Ekonomi – tillståndsprövning totalt

Total kostnad för tillståndsprövning

Den totala kostnaden för verksamheten tillståndsprövning var 20 956 tkr år 2022 (motsvarande kostnad var 20 750 tkr år 2021 och 20 740 tkr år 2020).

Prestationskostnader presenteras i slutet av avsnittet nedan.

Den totala kostnaden för tillståndsprövning ligger i nivå med föregående år.

Ansökningar och beslut under året

Tabell 20: Antal ansökningar respektive beslutade ärenden efter typ av ärende, ansökningsomgång 2022, 2021 och 2020

Ansökningar	2022	2021	2020
Ansökningar om fristående skola per ansökningsomgång	209	200	202
Beslut	2022	2021	2020
Beslut om fristående skola (oavsett ansökningsomgång)	208	199	202
Överklagande och begäran om ändring av beslut ¹⁰³	7	4	2
Beslut om betygsrätt för vuxenutbildning	62	66	65
Beslut om undervisning på engelska	3	11	11
Beslut om utbildning utan att tillämpa timplanen	2	0	3
Beslut om färdighetsprov	1	9	6
Beslut med särskilda skäl för prövning utanför ordinarie ansökningstid	7	15	10
Beslut om internationella skolor	3	34	16
Beslut om distansundervisning ¹⁰⁴	43	66	–
Beslut om fjärrundervisning	3	0	–

Sammanlagt har 339 ärenden (404) beslutats under 2022. Av dessa beslut avser 62 procent ansökningar om start av fristående skola eller utökning av en befintlig skolenhets godkännande inom innevarande eller föregående ansökningsomgång.

Kategorin Överklagande och begäran om ändring av beslut omfattar ärenden gällande beslut om att starta eller utöka fristående skola där en sökande överklagat eller begärt att få Skolinspektionens beslut ändrat. Under 2022 har totalt 67 ärenden om överklagande och begäran om ändring av beslut hanterats, varav 60 ärenden avslagits i domstol. Under året har Skolinspektion fattat sju beslut efter överklagande eller begäran om ändring av beslut.¹⁰⁵

Utöver de tillståndsbeslut som Skolinspektionen fattar hanterar myndigheten även en stor mängd anmälningar inom ramen för tillståndsprövningen. Under 2022 har Skolinspektionen bland annat tagit emot och hanterat 291 anmälningar om fjärrundervisning samt 196 anmälningar avseende särskild kvot för nyanlända.

I kommande avsnitt redovisas utvalda beslutsområden. Vilka områden som redovisas baseras på ifall beslutstypen har många beslut eller en förändring över tid.

¹⁰³ Från och med 2022 exkluderas överklaganden som avslagits i domstol i denna kategori. Redovisade beslut för tidigare år har justerats utifrån detta för jämförbarhetens skull.

¹⁰⁴ Sedan 2021 hanterar Skolinspektionen ansökningar om att bli utförare av utbildning med distansundervisning samt anmälningar och ansökningar om fjärrundervisning.

¹⁰⁵ I fem mål har domstol upphävt tidigare beslut och återförvisat målet till Skolinspektionens för ny handläggning och beslut. I fyra ärenden har beslut ändrats då förutsättningarna för det ursprungliga beslutet inte längre kvarstod. I det femte ärendet ansåg Skolinspektionen att beslutet om avslag skulle kvarstå då sökande inte har de förutsättningar som krävs för att följa de föreskrifter som gäller för den sökta utbildningen. Skolinspektionen har även ändrat beslut i två ärenden, från avslag till godkännande. De två ärendena avskrevs därefter av domstol.

Nytablering och utökning av fristående skola

Tabell 21: Antal ansökningar om nytablering eller utökning av fristående skola, ansökningsomgång 2022, 2021 och 2020

	Ansökan om nytablering av fristående skola			Ansökan om utökning vid en befintlig fristående skola		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Grundskola, förskoleklass	43	68	39	11	13	13
Grundskola	4	0	0	0	0	0
Gymnasieskola	36	28	36	113	86	112
Gymnasieskolasärskola	1	4	1	1	1	1
Totalt	84	100	76	125	100	126

Under perioden november till januari är det möjligt för sökande att skicka in ansökan till Skolinspektionen om att starta en ny eller utöka en redan befintlig fristående skola. I 2022 års ansökningsomgång inkom 209 ansökningar vilket är en ökning med 9 ansökningar jämfört med år 2021 och en ökning med 7 ansökningar jämfört med 2020. Ingen ansökan om godkännande för fristående skola avvisades inom den ordinarie ansökningsomgången 2022. Tillstånd för avvikelser från de nationella programmen förnyas inom ett visst tidsintervall som Skolverket bestämmer. I årets ansökningsomgång har 56 sådana ansökningar inkommit, vilket är en förklaring till ökningen av ansökningar om utökning jämfört med 2021.

Av de totalt 205¹⁰⁶ beslutade ansökningarna för ansökningsomgång 2022 har 82 avslagits. Detta motsvarar 40 procent av alla beslutade ansökningar. Motsvarande siffra för 2021 var 35 procent respektive 38 procent för 2020. Den vanligaste orsaken till att Skolinspektionen avslår en ansökan är att sökanden inte har visat att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska bedrivas varaktigt och stabilt, vilket är grunden för sökandens ekonomiska förutsättningar.

Mer information om ansökningar och beslut inom ordinarie ansökningsomgång ges i Skolinspektionens rapport om ansökningar som publicerades i april 2022 och rapport om beslut som publicerades i december 2022.¹⁰⁷ I rapporterna ingår inte ansökningar avseende omstrukturerings inom en befintlig huvudmans organisation.

Ansökningar som rör omstrukturerings inom en befintlig huvudmans organisation

Av de totalt 209 inkomna ansökningarna avser sex ansökningar om förändringar inom en befintlig huvudmans organisation, så kallade huvudmannabyten, vilket exempelvis innefattar ändring av huvudmannens organisationsform från ekonomisk förening till aktiebolag. Av de sex ärendena godkändes fyra, ett ärende avslogs till följd av

¹⁰⁶ Totalt beslutades 208 ansökningar under 2022, varav tre avsåg ansökningar från tidigare ansökningsomgångar.

¹⁰⁷ Skolinspektionens statistik över tillstånd för fristående skolor, ansökningsomgång 2022, skolstart 2023/2024 (SI 2022:1459)

konstaterade brister i huvudmannens befintliga verksamhet och ett ärende avskrevs till följd av att huvudmannen återkallat ansökan.

Ekonomiska förutsättningar

En del av prövningen av en ansökan om godkännande som huvudman för fristående skola utgörs av en prövning av de ekonomiska förutsättningarna. En samlad bedömning görs av sökandens och den planerade skolans ekonomiska förutsättningar.

Prövningen av ekonomiska förutsättningar inom tillståndsprövning skiljer sig åt från när området granskas inom tillsyn. Inom tillsynen ligger fokus på att granska de ekonomiska förutsättningarna hos den redan etablerade huvudmannen vid tidpunkten för tillsynen. Inom tillståndsprövningen bedömer Skolinspektionen om en sökande har ekonomiska förutsättningar för att verksamheten ska kunna starta och sedan bedriva den stabilt. Vid tillståndsprövning blir det således en bedömning av sökandens ekonomi under kommande år och inte utifrån en redan pågående verksamhet.

Tabell 22: Prövning av ekonomiska förutsättningar vid tillståndsprövning år 2022, 2021 och 2020

Prövning av ekonomiska förutsättningar	2022	2021	2020
Antal beslut	201	195	185
Varav antal avslag	49	36	39
Antal sökande	88	93	99
Varav antal sökande med avslag	18	21	30

Prövning av ekonomiska förutsättningar har genomförts hos 88 sökande och berör totalt 201¹⁰⁸ beslut inom ramen för tillståndsprövning. I 49 beslut har myndigheten avslagit ansökan på grund av att ekonomiska förutsättningar saknas för att bedriva skolverksamhet enligt författningarnas krav. En anledning till att ekonomiska förutsättningar inte har prövats i ett ärende kan vara att ärendet har avvisats eller avslagits på en annan grund och därför inte utretts vidare. Detta gör att det totala antalet beslut skiljer sig från det antal där prövning av ekonomiska förutsättningar har gjorts.

Läs mer om Skolinspektionens ekonomiska granskning under avsnitt 1.3.6 *Ägar- och ledningsprövning samt prövning av ekonomiska förutsättningar*.

Ägar- och ledningsprövning

Bestämmelserna om ägar- och ledningskretsens insikt och lämplighet gäller även vid tillståndsprövning. Vid ansökan om att bli godkänd som huvudman för fristående skola ska Skolinspektionen pröva om de sökande har erfarenhet och insikt samt om de är lämpliga att bedriva skolverksamhet. Kravet på insikt och lämplighet omfattar ägare med väsentligt inflytande över verksamheten, ledning och även andra som har ett bestämmande inflytande i huvudmannens verksamhet. Insikten ska finnas samlad i ägar- och ledningskretsen. Vid lämplighetsprövningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas. Var och en i ägar- och ledningskretsen måste bedömas som lämplig.

¹⁰⁸ Tre avser beslut för tillstånd från tidigare ansökningsomgångar.

I prövningen ingår inhämtande av underlag från exempelvis Polismyndigheten och Skatteverket samt ekonomisk upplysning från ett kreditupplysningsföretag. Det förekommer även att Skolinspektionen får relevant information från andra myndigheter, exempelvis Inspektionen för vård- och omsorg.

Tabell 23: Ägar- och ledningsprövning inom tillstånd år 2022, 2021 och 2020

Ägar- och ledningsprövning	2022	2021	2020
Antal beslut	201	195	185
Varav antal avslag	3	10	8
Antal sökande	88	93	99
Varav antal sökande med avslag	3	10	7

Ägar- och ledningsprövning har genomförts hos 88 sökande inom ramen för tillståndsprövning och berör totalt 201 beslut. En anledning till att prövning av ägar- och ledningskretsen inte har skett i ett ärende kan vara att ärendet har avvisats eller avslagits på en formell grund. Detta gör att det totala antalet beslut skiljer sig ifrån det antal där prövning av ägar- och ledningskretsen har gjorts. I två beslut har myndigheten avslagit ansökan på grund av brister i ägar- och ledningskretsens insikt i de olika författningarna och/eller lämplighet att bedriva skolverksamhet. I ett beslut bedömdes att sökanden inte visat att ägar- och ledningskretsen uppfyllde kravet på lämplighet.

En enskild huvudman är skyldig att anmäla förändringar som skett i ägar- och ledningskretsen inom 30 dagar. Anmälan skickas till Skolinspektionen som kontrollerar att de ny-tillkomna personerna i kretsen är lämpliga. Under 2022 registrerades 312 anmälningar om förändring i ägar- och ledningskretsen. Skolinspektionen skickade totalt 255 underrettelser avseende sådana ärenden, efter att lämplighetsprövning genomförts.

Läs mer om Skolinspektionens ägar- och ledningsprövning under avsnitt 1.3.6 *Ägar- och ledningsprövning samt prövning av ekonomiska förutsättningar*.

Internationell skola

En internationell skola är en skola där utbildningen, i stället för att följa en svensk läroplan, bedrivs enligt ett annat lands läroplan eller en internationell läroplan, och som i första hand riktar sig till elever som är bosatta i Sverige för en begränsad tid. Kommuner kan vara huvudmän för internationella skolor på grundskolenivå, efter medgivande från Skolinspektionen, om utbildningen följer en internationell läroplan och om det finns behov av en sådan utbildning. Utbildningen i en kommunal skola ska vara avgiftsfri, däremot har enskilda huvudmän möjlighet att ta ut avgift för utbildningen i en internationell skola. Godkännande av en internationell skola med enskild huvudman på grundskolenivå är utformad på ett sätt som i huvudsak motsvarar systemet för fristående skolor. Detta innebär att ett godkännande medför rätt till bidrag. Internationella skolor på gymnasienivå med enskild huvudman behöver enligt gällande rätt inte godkännas, utan endast få bidragsrätt.

Ansökningarna om internationella skolor har ökat under de senast ansökningsomgångarna från 9 ansökningar 2019 och 16 ansökningar 2020 till 34 ansökningar 2021. Under 2022 minskade antal ansökningar igen till 3. En aktör stod bakom nästintill alla ansökningar 2020, 2021 och 2022. Ingen ansökan om internationell skola har godkänts under 2022.

Distansundervisning

Distansundervisning definieras som en interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik samt där elever och lärare är åtskilda i både rum och tid. Distansundervisningen kan bedrivas som särskilt stöd i grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Den kan även bedrivas som hel utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola. Ärendetypen innebär att sökande även kan ansöka om tillstånd att bli utförare av utbildning där distansundervisning används. Både enskilda och offentliga huvudmän kan ansöka om att bli utförare av utbildning med distansundervisning.

Under 2022 har det inkommit totalt 44 ansökningar om undervisning på distans varav 39 inkommit från kommunala huvudmän och fem från enskilda huvudmän. Ingen av de 44 inkomna ansökningarna om undervisning på distans har godkänts. Den vanligaste grunden bakom avslag är att sökanden inte har visat att utbildningen kommer att bedrivas med god kvalitet. Det kan bland annat bero på att sökanden inte på ett tydligt sätt beskrivit hur närundervisning i de praktiska moment som kräver det, ska bedrivas. Fler detaljer om årets ansökningar om undervisning på distans framgår i Skolinspektionens rapport om tillståndsansökningar som publicerades i april 2022 och i rapporten avseende tillståndsbeslut som publicerades i december 2022.¹⁰⁹

Ansökningar om betygsrätt

Betygsrätt för vuxenutbildning ger möjlighet för en enskild utbildningsanordnare att sätta betyg, att anordna provning och att utfärda betyg och intyg. Möjligheten gäller utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning (komvux) där även komvux som särskild utbildning och svenska för invandrare ingår. Folkhögskolor får också ansöka om betygsrätt för utbildning motsvarande komvux i svenska för invandrare.

Tabell 24: Betygsrätt, genomsnittlig handläggningstid i kalenderdagar år 2022, 2021 och 2020

	2022	2021	2020
Genomsnittlig handläggningstid för ansökningar om betygsrätt	67	80	89
Antal beslut ¹¹⁰	62	63	65

Under år 2022 har beslut fattats i 62 ärenden om betygsrätt för vuxenutbildning, vilket är i nivå med 2021 och 2020. Av de totalt 62 ärendena har 41 godkänts helt eller delvis, 15 har avslagits, 4 ärenden har avskrivits och 2 har avvisats. I ett av de 62 beslutade ärendena har Skolinspektionen efter en omprovning ändrat beslut från avslag till godkännande.

Den genomsnittliga handläggningstiden för ansökningar om betygsrätt är kortare i år än vad den var 2021 och 2020. Skolinspektionen kommer att fortsätta arbetet med att hålla nere handläggningstiden i varje enskilt ärende.

¹⁰⁹ Skolinspektionens statistik över tillstånd för fristående skolor, ansökningsomgång 2022, skolstart 2023/2024 (SI 2022:1459)

¹¹⁰ Avser beslutade ärenden exklusive beslut efter överklaganden.

Insatser för att förbättra tillgänglighet till och sökbarhet i information om fristående skolor

Återrapportering

Skolinspektionen ska redovisa vilka insatser som gjorts och som planeras för att förbättra tillgängligheten till och sökbarheten i den information om fristående skolor som Skolinspektionen har tillgång till.

(Skolinspektionens regleringsbrev 2022)

Skolinspektionen har arbetat vidare med att öka sökbarheten i den information om fristående skolor som myndigheten har avseende tillståndsprövning. Arbetet med att utveckla en tillståndsdatabas är i sitt avslutningsskede. Det nya systemet innebär att myndigheten har större tillgänglighet till huvudmäns befintliga tillstånd. Under året har Skolinspektionen ytterligare utvecklat och förenklat möjligheten att ansöka via webben genom att fler blanketter har digitaliserats. Sökande kan nu skicka in blanketter via myndighetens digitala ansökningsverktyg i stället för via e-post.

Ekonomisk redovisning

Kostnad per prestation¹¹¹

Kostnaden per beslutat ärende inom tillståndsprövning var 58 000 kr år 2022 (motsvarande kostnad var 45 000 kr år 2021 och 52 500 kr år 2020).

En bidragande orsak till en ökad kostnad per beslut är högre kostnader för prövning av ekonomiska förutsättningar samt för kommunikationsinsatser.

---

¹¹¹ Ägar- och ledningsprövning görs i ärenden som avser anmälan om ändring (som ett stöd för tillsyn). Dessa ärenden är dock inte med i beräkning av prestationskostnad för tillståndsprövning. Från och med 2022 inkluderas inte överklaganden som avslagits i domstol i Skolinspektionens beslut. Redovisade kostnader för 2021 och 2020 har justerats utifrån detta. Se även not 104.

Avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 25: Budget, intäkter och kostnader för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras.

Verksamhet	+/-t.o.m. 2020	+/- 2021	Ack. Underskott t.o.m. 2021 finansierats med anslag	Int. 2022	Kost. 2022	+/- 2022	Ack. +/- utgå. 2022
Budget (angivna belopp i Skolinspektionens regleringsbrev 2022, tkr)	-7 626	-3 500	-	6 000	9 500	-3 500	-14 626
Skolinspektionens utfall (tkr)	-7 626	-5 419	-13 045	5 025	11 232	-6 207	-6 207

Skolinspektionen tar ut en avgift vid ansökan om godkännande av en enskild huvudman.¹¹² Avgiftens storlek beror på vilken typ av ansökan det är. Totalt har ansökningsavgift för 186 ansökningar inkommit under 2022.

Under 2021 hade Skolinspektionen regeringens medgivande att avräkna det ackumulerade underskottet mot förvaltningsanslaget. Motsvarande medgivande har inte funnits under 2022. Det innebär att årets underskott följer med in i 2023. Regeringen har beslutat om höjda avgiftsnivåer. Beslutet träder i kraft 2023.

---

¹¹² Enligt skolförordning (2011:185) och gymnasieförordning (2010:2039)

1.7 Myndighetens bidrag till skolors förbättringsarbete

Modell för hur myndighetens arbete bidrar till skolors förbättringsarbete

Skolinspektionen arbetar utifrån en inspektionsmodell som syftar till att bidra till förbättringsarbete i skolan. Modellen, som beskrivs nedan, är invävd i de arbetssätt myndigheten använder för att genomlysna huvudmäns och skolenheters utvecklingsbehov.

En strategi som myndigheten använder är att situationsanpassa inspektionen. När det finns betydande risksignaler kring skolor används främst regelbunden tillsyn eller riktad tillsyn. Att tydligt kräva rättelse av skolor som inte når lagstiftningens krav och att återföra beslut är en viktig del i att bidra till skolors eget förbättringsarbete. Skolinspektionen arbetar därutöver med kvalitetsgranskning. Denna granskningsform kan ge skolor än mer nyanserad återkoppling och information. Detta ger en viktig grund för förskolors och skolors eget lärande. Vidare finns det frågeställningar som inte kan omfattas av myndighetens tillsyn, men däremot inom ramen för kvalitetsgranskning där vi även har möjlighet att använda andra och djupare metoder. Att ha tillgång till såväl tillsyn som kvalitetsgranskning är angeläget för att kunna fånga den komplexitet som finns i skolsystemet.

Enligt forskning och internationella inspektionserfarenheter kan inspektion bidra till förbättringar såväl före som efter ett besökstillfälle. Skolinspektionen arbetar därför strategiskt med att informera, ge stöd och återkoppla från start till beslut. Exempelvis finns mycket material att tillgå för skolorna som förberedelse före en granskning.

En annan del av modellen är att arbeta med kunskapsspridning. Att skapa förbättringsarbete på skolorna handlar också om att bidra med kunskap från inspektion även till skolor som inte granskats. Detta görs bland annat utifrån övergripande rapporter från tematiska kvalitetsgranskningar samt seminarier och evenemang som Skolinspektionens dag. Se nedan under avsnittet *Hur Skolinspektionen kommunicerar sina resultat*.

Effekter av Skolinspektionens tillsyn och kvalitetsgranskning

Skolinspektionen följer regelbundet upp inspektionen genom uppföljningsenkäter till rektorer och ansvariga för verksamheter som granskats. Utöver uppföljningsenkäter har Skolinspektionen genomfört en förtroendemätning bland våra målgrupper.

Genomförda åtgärder förväntas bidra till skolutvecklingen

En tid efter att skolan/huvudmannen mottagit beslut följer Skolinspektionen upp vilka förbättringsåtgärder som skolan har vidtagit eller om bristerna är avhjälpna. Andelen som genomför Skolinspektionens föreslagna förbättringsåtgärder är en indikation på om inspektionen bidrar till skolutvecklingen. Inom den regelbundna kvalitetsgranskningen har 86 procent av alla skolor som fått minst ett utvecklingsområde vidtagit eller planerar att vidta tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten i de granskade områdena. Mot-

svarande hade 75 procent av huvudmännen som bedömts ha minst ett utvecklingsområde vidtagit eller planerat att vidta tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten i de granskade områdena.¹¹³

För verksamheter som har fått en eller flera konstaterade brister inom den riktade tillsynen är åtgärder för att rätta till dem det första steget mot en förbättrad undervisning. Andelen skolor och huvudmän som har åtgärdat bristerna vid första uppföljningstillfället blir här en indikation på hur väl Skolinspektionens tillsyn bidrar till skolutvecklingen. Av skolor och huvudmän som fått en eller flera konstaterade brister har 86 procent åtgärdat dem vid första uppföljningen (se avsnitt 1.3.2).

Uppföljningsenkäter

Skolinspektionen har återupptagit uppföljningen av hur rektorer och huvudmän upplever tillsyn och regelbunden kvalitetsgranskning. Under pandemiperioden pausade myndigheten alla enkätutskick i syfte att inte belasta verksamheterna i onödan. Under andra halvåret 2022 återupptogs uppföljningen med en reviderad enkät.

De reviderade enkäterna började skickas ut under höstterminen och omfattar verksamheter som har fått sina beslut återförda från och med januari 2022. På grund av nystarten och att det i vissa fall kan ha gått en lång tid mellan återföring och enkätutskick samt förändringar i myndighetens ärendehanteringssystem, är antalet svar betydligt lägre än vid tidigare enkäter. Underlaget har därför inte kunnat bearbetas och tolkas inför årsredovisningen. Myndigheten planerar att redovisa enkäterna i nästa års årsredovisning.

Spridning av de tematiska rapporterna

Uppföljningsenkäterna för den tematiska inspektionen, tematisk kvalitetsgranskning och tematisk tillsyn, har i avvaktan på en översyn inte startat efter pandemiuppehållet.

Den tematiska inspektionens bidrag till skolutvecklingen bygger ofta på den övergripande rapportens spridning och genomslag. Verksamheter som granskats inom ramen för den tematiska kvalitetsgranskningen får en direkt återkoppling, men liknande verksamheter antas få användning för resultat genom Skolinspektionens rapporter och seminarier som arrangeras samtidigt. Under rubriken *Hur Skolinspektionen kommunicerar sina resultat* visas uppgifter om spridningen av rapporter och seminarier.

Förtroendemätning bland målgrupperna

Skolinspektionen följer regelbundet upp förtroendet bland myndighetens målgrupper. En förtroendemätning genomfördes under hösten 2022.

Förtroendemätningen genomfördes av ett externt företag, huvudsakligen via telefonintervjuer. En mindre andel av respondenterna har svarat på frågorna via en digital enkät. Målgrupperna är rektorer och huvudmän. I varje målgrupp har cirka 630 individer kontaktats. Svarsfrekvensen är 67 procent för rektorer och 44 procent för huvudmän. Sammanlagt har 702 individer deltagit i undersökningen.

---

¹¹³ Statistiken avser uppföljningsbeslut under år 2022 gällande 22 skolor och 51 huvudmän.

Respondenterna har fått svara på frågor som rör vilken kännedom de har om Skolinspektionens uppdrag, vilken uppfattning de har om myndigheten, vilket förtroende de har för myndighetens beslut, kontroll av regelefterlevnad respektive bidrag till utveckling och om de anser att arbetet leder till förändring för eleverna.

Målgruppen har generellt god kännedom om Skolinspektionen, ungefär 95 procent av rektorerna och huvudmännen svarade att de har mycket eller ganska god kännedom om Skolinspektionens uppgift/uppdrag. I mätningen fick målgrupperna svara på vilken uppfattning de har om Skolinspektionen i stort. Av rektorerna angav 67 procent och av huvudmännen 72 procent att de har en mycket eller huvudsakligen positiv uppfattning om Skolinspektionen. Vid förra mätningen 2019 var andelen rektorer med en positiv uppfattning lägre, 39 procent. Andelen rektorer som svarade att deras uppfattning varken är positiv eller negativ var i stället högre 2019. Andelen som har svarat att de har en negativ uppfattning är på en liknande nivå vid de två mätningarna. Bland huvudmännen ger mätningarna liknande resultat i alla svars kategorier 2019 och 2022.

I undersökningen ställdes flera frågor om vilket förtroende målgruppen har för Skolinspektionen utifrån olika aspekter. Majoriteten, 70 procent av rektorerna och 75 procent av huvudmännen, har förtroende för att Skolinspektionens beslut är korrekta. På frågan om förtroendet för att Skolinspektionen arbetar för att kontrollera att skolhuvudmännen följer skollagens krav svarade drygt 80 procent i båda målgrupperna att de har mycket eller ganska stort förtroende. Ungefär två tredjedelar, 66 procent av rektorerna och 69 procent av huvudmännen, har mycket eller ganska stort förtroende för att Skolinspektionen bidrar till att skolhuvudmännen utvecklar sin verksamhet och genomför förbättringar.

Målgrupperna har även fått ange om de anser att Skolinspektionens arbete har effekter på sikt, det vill säga om arbetet leder till förändring så att elever ges en bättre utbildning i en tryggare miljö för eleverna. Närmare nio av tio rektorer och huvudmän svarar att arbetet till stor del eller till viss del leder till förändring för eleverna. Bland rektorer är andelen högre jämfört med 2019 då motsvarande andel var 65 procent. Bland huvudmännen är andelen i stället något lägre i år då motsvarande andel 2019 var 93 procent.

Hur Skolinspektionen kommunicerar sina resultat

Centralt för myndighetens kommunikationsarbete är att kommunicera fattade beslut och rapporter med ny kunskap till berörda skolor och huvudmän. Kommunikationen före, under och efter inspektion är en av de viktigaste metoderna för att sprida kunskap om och skapa förtroende för Skolinspektionens roll och våra granskningsresultat.

Kommunikation av övergripande resultat

För att kommunicera resultat från och kunskap om Skolinspektionens verksamhet använder myndigheten flera olika kanaler och avser även att undersöka fler plattformar för kommunikation. Under 2022 startade myndigheten Inspektionspodden för att genom podcast hitta målgrupper som finns i denna kanal.

Vid tematisk kvalitetsgranskning och tematisk tillsyn görs sammanfattningar av iakttagelser, resultat och bedömningar i form av en rapport. Den kommuniceras till de verksamheter som granskats, men även till landets övriga skolor och huvudmän genom till exempel nyhetsbrev och seminarier.

I samband med tillsyn och kvalitetsgranskning får varje granskad verksamhet och huvudman, utöver ett skriftligt beslut, även muntlig återkoppling som är utformad för att rymma råd och vägledning utifrån vad Skolinspektionen sett under sin inspektion.

Kommunikation via skolinspektionen.se

Skolinspektionen.se är myndighetens huvudkanal för myndighetens kommunikation. Under 2022 har arbetet fortsatt för att myndighetens webbplats ska leva upp till tillgänglighetsdirektivet. Integreringen av myndighetens intranät i den externa webbplatsen har fortsatt och utvecklats.

Totalt har Skolinspektionen publicerat 16 publikationer under 2022. Kommunikationsplanering sker för att på olika sätt optimera publiceringstillfälle. Granskningen om läsfrämjande arbete¹¹⁴ publicerades därför i nära anslutning till läslovet, och var Skolinspektionens mest nedladdade rapport under året (2 055 nedladdningar) tillsammans med granskningen om waldorfskolor¹¹⁵ (1 925 nedladdningar).

På myndighetens webbplats finns möjlighet att prenumerera på Skolinspektionens samtliga publikationer. Här finns även möjlighet att prenumerera på myndighetens nyhetsbrev som ges ut cirka en gång i månaden, med uppehåll under sommaren.

Tabell 26a: Skolinspektionens webbplats år 2022, 2021 och 2020

Skolinspektionens webbplats	2022	2021	2020
Antal visade sidor per månad	328 776 ¹¹⁶	249 553	220 685 ¹¹⁷
Nedladdade publikationer och dokument	161 423	112 544	151 521
Prenumeranter av samtliga publikationer	5 309	4 698	4 127
Prenumeranter av nyhetsbrev	9 415	8 694	8 065

Flera olika kanaler

Skolinspektionen använder sig av sociala medier för att kommunicera och skapa ingångar till ytterligare information på myndighetens webbplats. Myndigheten använder Facebook, Twitter och LinkedIn.

Tabell 26b: Skolinspektionen i sociala medier år 2022, 2021 och 2020

Sociala medier	2022	2021	2020
Följare på Facebook	11 221	10 979	10 544
Följare på Twitter	17 800	17 700	17 500
Följare på LinkedIn	17 023	14 236	13 111

¹¹⁴ Skolinspektionen (2022). *Läsfrämjande arbete i grundskolan – med särskilt fokus på undervisningen i svenska i årskurs 4–6*. Dnr 2020:8002

¹¹⁵ Skolinspektionen (2022). *Tematisk tillsyn av waldorfskolor – rapport efter tillsyn av 35 grundskolor med waldorfinriktning*. Dnr 2021:4940

¹¹⁶ Under 2022 bytte Skolinspektionen webbstatistikverktyg från Google Analytics till Matomo. De två statistikverktygen använder olika metoder för att samla in och analysera data, vilket delvis kan ha bidragit till ökningen av antal visade sidor.

¹¹⁷ Sedan Skolinspektionens intranät integrerades i myndighetens externa webbplats 2020-09-23 ingår även besök på intranätet i denna siffra. Under 2022 stod interna användare för 46 694 sidvisningar per månad.

Redaktionella medier och upprätthållande av god journalistservice är viktiga för att sprida information om myndigheten till alla målgrupper.

Tabell 26c: Skolinspektionen i medierna år 2022, 2021 och 2020

Medier	2022	2021	2020
Webbpublicerade artiklar där Skolinspektionens omnämns	10 897	10 884	6 790
Pressmeddelanden	11	14	7

Inspektionspodden

I december 2022 startade Skolinspektionen Inspektionspodden och fem avsnitt publicerades i slutet på året. Syftet med podden är att kommunicera myndighetens resultat och budskap i en ny kanal för att nå fler av Skolinspektionens målgrupper.

I podden diskuteras aktuella och intressanta skolfrågor. Medverkande i de fem avsnitten är bland annat medarbetare från Skolinspektionen, forskare, sakkunniga och en elevrepresentant. Fler avsnitt planeras under 2023.

Flera evenemang

I början på året erbjöd Skolinspektionen tillsammans med Skolverket ett digitalt seminarium om konsekvenser som undervisningen på distans under covid-19-pandemin har haft för elevers lärande och hälsa. Drygt 800 personer deltog.

Under våren anordnade Skolinspektionen ett seminarium där samlade erfarenheter av myndighetens ägar- och ledningsprövning presenterades för 292 digitala seminariedeltagare.

Under Almedalsveckan arrangerade Skolinspektionen ett seminarium om skolor med långvarigt låga kunskapsresultat. Skolinspektionens generaldirektör medverkade även på ett seminarium som arrangerades av Sveriges Skolledarförbund och Lärarförbundet Skolledare samt på Skolledardagen.

I september medverkade Skolinspektionens generaldirektör på Bokmässan där hon berättade om myndighetens granskning om grundskolors arbete med läsfrämjande insatser¹¹⁸.

Skolinspektionen har sedan 2009 arrangerat Skolinspektionens dag. Under 2022 genomfördes ett hybridseminarium med temat värdegrund och demokrati. 883 personer deltog, varav 99 var på plats i Folkets hus i Stockholm och 784 deltagare deltog digitalt. Konzeptet för Skolinspektionens dag ska under kommande år utvecklas för att möta samhällsutvecklingen gällande konferenser.

---

¹¹⁸ Skolinspektionen (2022). *Läsfrämjande arbete i grundskolan – med särskilt fokus på undervisningen i svenska i årskurs 4–6*. Dnr 2020:8002

1.8 Organisationsstyrning

1.8.1 Samverkan med Skolverket och andra skolmyndigheter

Återrapportering

8 § Myndigheten ska samverka med Statens skolverk, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolforskningsinstitutet i syfte att nå de utbildnings- och funktionshinderspolitiska målen inom skolområdet. Förordning (2014:1577).

(Skolinspektionens instruktion)

Skolinspektionen har samverkan med fler andra myndigheter i syfte att förbättra inspektionen och sprida kunskap om myndighetens iakttagelser.¹¹⁹

Samverkan med Skolverket

Skolinspektionen har sedan 2009 en överenskommelse kring samverkan med Skolverket där de generella utgångspunkterna för samverkan presenteras, liksom de specifika områden som identifierats som särskilt viktiga för samverkan. Exempel på samverkan är möten mellan verksledningarna, remissförfarande, ändring av föreskrifter, upprättande av allmänna råd, frågor om tillståndsprovning. Under 2022 har Skolinspektionen besvarat 10 remisser samt ytterligare delningar (12) från Skolverket.

Samverkan sker också i samband med framtagande av direktiv till Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskningar. Medarbetare från Skolinspektionen deltar i nätverk och referensgrupper vars syfte är informations- och kunskapsutbyte. Under året har Skolinspektionen ingått i 18 sådana samverkansgrupper (32), exempelvis samråd om skilda områden som ämnesbetyg, digitalisering, nationella prov, stöd och elevhälsa samt de nationella programråden. Skolinspektionen lämnar löpande information till Skolverket inför insatser som kan tänkas påverka den andra myndigheten.

Skolinspektionen har också regeringens uppdrag¹²⁰ att löpande lämna underlag till Skolverket för bedömningen av vilka huvudmän och skolenheter som ska prioriteras för deltagande i uppdraget Samverkan för bästa skola.¹²¹ Skolinspektionen lämnar också underlag för identifiering av relevanta utvecklingsområden. I de fall skolor drivs av en enskild huvudman överlämnar Skolinspektionen även grundläggande ekonomisk information.

---

¹¹⁹ När det gäller samverkan kring funktionshinderspolitiken se avsnitt 1.9.3 Uppföljning av funktionshinderspolitiken.

¹²⁰ U2015/03631/GV

¹²¹ U2015/3357/S

Uppdrag till skolmyndigheterna

Under 2020 hade de fyra skolmyndigheterna ett gemensamt regeringsuppdrag om kvalitet och likvärdighet i skolsystemet.¹²² Med utgångspunkt i myndigheternas redovisning uppdrog regeringen i september 2021 åt myndigheterna att arbeta vidare med nationella målsättningar, delmål, indikatorer samt kvalitetsdialoger med huvudmän.¹²³ Det nya uppdraget riktas främst till Skolverket, men stora delar av arbetet ska genomföras i dialog med övriga skolmyndigheter. Skolinspektionen har under 2022 deltagit i gemensamma möten gällande uppdraget.

Samverkan med anledning av covid-19 och kriget i Ukraina

Sedan pandemin bröt ut i mars 2020 har Skolverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Skolinspektionen regelbundet delat information om skolornas situationer, aktuella händelser och vilka insatser som respektive myndigheter bereder. Insatserna har i möjligaste mån koordinerats. Efter att pandemisituationen förbättrats har regelbunden samverkan fortsatt för att hålla varandra uppdaterade på eventuella kvarstående konsekvenser för elevers lärande och hälsa. Samverkan har under 2022 också inbegripit eventuella konsekvenser för skolors mottagande av nyanlända barn och elever som kommit till Sverige med anledning av kriget i Ukraina.

Övrig samverkan med SPSM och Skolforskningsinstitutet

Skolinspektionen har en överenskommelse om samverkan med SPSM. Under året har SPSM varit delaktig i framtagande av en ny granskningsmodell för regelbunden kvalitetsgranskning inom grundskolan och gymnasieskolan. Samverkan med SPSM har även genomförts på central myndighetsnivå. Skolinspektionen har återkommande kontakt med Skolforskningsinstitutet. Ett exempel är genom ett nätverk för samarbete inom frågor om forskning, där även Skolverket och SPSM ingår.

---

¹²² Uppdrag till skolmyndigheterna om kvalitet och likvärdighet (U2020/00734/5).

¹²³ Uppdrag till Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska myndigheten och Skolforskningsinstitutet om insatser för ökad kvalitet och likvärdighet (U2018/0265 delvis; U2021/03837).

1.8.2 Kompetensförsörjning och andra personalrelaterade uppgifter

Åtterrapporering

Myndigheten ska redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1§ första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter (F. 2008:747).

(3 kap 3§ i Förordning om årsredovisning och budgetunderlag 2000:605)

Uppgift ska lämnas om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret.

(7 kap 3§ i Förordning om årsredovisning och budgetunderlag 2000:605)

Skolinspektionens medarbetare

Den 31 december 2022 var det 543 anställda på Skolinspektionen. Det är en ökning i antal jämfört med samma tidpunkt föregående år. Antalet årsarbetskrafter har ökat till 440. Under 2022 var det 123 personer som har påbörjat sin anställning och 74 personer som har slutat sin anställning, vilket motsvarar en personalomsättning på 14,3 procent. Det är en ökning i förhållande till 2021 då personalomsättningen var 12,2 procent.

Den genomsnittliga anställningstiden har minskat till 4,8 år i jämförelse med 2021 års siffra som var 5,4 år.

Tabell 27: Antal anställda; totalt, per anställningsform, i arbete, årsarbetskraft samt personalomsättning, år 2022, 2021 och 2020

	2022	2021	2020
Totalt antal anställda	543	485	456
varav tillsvidare	527	466	429
varav tidsbegränsade	16	19	27
varav tjänstlediga	55	56	32
Antal i arbete	488	429	424
Omräknat årsarbetskraft	440	415	399
Slutat	74	57	68
varav pension	2	9	7
Personalomsättning	14,3 %	12,2 %	15,2 %

Könsfördelningen avseende Skolinspektionens tillsvidareanställda har varit relativt konstant under de senaste tre åren, medan andelen chefer som är män har minskat. Det är 78 procent kvinnor och 22 procent män som är tillsvidareanställda. Det är 80 procent kvinnor respektive 20 procent män som är chefer. Snittålder för Skolinspektionens medarbetare är 45 år.

De anställda har olika bakgrund avseende utbildning och tidigare erfarenheter. Anställda som arbetar som inspektörer har vanligen examen i juridik, pedagogik eller samhällsvetenskap.

Skolinspektionens sjukfrånvaro, i procent av tillgänglig arbetstid, har under 2022 uppgått till 3,02 procent. Myndighetens sjukfrånvaro ökar från förhållandevis låga sjuktal under pandemin till att spegla förhållandena före pandemin. Myndigheten följer noggrant och kontinuerligt utvecklingen av sjukfrånvaron.

Tabell 28: Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid år 2022, 2021 och 2020

Ålder och kön m.m.	2022	2021	2020
Totalt	3,02 %	1,95 %	2,25 %
Åldersgruppen 29 eller yngre	2,73 %	4,59 %	1,67 %
Åldersgruppen 30–49	2,72 %	1,69 %	2,10 %
Åldersgruppen 50 år eller äldre	3,64 %	2,13 %	2,63 %
Kvinnors sjukfrånvaro	3,54 %	2,39 %	2,68 %
Mäns sjukfrånvaro	1,20 %	0,54 %	0,90 %
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	48,87 %	45,20 %	35,43 %

Genomförda åtgärder för kompetensförsörjning

Skolinspektionen har i likhet med andra myndigheter utmaningar vad avser kompetensförsörjningen. Under 2022 har myndigheten arbetat med att ta fram en *Strategisk kompetensförsörjningsplan för 2023–2027*. Syftet är att den ska stödja Skolinspektionen att fortsätta utveckla myndighetens kompetensförsörjning och att säkerställa att myndigheten har rätt kompetens för att möta verksamhetens behov och mål. Därtill ska myndigheten finna metoder och strategier som leder till att öka attraktiviteten samt begränsa skillnader mellan personalbehov och tillgänglig kompetens.

Efter återgång till kontoret och i samband med att restriktionerna upphörde med anledning av pandemin togs det fram en överenskommelse som möjliggör för medarbetare att arbeta på distans efter överenskommelse med närmaste chef. Överenskommelsen innebär att det finns möjlighet att arbeta upp till 40 procent hemma och 60 procent på kontoret. För de allra flesta medarbetare har individuella överenskommelser upprättats.

Myndigheten har under året genomfört ett arbete för att finna ett undersökningsverktyg för att undersöka medarbetarnöjdhet. Det har nu resulterat i att en upphandlingsprocess pågår.

Som ett led i att arbeta med medarbetarskapet och grupputveckling har en utvecklingsinsats avseende effektiva team implementerats. Insatsen har tagits emot väl och är nu en efterfrågad aktivitet i hela myndigheten.

Arbetsgivaren och arbetstagarorganisationerna har vid inledningen av 2022 tecknat ett nytt samverkansavtal – *Lokalt kollektivavtal om samverkan för framtiden inom Skolinspektionen*. Detta är ett renodlat samverkansavtal där fokus ligger på dialog mellan medarbetare och chef, snarare än mellan facklig representant och arbetsgivarpart. Skolinspektionen är en av få statliga myndigheter som har fått till stånd ett sådant samverkansavtal. Under våren genomfördes insatser för att göra avtalet känt och skapa förutsättningar att följa det nya avtalet.

Under året har ett flertal utbildningar genomförts på central nivå som till exempel intervju- och observationsmetodik. Med anledning av myndighetens utökade resurser med många nyanställda har Inspektörsprogrammet genomförts digitalt. Därutöver har programmet också komprimerats så i stället för att vara över en hel termin förläggs det nu på en begränsad tid. Detta har varit en utveckling och en effekt som möjliggjorts av myndighetens ökade digitalisering. Ett annat led i digitaliseringsprocessen är också digitalisering av myndighetens personalakter.

Under 2022 har en ny lärplattform upphandlats och implementerats samt att samtliga utbildningar har förts över till den nya kompetensportalen. Utvecklingen av utbildningar i form av e-Learning till portalen fortgår.

För chefer har utbildningsinsatsen Utvecklande ledarskap (UL) genomförts. Syftet med denna chefsutvecklingsinsats har varit att ge cheferna verktyg inom sitt ledarskap och skapa ökad självinsikt och engagemang samt skapa förutsättningar för högre effektivitet i organisationen. Insatsen är också ämnad att ge personlig utveckling och skapa större trygghet i ledarrollen. I syfte att befästa utbildningen och för att stärka samarbete så gavs även handledning utifrån egna case och utmaningar med koppling till UL. I samband med framtagandet av utbildningen har det också tagits fram förslag till en reviderad medarbetar- och chefpolicy.

För att möta upp behov och efterfrågan utifrån en god arbetsmiljö har myndigheten med stöd av företagshälsovården tagit fram en film om ergonomi. För att främja god arbetsmiljö har en utbildning om arbetsmiljö genomförts för chefer och arbetsmiljöombud. För att förenkla chefs vardag genomförde HR även en särskilt framtagen digital introduktion med anledning av myndighetens många nyanställda under året.

Tillsammans med kommunikationssektariatet har det upphandlats och ingåtts ett nytt avtal avseende filmproduktion.

1.8.3 Informationssäkerhet

Åtterrapporering

Skolinspektionen ska övergripande redogöra för hur myndigheten arbetat för att stärka sin informationssäkerhet och för hur myndigheten planerar för att möta framtida behov, bland annat utifrån aktuella digitaliseringsinitiativ. Redovisningen ska innehålla en beskrivning av åtgärder för att utveckla den interna styrningen och uppföljningen av informationssäkerhetsarbetet.

(Skolinspektionens regleringsbrev 2022)

Skolinspektionen arbetar sedan tidigare med en översyn av ledningssystemet för säkerhet där bland annat informationssäkerhet är en viktig del. Under året har myndigheten genomfört ett genomgripande arbete för att uppdatera riktlinjen för informationssäkerhet. I den uppdaterade riktlinjen som kommer att beslutas i början av 2023 beskrivs det systematiska informationssäkerhetsarbetet och de roller inom myndigheten som berörs av informationssäkerhet samt vilket ansvar de har. Den interna styrningen har även tydliggjorts med interna kontrollpunkter gällande informationssäkerhet som ska beaktas vid verksamhetsutveckling, oavsett om det är med eller utan it-stöd.

Uppföljning av informationssäkerheten genomförs kontinuerligt i arbetet med digitaliseringen av myndigheten och genom det digitala verktyg som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) tillhandahåller, den så kallade Infosäkkollen. Resultatet i MSB:s digitala verktyg ger ett underlag för fortsatt arbete.

Utöver arbetet med att uppdatera riktlinjen för informationssäkerhet har myndigheten inrättat en ny befattning som informationssäkerhetssamordnare, som ska stödja myndighetens arbete med informationssäkerhet. Rekrytering pågår till den nya befattningen.

Det förändrade omvärldsläget under år 2022 har påverkat samhället i stort och medfört att det har blivit än mer viktigt att vara uppmärksam på den information som sprids. Skolinspektionen bevakar utvecklingen kring it-säkerheten och följer MSB:s och Cert.se:s rekommendationer kring eventuella extra insatser gällande informations- och it-säkerhet. Skolinspektionen har bland annat genomfört insatser för ökad vaksamhet mot försök till nätfiske och mot avvikande mönster i nättrafik.

1.9 Övrig verksamhet och återrapportering

1.9.1 Skolväsendets överklagandenämnd

Återrapportering

11§ [...] Myndigheten ska i årsredovisningen lämna en verksamhetsberättelse och en ekonomisk redovisning när det gäller verksamheten vid nämnden. Av årsredovisningen ska följande framgå:

1. ärendenas antal och innehåll,
  2. vilken skol- eller verksamhetsform ärendena hänför sig till,
  3. de beslut som nämnden har fattat,
  4. ärendenas handläggningstider, och
  5. vilka kansliresurser som myndigheten tillhandahåller för nämnden och hur det bidrar till att nämndens arbete kan bedrivas rättssäkert och effektivt.
- Förordning (2017:1301).

(Skolinspektionens instruktion)

I detta avsnitt redovisas den verksamhetsberättelse och ekonomiska redovisning som Skolinspektionen ska lämna om Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN).

Verksamhetsberättelse

ÖKN har sedan flera år haft en stadig ökning av antalet inkomna överklagandeärenden. Särskilt under åren 2018–2020 ökade antalet ärenden mycket kraftigt och under 2020 noterades den högsta siffran av inkomna ärenden till nämnden hittills (2 367 ärenden). Under 2021 inkom ett något lägre antal ärenden (1 891 ärenden) för att under 2022 åter igen öka till 2 127 inkomna överklagandeärenden. Ökningen av inkomna ärenden till nämnden under de senaste åren rör främst ärenden som avser överklaganden av skolplaceringsbeslut, så kallade skolplaceringsärenden. Ärendekategorin är alltså nämndens största under 2022. Under året ökade inte skolplaceringsärenden från någon särskild kommun, utan snarare sker en viss ökning i flera kommuner.

Faktorer som under åren kan ha bidragit till ökningen av så kallade skolplaceringsärenden är följande.

- Att nämnden under 2016 fattade ett vägledande beslut som innebär att skolplaceringsärenden till stor del numera sakprövas, till skillnad från tidigare då överklaganden avisades i större utsträckning.
- Att allt fler kommuner har börjat använda sig av så kallade skolbytesperioder och vid fler tillfällen under året. Detta gör att vårdnadshavare har möjlighet att överklaga flera beslut, både beslut som rör skolplacering och beslut som rör skolbyte.
- Den fortsatt ökade medvetenheten om nämndens ställning som överinstans för skolplaceringsärende, bland både vårdnadshavare och kommuner.

ÖKN har under 2022 avgjort 2 747 överklagandeärenden. Av dessa har ÖKN i sin helhet fattat beslut i 94 ärenden under 16 sammanträden, så kallade nämndbeslut. Ordföranden eller vice ordföranden i nämnden har, på nämndens vägnar, fattat beslut i resterande 2 653 ärenden, så kallade ordförandebeslut. Omfattningen av ordförandebeslut, i förhållande till nämndbeslut, är fortsatt mycket stor och står för 97 procent av det totala antalet beslut fattade under året. Möjligheten att i så pass stor utsträckning fatta ordförandebeslut beror på att många av de inkomna ärendena är sådana som inte kräver nämndens sakkunskap. Därutöver har nämnden arbetat fram en omfattande praxis som ordföranden eller vice ordföranden kan stödja sig mot när ordförandebeslut fattas.

Tabell 29a: Antal och andel inkomna överklaganden och beslut efter beslutsfattare och kön år 2022, 2021 och 2020

Överklaganden	Skolväsendets överklagandenämnd		
	2022	2021	2020
Inkomna	2 127	1 891	2 367
Flickor	48 %	45 %	46 %
Pojkar	51 %	53 %	52 %
Övriga*	1 %	2 %	2 %
Beslut	2 747	1 708	1 811
Flickor	49 %	44 %	47 %
Pojkar	50 %	56 %	52 %
Övriga*	1 %	1 %	0 %
Varav antal beslut fattade av ordförande	2 653	1 638	1 714
Flickor	50 %	44 %	48 %
Pojkar	50 %	55 %	52 %
Övriga*	1 %	1 %	0 %
Varav antal beslut fattade av nämnden	94	70	97
Flickor	29 %	34 %	42 %
Pojkar	71 %	66 %	58 %
Övriga*	0 %	0 %	0 %

* Ärenden som berör fler klaganden eller där kön inte är specificerat.

Tabell 29b: Antal och andel inkomna överklaganden efter skol- och verksamhetsformer och kön år 2022, 2021 och 2020

	Skolväsendets överklagandenämnd		
	2022	2021	2020
Inkomna överklaganden¹²⁴	2 127	1 891	2 367
Varav grundskoleärenden	1 168	967	1 230
Flickor	47 %	42 %	43 %
Pojkar	52 %	56 %	54 %
Övriga*	1 %	2 %	2 %
Varav gymnasieärenden	30	30	17

¹²⁴ Skolform saknas för 28 ärenden, dessa ingår inte i tabellen.

	Skolväsendets överklagandenämnd		
	2022	2021	2020
Flickor	53 %	43 %	47 %
Pojkar	47 %	53 %	53 %
Övriga*	0 %	3 %	0 %
Varav ärenden om kommunal vuxenutbildning ¹²⁵	128	238	237
Flickor	55 %	60 %	53 %
Pojkar	45 %	37 %	43 %
Övriga*	0 %	3 %	3 %
Varav grundsärskoleärenden	41	17	16
Flickor	32 %	41 %	44 %
Pojkar	68 %	59 %	56 %
Övriga*	0 %	0 %	0 %
Varav förskoleklassärenden	705	611	819
Flickor	50 %	44 %	48 %
Pojkar	49 %	53 %	51 %
Övriga*	1 %	2 %	1 %
Varav specialskoleärenden	24	25	37
Flickor	33 %	28 %	43 %
Pojkar	67 %	72 %	57 %
Övriga*	0 %	0 %	0 %
Varav övriga ärenden ¹²⁶	3	3	11
Flickor	0 %	100 %	64 %
Pojkar	100 %	0 %	36 %
Övriga*	0 %	0 %	0 %

* Ärenden som berör fler klaganden eller där kön inte är specificerat.

Tabell 29c: Antal och andel beslutade ärenden efter beslutstyp och kön år 2022, 2021 och 2020

	Skolväsendets överklagandenämnd		
	2022	2021	2020
Beslut överklaganden	2 748	1 708	1 811
Varav beslut efter prövning ¹²⁷	1 767	954	1 178
Flickor	50 %	46 %	49 %
Pojkar	50 %	54 %	51 %
Övriga*	0 %	0 %	0 %
<i>Varav avslag eller delvis avslag</i>	1 453	813	992

¹²⁵ Ärenden som avser utbildning i svenska för invandrare redovisas för 2022 och 2021 i kategorin kommunal vuxenutbildning och för 2020 i kategorin övrigt.

¹²⁶ Ärenden som avser bland annat sameskolan, gymnasiesärskolan samt för år 2020 utbildning i svenska för invandrare.

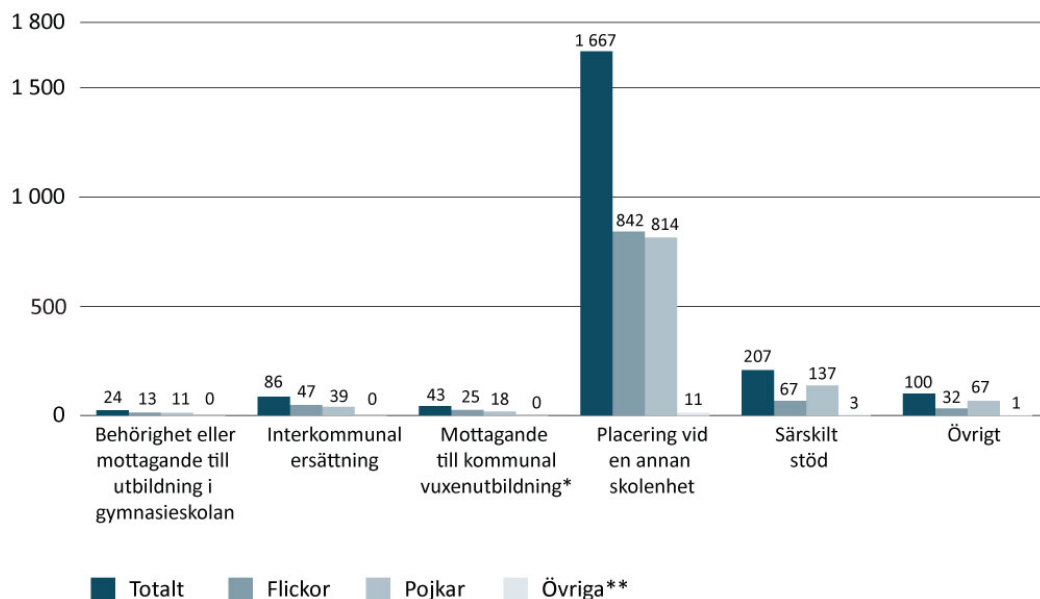
¹²⁷ Avser även ärenden där Överklagandenämnden beslutat att delvis bifalla och delvis avvisa/avskriva respektive delvis avslå och delvis avvisa/avskriva.

	Skolväsendets överklagandenämnd		
	2022	2021	2020
Flickor	52 %	47 %	50 %
Pojkar	48 %	52 %	50 %
Övriga*	0 %	0 %	0 %
<i>Varav bifall eller delvis bifall</i>	314	141	186
Flickor	41 %	38 %	45 %
Pojkar	59 %	61 %	54 %
Övriga*	0 %	1 %	1 %
Varav avvisade	326	272	219
Flickor	50 %	47 %	50 %
Pojkar	48 %	52 %	49 %
Övriga*	1 %	0 %	1 %
Varav avskrivna	633	464	392
Flickor	46 %	37 %	42 %
Pojkar	53 %	61 %	57 %
Övriga*	1 %	1 %	1 %
Varav övriga	21	18	22
Flickor	48 %	39 %	36 %
Pojkar	52 %	61 %	59 %
Övriga*	0 %	0 %	5 %

* Ärenden som berör fler klaganden eller där kön inte är specificerat.

Av det totala antalet ärenden som ÖKN avgjort har cirka 64 procent prövats i sak. Av de ärenden som har sakprövats har 18 procent bifallits eller delvis bifallits.

Diagram 1: Antal inkomna överklaganden efter ärendekategori och kön år 2022

* Flera ärendemeningar som tidigare år kategoriserats i "Övrigt" kategoriserar numera i "Mottagande till kommunal vuxenutbildning".

** Ärenden som berör fler klaganden eller där kön inte är specificerat.

De senaste åren har överklagandeärenden som rör placering vid annan skolenhet utgjort den största ärendekategorin, så kallade skolplaceringsärenden. Under 2022 är andelen 78 procent. Den därefter vanligast förekommande ärendekategorin hos nämnden är ärenden som avser särskilt stöd (cirka 10 procent). I ärendekategorin "Övrigt" återfinns ärendekategorier som bland annat avser mottagande av elev från annan kommun, mottagande till grundsärskola, RH-anpassad utbildning och specialskola samt ärenden gällande beslut som nämnden inte är behörig att pröva.

Tabell 30: Genomsnittlig handläggningstid för beslutade ärenden (dagar), efter beslutfattare och kön år 2022, 2021 och 2020

Genomsnittlig handläggningstid för beslutade ärenden (dagar)	2022	2021	2020
Överklagandenämnden i sin helhet	199	240	147
Flickor	202	244	145
Pojkar	197	236	148
Övriga*	164	242	137
Ordföranden	199	244	149
Flickor	201	247	147
Pojkar	198	242	151
Övriga*	164	242	137
Nämnden	202	126	108
Flickor	233	154	108
Pojkar	189	111	108
Övriga*	-	-	-

* Ärenden som berör fler klaganden eller där kön inte är specificerat.

Under 2022 har den genomsnittliga handläggningstiden för ÖKN:s ärenden varit 199 dagar. Handläggningstiden har minskat jämfört med föregående år då den genomsnittliga handläggningstiden var 240 dagar. Minskningen beror främst på att den genomsnittliga handläggningstiden för så kallade ordförandebeslut, där ordföranden eller vice ordföranden fattar beslut på nämndens vägnar, är kortare. Orsaken till minskade handläggningstider för ordförandebesluten kan förklaras av att dessa beslutsfattare, ordföranden och två vice ordföranden, under året fattat 1 015 beslut fler under 2022 i förhållande till år 2021 och däribland flera ärenden med förhållandevis korta handläggningstider.

Vad avser nämndbeslut, där de principiellt viktiga besluten fattas av nämnden i sin helhet, har handläggningstiden dock ökat i jämförelse med föregående år, från 126 dagar till 202. Ökningen kan förklaras av att flera av de ärenden som krävt nämndens saksakexpertis har föredragits för nämnden sent under året, vilket bidragit till längre handläggningstider. Orsakerna till detta har främst handlat om många ärenden under året och att kansliet bestått av relativt nyanställd personal.

Av ÖKN:s verksamhetsplan för 2022 framgår att målsättningen för handläggningstiderna varit att kraftigt öka andelen ärenden som avgörs inom tre månader från det att ett ärende inkommer till nämnden. Detta då enbart sju procent av ärendena avgjordes inom detta tidsintervall år 2021. Under 2022 har 17 procent av ärendena avgjorts inom tre månader. Vidare framgår av verksamhetsplanen för 2022 att huvuddelen av ärenden (minst 50 procent) ska avgöras inom sex månader. Under 2022 har 56 procent av ärendena avgjorts inom sex månader. Överklagandenämndens målsättning för sina handläggningstider året 2022 får därmed anses ha uppfyllts.

Vilka kansliresurser som myndigheten tillhandahåller för nämnden och hur de bidrar till att nämndens arbete kan bedrivas rättssäkert och effektivt

Skolinspektionen utför administrativa och handläggande uppgifter åt Skolväsendets överklagandenämnd, bland annat genom att tillhandahålla ett kansli.

Under 2022 har ärendeströmningen till nämnden varit fortsatt hög. Kansliresurser i form av utökad bemanning har fortsatt varit i fokus för Skolinspektionen. För att komma tillrätta med balanser som uppstått främst under åren 2020 och 2021, har kansliet fortsatt haft en utökad bemanning i form av såväl ett antal visstidsanställda jurister och administratörer som inhyrda jurister och handläggare. Vidare har även ett fortsatt utökad stöd från övriga funktioner inom Skolinspektionen getts, bland annat i form av administrativt stöd och stöd från registratur och arkiv. Skolinspektionen har alltså under året väsentligt ökat kansliresurserna till nämnden och ser det som fortsatt viktigt med kontinuerlig uppföljning av bemanning och handläggningstider vid kansliet. Under året 2022 har den utökade resurstilldelningen och stödet till kansliet fallit väl ut i form av minskade handläggningstider, balanser och en förbättrad arbetsmiljö.

Det finns väl fungerande interna arbetssätt och rutiner och ett gott samarbete mellan kansliet och ordföranden samt vice ordföranden, vilket bidragit till ett fortsatt effektivt och rättssäkert beslutsfattande. Kansliet har vidare under året 2022 fortsatt arbeta med utveckling av effektiva och likvärdiga arbetssätt i beredning av ärenden samt inför nämndens beslutsfattande. Skolinspektionen införde under 2021 en modell för systemförvaltning där Skolväsendets överklagandenämnd ingår. Under 2022 har detta innebu-

rit viss utveckling och effektivisering av nuvarande ärendehanteringssystem samt fortsatt samlad behovsinventering av it-utveckling. Ett arbete med detta kommer att fortgå under 2023.

Ekonomisk redovisning

Verksamhetens kostnad och kostnad per prestation

Den totala kostnaden för Skolväsendets överklagandenämnds verksamhet var 14 837 tkr år 2022 (motsvarande kostnad var 12 187 tkr år 2021 och 9 775 tkr år 2020). Se även tabell 31.

Kostnaden per beslutat ärende var 5 400 kr år 2022 (motsvarande kostnad var 7 100 kr år 2021 och 5 400 kr år 2020).

Under 2022 har bemanningen hos ÖKN:s kansli ökat. Detta har medfört högre kostnader för verksamheten samtidigt som det har möjliggjort fler beslut.

Tabell 31: Ekonomisk redovisning för Skolväsendets överklagandenämnd år 2022, 2021 och 2020

Verksamhetens kostnader, tkr	2022	2021	2020
Kostnader för personal	11 161	7 782	8 250
Övriga driftkostnader	1 150	2 679	218
Indirekta kostnader ¹²⁸	2 525	1 726	1 307
Summa	14 837	12 187	9 775

Jämfört med föregående år har anställd personal hos ÖKN:s kansli ökat samtidigt som inhyrd personal har minskat.

---

¹²⁸ Andel av Skolinspektionens gemensamma kostnader.

ÖKN:s ledamöter

Tabell 32: ÖKN:s ledamöter, ersättning från Skolinspektionen och övriga styrelseuppdrag år 2022

Överklagandenämndens ledamöter	Ersättning (kr)	Övriga styrelseuppdrag
Elin Carbell Brunner (ordförande)	131 900	---
Magnus Åhammar (vice ordförande)	82 100	Stockholms universitets disciplinnämnd, Musikhögskolans disciplinnämnd
Daniel Wanhatalo (vice ordförande)	82 100	Insynsrådet vid Myndigheten för yrkes- högskolan
Einar Jakobsson (ordinarie)	28 500	---
Greger Bååth (ordinarie)	26 600	Arbetslöshetskassan Vision, Finans och försäkringsbranschens A-kassa, Mo Gård AB, Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor, Jareland Media AB, SIMA folkhögskola
Elisabeth Fernell (ordinarie)	28 500	Personförsäkringsnämnden
Eva Ekstedt Salzmann (ordinarie)	22 800	---
Jonas Hedström (ersättare)	10 450	---
Cindra Klingspor Lindblom (ersättare)	5 700	---
Summa	418 650	

Kansliet för Skolväsendets överklagandenämnd har tagit fram ovanstående verksamhetsberättelse för Skolväsendets överklagandenämnd. Information har lämnats och synpunkter har inhämtats på verksamhetsberättelsen vid nämndsammanträde den 15 december 2022.

1.9.2 Agenda 2030

Åtterrapporering

Skolinspektionen ska redovisa sitt arbete med Agenda 2030 och hur myndigheten har samverkat och bidragit till att nå de globala målen för hållbar utveckling.

(Skolinspektionens regleringsbrev 2022)

Skolinspektionens utgångspunkt i hållbarhetsarbetet är att genom vår kärnverksamhets förväntade effekter och den interna styrningen av myndighetens arbete bidra till att relevanta mål inom Agenda 2030 kan uppfyllas.

För att bidra till ökad kunskap inom myndigheten om Agenda 2030 har Svenska FN-förbundet gett en digital inspirationsföreläsning för samtliga medarbetare. Vid årets myndighetsdagar, då samtliga medarbetare samlades, fanns Agenda 2030 med vid en av de stationer som fanns att besöka för att ge ökad kunskap och inspiration.

Redovisning av relevanta mål

Skolinspektionen har genomfört en analys av vilka mål inom Agenda 2030 som är relevanta och av betydelse för myndighetens uppdrag. Skolinspektionen har valt att fokusera på de mål och delmål som ligger inom myndighetens uppdrag och vilka vi direkt kan påverka.

Mål 4. God utbildning för alla

Ett flertal av delmålen ingår i myndighetens uppdrag. Det innebär att de omfattas av det som myndigheten inspekterar inom tillsyn och kvalitetsgranskning.

Under 2022 har en särskild satsning gjorts med koppling till delmål 4.4 *Öka antalet personer med färdigheter för ekonomisk trygghet*, genom utveckling av inspektion av vuxenutbildningen. I framtagande av en ny tematisk tillsyn inom området har samverkan skett med Skolverket och Transportstyrelsen.

En tematisk kvalitetsgranskning har dessutom genomförts med inriktning på skolors arbete med lärande för hållbar utveckling, som anknyter till delmål 4.7 *Utbildning för hållbar utbildning*. Slutrapporten från denna granskning publiceras i början av 2023. I arbetet har samverkan skett med Skolverket.

Mål 5. Jämställdhet

Skolinspektionen har en beslutad handlingsplan för arbetet med jämställdhetsintegrering för åren 2022–2025.¹²⁹ I framtagandet av handlingsplanen har samverkan skett med Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan och Skolforskningsinstitutet.

Inom myndigheten bedrivs arbete med att motverka diskriminering och arbeta för lika rättigheter och möjligheter. En plan tas fram för aktiva åtgärder.

Mål 12. Hållbar konsumtion och produktion

Skolinspektionen arbetar systematiskt med att minska sin påverkan på miljön och arbetar för en miljömässigt hållbar utveckling genom sitt miljöledningsarbete. Se särskild redovisning.¹³⁰

Mål 16. Fredliga och inkluderande samhällen

Med viss anknytning till delmål 16A *Stärk de nationella institutionerna som förebygger våld, terrorism och brottslighet*, har Skolinspektionen tillsammans med inspektionsmyndigheter i Skottland och Nederländerna fått ett samarbetsprojekt beviljat av SICI (The Standing International Conference of Inspectorates). Projektet heter "Civic values and skills" och kommer att pågå till december 2023. Projektet består främst i erfarenhetsutbyte kopplat till frågor som demokrati, värderingar och extremism.

Vidare arbetar myndigheten internt för en god förvaltningskultur. Det sker via olika utbildningsinsatser som till exempel introduktionsutbildning och Inspektörsprogrammet.

---

¹²⁹ Skolinspektionen (2021). *Skolinspektionens inriktning för arbetet med jämställdhetsintegrering för åren 2022–2025*. Dnr 2021:4841

¹³⁰ Skolinspektionen (2023). *Redovisning av miljöledningsarbetet 2022*. Dnr 2022:11187

1.9.3 Uppföljning av funktionshinderspolitiken

Uppdrag

Skolinspektionen ska följa upp funktionshinderspolitiken utifrån det nationella målet. Resultatet av uppföljningen ska årligen lämnas till Regeringskansliet i myndighetens årsredovisning.

(Skolinspektionens regleringsbrev 2022)

Skolinspektionen har under 2022 påbörjat en nulägesanalys av myndighetens interna och externa arbete i förhållande till det nationella målet för funktionshinderspolitiken. En arbetsgrupp med representanter för olika delar av myndigheten har medverkat i detta. Kartläggningar har genomförts och omfattat bland annat myndighetens arbetsmiljö och lokaler samt interna och externa kommunikation. Nulägesanalysen visar att det finns utvecklingsbehov. Dessa omhändertas genom olika aktiviteter som ingår i en treårig handlingsplan för myndigheten för 2022–2025. I handlingsplanen finns mål och aktiviteter som myndighetens fortsatta arbete inom funktionshinderspolitiken ska inriktas och följas upp mot. Målen utgår från de fyra huvudområdena för genomförandet av funktionshinderspolitiken för arbetet.

Under året har Skolinspektionen deltagit i olika kompetenshöjande insatser i form av seminarier och samråd som anordnats av Myndigheten för delaktighet. Skolinspektionen har även deltagit i möten med andra myndigheter, bland annat Skolverket och Specialpedagogiska myndigheten. Myndigheten har arrangerat samråd med funktionshinderorganisationer och genomfört erfarenhetsutbyte med andra utbildningsmyndigheter. Skolinspektionens ledningsgrupp har informerats om strategin för funktionshinderspolitiken och myndighetens arbete med anledning av den. Kompetenshöjande insatser för personalen planeras under 2023.

Inom ramen för funktionshinderuppdraget har myndighetens kommunikationssekreteriat inventerat intern och extern kommunikation ur ett tillgänglighetsperspektiv. Brister som påvisats har åtgärdats. Detta omfattar bland annat myndighetens externa webbplats, intranät och ljud- och videoproduktioner.

Skolinspektionen har under året utökat sin regelbundna kvalitetsgranskning till att omfatta grundsärskolan och gymnasiesärskolan. Denna granskningsform omfattar granskning av ämnen och ämnesområden. Skolinspektionen har därutöver påbörjat genomförandet av en tematisk kvalitetsgranskning av skolors arbete för en inkluderande utbildning, med fokus på tillgänglighet i lärmiljön för elever med neuropsykiatriska svårigheter. Granskningen avser åk 7–9 och omfattar 30 skolor, både kommunala och fristående. Inom ramen för granskningen genomförs bland annat skolbesök med observationer av lärmiljön. Genom dessa granskningsformer kan myndigheten bidra till att identifiera utvecklingsbehov för att öka kvaliteten vid de skolor och huvudmän som omfattas. Kunskap från granskningen kan även användas för att förbättra arbetet i andra skolor samt sprida kunskap om funktionshinderspolitiken.

2. Finansiell redovisning

2.1 Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	517 326	454 831
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	268	187
Intäkter av bidrag	3	434	361
Finansiella intäkter	4	688	0
Summa		518 716	455 379
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-393 100	-363 538
Kostnader för lokaler		-24 372	-22 369
Övriga driftkostnader	6	-93 607	-64 768
Finansiella kostnader	7	-177	-2
Avskrivningar och nedskrivningar	8	-7 460	-4 703
Summa		-518 716	-455 379
Verksamhetsutfall		0	0
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	9	5 025	5 945
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-5 025	-5 945
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

2.2 Balansräkning

Tillgångar

Belopp i tkr	Not	2022-12-31	2021-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	10	6 556	10 490
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	11	0	109
Summa		6 556	10 599
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	2 048	2 557
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	13	11 855	11 645
Summa		13 904	14 202
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		41	38
Fordringar hos andra myndigheter	14	6 131	7 483
Övriga kortfristiga fordringar		62	109
Summa		6 234	7 630
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	15	7 600	7 151
Summa		7 600	7 151
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	16	-27 798	-26 241
Summa		-27 798	-26 241
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		85 344	71 550
Summa		85 344	71 550
SUMMA TILLGÅNGAR		91 840	84 891

Kapital och skulder

Myndighetskapital			
Statskapital	17	151	151
Summa		151	151
Avsättningar			
Övriga avsättningar	18	7 707	6 954
Summa		7 707	6 954
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	19	20 309	24 650
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	20	10 897	9 857
Leverantörsskulder		16 331	12 710
Övriga kortfristiga skulder	21	6 186	5 356
Summa		53 724	52 572
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	22	30 258	25 214
Summa		30 258	25 214
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		91 840	84 891

2.3 Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag, belopp i tkr

Anslag (ramanslag)

Uo 16 1:2 Statens skolinspektion	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
ap.1 Statens skolinspektion	23	13 417	531 927	545 344	-517 395	27 949
Summa		13 417	531 927	545 344	-517 395	27 949

Redovisning mot inkomsttitel, belopp i tkr

Inkomsttitel		Beräknat belopp	Inkomster
2552 513 Avgifter för ansökningar om godkännande som enskild huvudman	9	6 000	5 025
Summa		6 000	5 025

2.4 Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av avrundningar kan summeringsdifferenser förekomma.

2.4.1 Tilläggsupplysningar

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Skolinspektionens redovisning följer god redovisningssed. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd till denna. Bokföringen följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10§ FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar Skolinspektionen brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 50 tkr redovisats som periodavgränsningsposter.

Kostnadmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas anslaget först vid uttaget, enligt undantagsbestämmelsen.

Ansökningsavgifter

Avgifter för ansökningar om godkännande som huvudman för fristående skola avräknas inkomsttittel vid tillfället för inbetalningen.

Undantag från generella ekonomiadministrativa regler

I enlighet med 21§ i Skolinspektionens instruktion får myndigheten ta ut avgifter för sådana varor och tjänster som avses i 4§ första stycket 1–3 avgiftsförordningen (1992:191) utan den begränsning som föreskrivs i andra stycket samma paragraf.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde uppgående till minst ett halvt prisbasbelopp (pbb 48,3 tkr år 2022) och med en beräknad ekonomisk livslängd på minst tre år. För egenutvecklade immateriella anläggningstillgångar tillämpas en beloppsgräns på 500 tkr. Som förbättringsutgifter på annans fastighet redovisas ny-, till- eller ombyggnationer uppgående till ett halvt prisbasbelopp samt reparationer och underhåll överstigande 100 tkr. Avskrivning sker månadsvis enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

Datautrustning och licenser	3 år
Egenutvecklade system, kontorsmaskiner samt bilar och andra transportmedel	3–5 år
IT-infrastruktur	5 år
Inredningsinventarier	10 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Anpassas till hyreskontraktets längd eller till förväntad nyttjandeperiod

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp som de efter individuell prövning beräknas bli betalda.

Skulder

Skulder har tagits upp till nominellt belopp om inte annat anges i not.

Ersättningar och andra förmåner 2022

Ledamöter i insynsrådet / andra styrelseuppdrag	Ersättning, tkr
Gunnar Larsson <i>Länsstyrelsen i Stockholms insynsråd (ledamot)</i>	11
Elisabet Knutsson <i>Myndigheten för yrkeshögskolans insynsråd (ledamot)</i>	11
Louise Bringselius <i>Bringselius Research & Education AB (ordförande)</i>	11
Roger Haddad <i>Länsstyrelsen i Västmanlands insynsråd (ledamot)</i>	11
Ulf Blossing	6
Annika Wennerström (t.o.m. 2022-03-14)	2
Robert Fahlgren <i>Lärarfortbildning AB (ledamot)</i>	10
Sven Höper <i>Höper och Höper AB (suppleant)</i>	10
Lena Linnerborg	11
Lars Püss	8
Ulrika Lindén (fr.o.m. 2022-05-23) <i>Proficy AB (suppleant)</i> <i>Lewo group AB (suppleant)</i> <i>Legal works nordic AB (suppleant)</i> <i>Notariennämnden (suppleant)</i>	4

I ersättningsbeloppen ingår ersättningar för nämndsammanträden 2021 som utbetalats under 2022.

Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag	Ersättning, tkr
Helén Ängmo Generaldirektör Uppsala Universitets styrelse (ledamot)	1 462
Mårten Petersson Barn- och elevombudet	983

Helén Ängmo innehar förmånsbil. Inga andra avtalade framtida åtaganden finns för någon av ovanstående.

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se avsnitt 1.8.2 *Kompetensförsörjning och andra personalrelaterade uppgifter* i resultatredovisningen.

2.4.2 Noter

Noter till Resultaträkningen

Belopp i tkr		2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Not 1	Intäkter av anslag		
	Intäkter av anslag	517 326	454 831
	Summa	517 326	454 831
	Summa "Intäkter av anslag" (517 326 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (517 395 tkr) på anslaget Uo 16 1.2 ap 1. Skillnaden beror på att årets minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009 (69 tkr) har belastat anslaget men inte redovisats som en kostnad i resultaträkningen.		
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	58	48
	Intäkter enligt 15 § avgiftsförordningen	76	72
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	134	67
	Summa	268	187
Not 3	Intäkter av bidrag		
	Bidrag från Arbetsförmedlingen	157	279
	Bidrag från Försäkringskassan	272	0
	Bidrag från internationella organisationer	5	83
	Summa	434	361
	Bidrag från internationella organisationer avser ersättning från SICI, the Standing International Conference of Inspectorates.		
Not 4	Finansiella intäkter		
	Ränteutgifter på räntekonto i Riksgäldskontoret	688	0
	Summa	688	0
Not 5	Kostnader för personal		
	Lönekostnader, exklusive avgifter	255 107	234 055
	<i>Varav arvoden till ledamöter samt till övrig icke-anställd personal</i>	<i>995</i>	<i>877</i>
	Övriga kostnader för personal	137 993	129 483
	Summa	393 100	363 538
Not 6	Övriga driftkostnader		
	Reaförlust, maskiner och inventarier	40	355
	Resor, information, m.m.	12 263	2 708
	Köp av varor	2 854	4 250
	Köp av datatjänster	50 188	42 410
	Köp av konsulttjänster m.m.	23 540	15 840
	Övrigt	4 722	5 019
	Balanserade utgifter för IT-utveckling	0	-5 814
	Summa	93 607	64 768
	Kostnader för resor, information m.m. har ökat efter pandemin. Då verksamheten expanderat under 2022 har kostnaderna även ökat för köpta tjänster inom lokalförsörjning, IT-stöd samt för övrigt konsultstöd.		
Not 7	Finansiella kostnader		
	Räntekostnader avseende räntekonto i Riksgäldskontoret	167	0
	Övriga finansiella kostnader	9	2
	Summa	177	2
Not 8	Avskrivningar och nedskrivningar		
	Avskrivningar och nedskrivningar	7 460	4 703
	Summa	7 460	4 703
	Ökade avskrivningar mot föregående år beror framförallt på investeringar i anläggningstillgångar under andra halvåret 2021.		
Not 9	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		
	Offentlighetsrättsliga avgifter med bestämt ekonomiskt mål		
	Inkomsttill 2552 513 Avgifter för ansökningar om godkännande som enskild huvudman	5 025	5 945
	Summa	5 025	5 945
	Kostnader för ansökningar om godkännande som enskild huvudman	11 232	11 364

Noter till balansräkningen

Belopp i tkr		2022-12-31	2021-12-31
Not 10	Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	21 028	15 213
	Årets balanserade utgifter	0	5 814
	Summa anskaffningsvärde	21 028	21 028
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-10 538	-8 824
	Årets avskrivningar	-3 934	-1 713
	Summa ackumulerade avskrivningar	-14 471	-10 538
	Utgående bokfört värde	6 556	10 490
Not 11	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	1 951	1 951
	Summa anskaffningsvärde	1 951	1 951
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 841	-1 695
	Årets avskrivningar	-109	-146
	Summa ackumulerade avskrivningar	-1 951	-1 841
	Utgående bokfört värde	0	109
Not 12	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	4 411	2 092
	Årets anskaffningar	66	2 319
	Summa anskaffningsvärde	4 477	4 411
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 853	-1 421
	Årets avskrivningar	-575	-433
	Summa ackumulerade avskrivningar	-2 429	-1 853
	Utgående bokfört värde	2 048	2 557
Not 13	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	22 884	17 343
	Årets anskaffningar	3 092	6 639
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-3 014	-1 098
	Summa anskaffningsvärde	22 962	22 884
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-11 240	-9 496
	Årets avskrivningar	-2 842	-2 411
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	2 974	667
	Summa ackumulerade avskrivningar	-11 108	-11 240
	Utgående bokfört värde	11 855	11 645
Not 14	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran avseende ingående mervärdesskatt	6 131	7 409
	Övriga fordringar hos statliga myndigheter	0	73
	Summa	6 131	7 483
	Fordran avseende ingående mervärdesskatt innehåller rekviderat belopp för december. Föregående år innehöll posten även november månad.		
Not 15	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	5 852	5 315
	Övriga förutbetalda kostnader	1 747	1 836
	Summa	7 600	7 151

Belopp i tkr		2022-12-31	2021-12-31
Not 16	Avräkning med statsverket		
	Uppbörd		
	Ingående balans	-13 045	0
	Redovisat mot inkomsttitel	-5 025	-18 990
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	18 070	5 945
	<i>Fordringar/Skulder avseende uppbörd</i>	0	-13 045
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-13 417	-28 290
	Redovisat mot anslag	517 395	467 892
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-531 927	-468 004
	Återbetalning av anslagsmedel	0	14 985
	<i>Skulder avseende anslag i räntebärande flöde</i>	-27 949	-13 417
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	221	236
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-69	-15
	<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>	151	221
	Övriga fordringar på statens centralkonto		
	Ingående balans	0	35
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	18 110	6 015
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-40	-105
	Betalningar hänförliga till inkomsttitlar	-18 070	-5 945
	<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto</i>	0	0
	Summa Avräkning med statsverket	-27 798	-26 241
Not 17	Statskapital		
	Statskapital utan avkastningskrav, ingående balans	151	151
	Årets förändring	0	0
	Summa Statskapital	151	151
	Avser konst från Statens konstråd		
Not 18	Övriga avsättningar		
	Avsättning för lokalt omställningsarbete		
	Ingående avsättning	6 954	6 333
	Årets förändring	754	621
	Utgående avsättning	7 707	6 954
	Av avsatta medel bedöms cirka 100 tkr regleras under år 2023.		
Not 19	Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
	Ingående balans	24 650	15 011
	Under året nyupptagna lån	3 159	14 772
	Årets amorteringar	-7 500	-5 133
	Utgående balans	20 309	24 650
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	31 000	31 000
Not 20	Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
	Utgående mervärdesskatt	15	109
	Arbetsgivaravgifter	6 995	6 049
	Leverantörsskulder, andra myndigheter	3 887	3 699
	Summa	10 897	9 857
Not 21	Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	6 185	5 356
	Övriga kortfristiga skulder	1	0
	Summa	6 186	5 356
Not 22	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	25 469	23 055
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	1 845	1 897
	Övriga upplupna kostnader, inomstatliga	160	125
	Övriga upplupna kostnader	2 784	137
	Summa	30 258	25 214

Not till anslagsredovisningen

Not 23 Uo 16 1:2 ap.1

Statens skolinspektion (ramanslag)

Anslaget är räntebärande.

Tilldelat anslag enligt regleringsbrev för budgetåret 2022 är 531 927 tkr (regeringsbeslut 2021-12-16).

Enligt regleringsbrevet disponerar Skolinspektionen en anslagskredit på 14 457 tkr. Krediten har inte utnyttjats under 2022.

Skolinspektionen får enligt regleringsbrevet disponera 3 % av det ingående överföringsbeloppet.

2.5 Sammanställning över väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2022	2021	2020	2019	2018
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	31 000	31 000	31 000	24 000	21 000
Utnyttjad	20 309	24 650	15 011	10 346	12 031
Kontokredit Riksgäldskontoret					
Beviljad	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	688	0	0	0	5
Räntekostnader	0	0	3	113	230
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	268	187	133	2 878	1 860
<i>Avgiftsintäkter som ej disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	6 000	6 000	6 000	9 300	0
Avgiftsintäkter	5 025	5 945	5 120	5 480	0
Anslagskredit					
Beviljad, anslagspost 1	14 457	14 040	13 304	12 420	12 158
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	27 949	13 417	28 290	12 131	5 589
Bemyndiganden - ej tillämpligt					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	440	415	399	385	397
Medelantalet anställda (st)	519	467	448	410	422
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 162	1 086	1 064	1 057	1 033
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

3. Undertecknande av årsredovisningen 2022

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 22 februari 2023

Helén Ängmo
Generaldirektör